

Agenda Rural de Catalunya

#FuturCompartit #AgendaRuralCat

Catalunya
2030

Agenda
rural

LLISTA TOTAL D'ACCIONS

AGENDA RURAL DE CATALUNYA

NOVEMBRE 2021

EL MÓN RURAL HI DIU LA SEVA

PEL FUTUR DEL PAÍS, FEM
L'AGENDA RURAL DE CATALUNYA

“La millor manera de predir el futur és creant-lo”

CRÈDITS

Comissió redactora de l'Agenda Rural de Catalunya

Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya

Albert Puigvert Tuneu

Eduard Trepà Deltell

Associació de Micropobles de Catalunya

Carme Ferrer Cervelló

Associació Catalana de Municipis (ACM)

Lluís Coromines Díaz

Mireia Huerta Sala

Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible (CADS)

Arnau Queralt Bassa

Roc Padró Caminal

Meritxell Rota Claret

Càtedra del Món Rural

Rosa Binimelis Adell

Judith Saus Moreno

ÍNDEX

AGENDA RURAL DE CATALUNYA: LLISTA COMPLETA D'ACCIONS PROPOSADES	10
1. PERSONES, BENESTAR I REPTE DEMOGRÀFIC: garantir els drets socials, uns serveis dignes i assegurar un món rural viu	11
1.1. Garantir una atenció sanitària de qualitat, i uns serveis innovadors i adaptats a les necessitats del món rural	11
1.1.1. Garantir i millorar el servei dels Centres d'Atenció Primària (CAP)	11
1.1.2. Implementar serveis hospitalaris descentralitzats	12
1.1.3. Oferir un model integral i innovador en l'atenció sanitària	12
1.1.4. Promoure les col·laboracions públic-comunitàries en l'atenció a les persones	13
1.2. Adaptar i enfortir el sistema públic d'educació del món rural	13
1.2.1. Garantir l'accés a l'escola pública	13
1.2.2. Potenciar el territori educador	14
1.2.3. Promoure la innovació a l'escola rural	14
1.2.4. Adequar les infraestructures i els serveis escolars	15
1.2.5. Promoure la igualtat d'oportunitats educatives i el paper de les extraescolars	15
1.2.6. Ampliar i garantir l'accés a l'oferta educativa post-obligatòria	16
1.2.7. Promoure projectes formatius al llarg de la vida	16
1.3. Reforçar els serveis socials i fomentar la cohesió social	17
1.3.1. Adequar l'atenció dels serveis socials al món rural	17
1.3.2. Implementar polítiques i plans d'acollida	17
1.3.3. Cooperar i generar comunitat com a eina clau de la cohesió social	17
1.3.4. Adequar espais comunitaris per a la cohesió social	18
1.3.5. Consolidar serveis d'atenció a les persones amb discapacitat	18
1.4. Millorar de les condicions de vida de la gent gran	18
1.4.1. Millorar els serveis per a la gent gran i fomentar un envelliment actiu	18
1.4.2. Redefinir el model d'atenció a la gent gran	19
1.4.3. Millorar els serveis d'atenció domiciliària	19
1.4.4. Promoure l'adaptació d'habitatges i noves formes d'habitatge per a la gent gran	20
1.4.5. Implementar millores laborals en l'atenció a la gent gran	20
1.5. Garantir la cultura com a element vertebrador del món rural	20
1.5.1. Promoure la cultura com a element de cohesió social	20
1.5.2. Descentralitzar les activitats culturals	21
1.5.3. Impulsar la innovació i la dinamització cultural	21

1.5.4. Millorar els espais i els equipaments culturals	22
1.6. Garantir el dret a l'habitatge al món rural	22
1.6.1. Fomentar polítiques d'accés a l'habitatge adaptades a les necessitats rurals	22
1.6.2. Fomentar la recuperació de les masies, cases rurals i altres construccions en sòl no urbanitzable	23
1.6.3. Promoure polítiques per a la rehabilitació d'habitatges	23
1.6.4. Fomentar el lloguer públic d'habitatge i establir borses d'habitatges	24
1.6.5. Fomentar l'habitatge compartit	25
1.7. Mantenir, atraure i fer créixer la població als municipis rurals davant del repte demogràfic	25
1.7.1. Revertir o prevenir situacions de despoblament	25
1.7.2. Potenciar la identitat i l'arrelament	25
1.7.3. Generar oportunitats laborals per atraure talent	26
1.8. Normativa i fiscalitat	27
2. TRANSICIÓ ECOLÒGICA: per una economia circular que faci front al canvi climàtic i promogui la biodiversitat	29
2.1. Garantir la gestió integral del cicle de l'aigua	29
2.1.1. Gestionar de forma integral els recursos hídrics	29
2.1.2. Revisar el model de concessions hidroelèctriques i millorar la dinamització d'embassaments	30
2.1.3. Planificar eficientment les infraestructures de regadiu	30
2.2. Promoure la millora i manteniment del sòl, preservar els espais naturals i millorar l'estat de la biodiversitat	31
2.2.1. Tenir cura de la qualitat del sòl	31
2.2.2. Millorar la gestió d'espais naturals i agraris	31
2.2.3. Desenvolupar polítiques destinades a la gestió des del paisatge	32
2.2.4. Monitoritzar l'estat dels ecosistemes	32
2.2.5. Garantir recursos destinats a la regeneració de marges i manteniment camins	32
2.2.6. Establir sistemes de protecció i ampliació dels boscos madurs	33
2.2.7. Fomentar la biodiversitat i posar en valor els serveis ecosistèmics	33
2.3. Promoure la reducció i gestió sostenible de residus i l'economia circular	34
2.3.1. Millorar la recollida selectiva de residus	34
2.3.2. Incentivar canvis en el model i promoure la reducció d'envasos d'un sol ús	34
2.3.3. Millorar la gestió i tractament de les dejeccions ramaderes	34
2.3.4. Gestionar els subproductes de la indústria	34
2.3.5. Implementar l'economia circular com a oportunitat	35
2.4. Planificar i promoure la implantació d'energies renovables com a model principal	35

2.4.1. Garantir la planificació descentralitzada i participada a nivell de país per a la transició energètica	35
2.4.2. Incentivar les energies renovables i l'estalvi energètic	37
2.4.3. Establir mecanismes de monitorització de la transició energètica	37
2.4.4. Municipalitzar la producció i gestió de l'energia renovable	37
2.4.5. Promoure l'autoconsum energètic	38
2.6. Normativa i fiscalitat	38
3. TERRITORI CONNECTAT: Una Catalunya equilibrada a nivell de comunicacions	40
3.1. Fomentar el transport públic i mantenir la xarxa viària per una mobilitat sostenible	40
3.1.1. Garantir la mobilitat de la població mitjançant el transport públic	40
3.1.2. Fomentar la mobilitat sostenible	40
3.1.3. Mantenir i millorar la xarxa de carreteres i camins	41
3.1.4. Consolidar i ampliar l'oferta ferroviària	42
3.2. Garantir l'accés al món digital a tot el territori	42
3.2.1. Assegurar l'accés a la xarxa mòbil i internet d'alta velocitat	42
3.2.2. Millorar la formació i els suport en eines digitals a tota la població	43
3.2.3. Disposar de dades obertes i plataformes col·laboratives	43
3.3. Millorar i mantenir les xarxes elèctriques	43
3.4. Normativa i fiscalitat	43
4. SISTEMA AGROALIMENTARI: Avançar cap a la Sobirania Alimentària	45
4.1. Promoure l'accés als recursos productius i protegir els espais agraris	45
4.1.1. Facilitar l'accés a la terra	45
4.1.2. Protegir els espais agraris i posar en valor el paisatge agrari	45
4.1.3. Fomentar la biodiversitat cultivada i les races autòctones	46
4.1.4. Millorar els serveis d'acompanyament i suport a la pagesia, impulsar la dinamització agroecològica i els espais test	46
4.2. Avançar cap a un model productiu més divers i ecològic	47
4.2.1. Planificar i diversificar la producció agrària	47
4.2.2. Impulsar l'agricultura ecològica i regenerativa	47
4.2.3. Afavorir i recuperar la ramaderia extensiva	48
4.3. Promoure la pesca sostenible cogestionada amb les confraries	48
4.4. Donar suport a la petita i mitjana empresa transformadora agroalimentària de proximitat i fomentar les infraestructures compartides	49
4.4.1. Impulsar la petita i mitjana indústria de transformació agroalimentària	49
4.4.2. Facilitar la implantació d'infraestructures d'elaboració compartides: obradors i escorxadors de baixa capacitat i sales de desfer	50

4.5. Potenciar els circuits curts de proximitat, la venda directa i la distribució compartida	50
4.5.1. Impulsar la distribució compartida	50
4.5.2. Promoure els productes de proximitat: venda directa i circuits curts, compra pública, restauració col·lectiva i cooperatives de consum	50
4.6. Millorar les condicions laborals, el relleu generacional i la formació i transferència agrària	52
4.6.1. Garantir i millorar les condicions laborals al sector agroalimentari	52
4.6.2. Incentivar el relleu generacional agrari	52
4.6.3. Impulsar la formació i la transferència tecnològica	53
4.7. Implementar polítiques alimentàries basades en el dret a l'alimentació i educar en la cultura alimentària	54
4.7.1. Dissenyar i implementar polítiques alimentàries basades en el dret a l'alimentació	54
4.7.2. Millorar l'educació sobre alimentació i revaloritzar els coneixements pagesos	54
4.8. Impulsar i donar suport a models d'organització cooperatius i participatius al sector agroalimentari i pesquer	55
4.9. Normativa i fiscalitat	56
5. SISTEMA FORESTAL: Impulsar una gestió i aprofitament forestal sostenibles	60
5.1. Facilitar l'accés als terrenys forestals	60
5.2. Incrementar la sostenibilitat de la gestió forestal	60
5.2.1. Promoure els serveis ecosistèmics amb una gestió forestal i agrària activa i econòmicament sostenible	60
5.2.2. Fer un aprofitament fustaner i no fustaner del bosc integrat	62
5.2.3. Prevenir incendis forestals mitjançant una gestió silvopastoral adequada	62
5.3. Millorar les condicions laborals, la formació i la transferència tecnològica forestal	63
5.3.1. Professionalitzar les tasques forestals	63
5.3.2. Ampliar el nombre d'Agents Rurals i reforçar les Agrupacions de Defensa Forestal	63
5.3.3. Fomentar la formació i transferència forestal	63
5.4. Regular l'ús recreatiu dels boscos	64
5.4.1. Compatibilitzar l'accés als boscos com a espai d'oci i educatiu amb les activitats agrícoles i forestals i amb la conservació de la natura	64
5.4.2. Regular la recol·lecció de bolets	64
5.5. Posar en valor la gestió cinegètica i el paper de la caça	65
5.6. Impulsar i donar suport als models cooperatius i associatius al sector forestal	65
5.7. Normativa i fiscalitat	65
6. INNOVACIÓ, DINAMITZACIÓ ECONÒMICA I SOCIAL: garantir serveis econòmics essencials, nous filons d'ocupació, generar oportunitats i innovació en l'economia rural	67
6.1. Dinamitzar el mercat de treball amb noves polítiques adaptades al context rural	67

6.1.1. Promoure la concertació territorial de les polítiques del SOC i la seva adaptació a les necessitats del món rural	67
6.1.2. Apropar les agències de recerca de feina a tot el territori rural	67
6.1.3. Fomentar el teletreball com a oportunitat	68
6.1.4. Millorar les condicions laborals al món rural	68
6.1.5. Dinamitzar el mercat de treball rural	68
6.2. Dinamitzar i diversificar l'economia rural	69
6.2.1. Promoure plans estratègics sectorials per diversificar l'economia rural	69
6.2.2. Promoure i dinamitzar l'Economia Social i Solidària (ESS)	69
6.2.3. Dinamitzar els polígons industrials rurals i implementar plans de reindustrialització	69
6.2.4. Assegurar els serveis estructurals de dinamització econòmica per garantir la qualitat de vida als pobles	70
6.2.5. Dinamitzar el sector Serveis	70
6.2.6. Promoure la intercooperació del teixit econòmic	71
6.3. Redefinir i fomentar el model de turisme en base a la singularitat de cada territori	71
6.3.1. Definir una estratègia i oferta innovadora del sector turístic al món rural	71
6.3.2. Difondre i conscienciar de les oportunitats turístiques a les zones rurals i dels seus impactes	72
6.3.3. Millorar els equipaments turístics i els seus accessos	72
6.3.4. Posar en valor el patrimoni rural com a eina de desenvolupament local	72
6.3.5. Promoure noves formes d'emprenedoria en el sector turístic rural	73
6.4. Implementar en el món rural infraestructures i serveis de suport a emprenedors i empreses	73
6.4.1. Crear agències de suport a l'emprenedoria mancomunades, proactives i amb capacitat d'innovació i especialització	73
6.4.2. Facilitar espais de coworking, vivers i incubació d'empreses rurals per una cultura emprenedora innovadora i col·laborativa	74
6.4.3. Millorar les competències del teixit empresarial	75
6.4.4. Preveure recursos per a la creació i consolidació d'empreses	75
6.5. Generar espais i eines innovadores al servei de les empreses del món rural	75
6.5.1. Promoure la transferència de coneixement i espais d'innovació al món rural	75
6.5.2. Impulsar programes d'innovació empresarial al món rural	76
6.5.3. Detectar tendències i oportunitats de negoci	76
6.5.4. Atraure activitats tractores per diversificar l'economia rural	77
6.6. Normativa i fiscalitat	77
7. GOVERNANÇA: Descentralitzar i democratitzar la participació i la presa de decisions	79
7.1. Enfortir la governança i la planificació estratègica des dels municipis	79

7.2. Crear i enfortir espais de governança supramunicipals	79
7.2.1. Revisar el model d'organització i gestió supramunicipal	79
7.2.2. Millorar la coordinació administrativa al món rural	80
7.3. Implementar accions i polítiques transversals	80
7.3.1. Planificar i legislar amb visió rural i territorialitzada	80
7.3.2. Implementar polítiques de gènere de forma transversal	80
7.3.3. Incorporar criteris socials i ambientals en la contractació pública	81
7.3.5. Establir un diàleg rural-urbà	81
7.4. Promoure la participació del món rural en la presa de decisions implementant models de co-governança	81
7.5. Propostes sobre normativa i fiscalitat	82
8. El futur de l'Agenda Rural de Catalunya	84

AGENDA RURAL DE CATALUNYA: LLISTA COMPLETA D'ACCIONS PROPOSADES

El món rural reivindica en el seu conjunt formar part de les decisions sobre desenvolupament territorial, econòmic i social com a peça fonamental que és per a la sostenibilitat del planeta. Per aquest motiu, treballem conjuntament per construir una Agenda Rural de Catalunya que segueixi l'estratègia de desenvolupament rural europea, i que, conjuntament amb l'Agenda Urbana 2030 esdevingui l'estratègia de desenvolupament territorial sostenible sota el marc de l'Acord Nacional per l'Agenda 2030. És necessari, cabdal, situar en el centre del debat territorial i del desenvolupament sostenible a Catalunya i a Europa la importància social, cultural, mediambiental i econòmica que tenen els territoris rurals per les nostres societats. *Ruralitat* i *Urbanitat* són una simbiosi que beneficia les dues parts, i és necessari emprendre accions en comú des d'aquest prisma. La urbanitat necessita els recursos alimentaris, energètics, naturals, patrimonials i d'oci que només existiran i estaran a disposició si tenim un món rural viu i actiu. I a la vegada, la ruralitat necessita el mercat, els serveis, el potencial humà i econòmic, els visitants i els potencials habitants que li pot oferir la urbanitat. És doncs, una qüestió de país que Catalunya tingui un món rural dinàmic, diversificat i poblat. I, alhora, una zona urbana moderna i activa de la qual tots els habitants del país puguin gaudir-ne.

Amb l'objectiu de situar els territoris rurals al centre d'aquest debat, la Comissió Interdepartamental sobre Despoblament Rural, presidida pel Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural, encomana l'elaboració de l'Agenda Rural de Catalunya, seguint el marc de referència europeu que marca la iniciativa del Parlament Europeu per redactar una Agenda Rural Europea que fomenti el desenvolupament socioeconòmic, el creixement i la diversificació econòmica, el benestar social, la protecció de la natura i la cooperació i interconnexió amb les àrees urbanes. Aquest encàrrec va configurar la comissió redactora de l'Agenda Rural de Catalunya, formada per l'Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya (ARCA), l'Associació Catalana de Municipis (ACM), l'Associació de Micropobles de Catalunya i el Consell Assessor de Desenvolupament Sostenible (CADS) amb l'objectiu de coordinar el procés per tal que la participació fos el més àmplia possible i poder elaborar una proposta d'Agenda Rural de Catalunya.

L'espai de debat i la participació de totes aquelles persones que hi han volgut dir la seva, han estat els protagonistes del procés. El resultat, aquest document ampli i divers, on s'analitzen els principals reptes del món rural i on s'identifiquen propostes i accions de resposta real i ràpida.

Les diferents fases del procés com són la coordinació d'accions i entitats, les aportacions inicials, la participació temàtica i territorial i finalment el procés de redacció i de treball amb la Comissió Motora, conclouen en dos documents que configuren l'Agenda Rural de Catalunya. El document que teniu a continuació és el resultat de les diferents etapes de participació de l'Agenda Rural de Catalunya que han tingut lloc entre el febrer i el juliol de 2021 i de la feina realitzada amb la Comissió Motora els mesos de setembre, octubre i novembre de 2021. És la llista completa de propostes i accions que s'han aportat a l'Agenda Rural.

Des de l'equip de redacció de l'Agenda Rural de Catalunya estem convençuts que amb una Agenda Rural compartida amb els actors implicats en el desenvolupament rural i sostenible aconseguirem situar el món rural al centre de l'acció política i l'interès social, cultura i econòmic. També, incidir en la prioritització de polítiques i accions per a la ruralitat en el marc del nou període de programació dels fons europeus (FEDER, FEADER, FSE, entre altres).

1. PERSONES, BENESTAR I REpte DEMOGRÀFIC: garantir els drets socials, uns serveis dignes i assegurar un món rural viu

1.1. Garantir una atenció sanitària de qualitat, i uns serveis innovadors i adaptats a les necessitats del món rural

1.1.1. Garantir i millorar el servei dels Centres d'Atenció Primària (CAP)

1. Promoure un Acord Nacional de Salut als territoris rurals que contempli les especificitats d'aquests territoris i que garanteixi la mateixa qualitat de serveis de salut per als seus habitants que a les zones més poblades.
2. Dotar als serveis d'emergència del món rural dels equipaments i personal necessari per poder prestar un bon servei. Introduir finançament addicional als serveis d'emergències en les zones amb escassetat de personal per tal de tenir en compte l'augment de l'activitat en èpoques concretes i que no es té en compte en zones amb baixa densitat mèdica. Garantir el temps de resposta dels serveis d'emergència. Ampliar el nombre d'ambulàncies medicalitzades i adaptar-les a les condicions dels territoris rurals.
3. Garantir i vetllar perquè des dels Centres d'Atenció Primària les dones del món rural tinguin fàcil accés a serveis ginecològics i serveis contra la violència de gènere.
4. Adequar les regions sanitàries amb la proximitat de les zones rurals.
5. Capacitar i professionalitzar de familiars i/o residents de les zones rurals com a cuidadors, que puguin ser contractats total o parcialment per l'administració per poder desenvolupar una part de les tasques d'atenció sanitària i social de proximitat.
6. Oferir un model mancomunat per acompanyar i programar actuacions en l'àmbit de la salut dels joves.
7. Mantenir els serveis dels consultoris mèdics en el pobles petits com a bé essencial. Garantir els serveis bàsics en un radi màxim de temps. Alhora, oferir horaris regulars als consultoris. Recuperar la proximitat en l'atenció mèdica, perduda pel tancament de molts CAP durant les nits, els caps de setmana i els dies festius. Millorar la dotació de personal als CAP. Ampliar personal i adaptar horaris en temporada alta en consultoris de territoris amb alta afluència turística.
8. Desplegar el model d'atenció sanitària i social centrat en el principi de proximitat que la legislació ja contempla (Llei General de Sanitat, Llei de bases de règim local, Llei Ordenació Sanitària de Catalunya). Els municipis han de poder ser promotors de polítiques de sanitat en el seu àmbit local, amb capacitat de decisió i influència en la reorganització dels serveis d'atenció a les persones del seu territori, intervenint en la governança conjunta amb altres nivells administratius. I amb el finançament corresponent
9. Incorporar equips interdisciplinaris als CAP per preservar la salut mental tant en joves com d'altres col·lectius. Incorporar personal sanitari en pràctiques a les zones rurals.
10. Establir els CAP i les àrees bàsiques de serveis socials com a referents dels col·lectius vulnerables (infants, joves, gent gran) en temes com la violència de gènere, avortament, serveis a famílies amb infants amb necessitats especials.

11. Implementar la recepta social per a col·lectius vulnerables. Aplicar un protocol on el professional sanitari que detecti una persona amb una malaltia crònica i que es trobi en situació vulnerable es coordini amb serveis socials per atorgar una ajuda, parcial o total, per fer front a la seva medicació. L'objectiu és fer aflorar la pobresa farmacèutica i donar-hi resposta.
12. Implementar un pla de formacions específiques pel personal sanitari rural.
13. Connectar els Centres d'Atenció Primària amb els hospitals de referència i promoure els serveis compartits entre proveïdors. Facilitar fórmules per a la coordinació, vinculació i interrelació entre els professionals sanitaris per oferir un bon servei, coordinat i planificat a nivell local.
14. Millorar l'accessibilitat, els equipaments i les instal·lacions dels CAP.

1.1.2. Implementar serveis hospitalaris descentralitzats

15. Revisar el model i oferir serveis hospitalaris descentralitzats. Garantir que els ciutadans de les comarques rurals catalanes tenen accés a un hospital amb un temps de desplaçament de referència màxim.
16. Ampliar la cobertura de places en els hospitals comarcals. Oferir beneficis com per exemple l'allotjament, per als professionals sanitaris per captar i retenir talent, sou digne i reconeixement social, etc.
17. Tenir en consideració la xarxa familiar del pacient a l'hora de fer trasllats hospitalaris entre territoris rurals i grans hospitals per facilitar l'assistència familiar.
18. Ampliar els serveis CAP comarcal, de manera que les consultes externes i les urgències s'atenguin al CAP comarcal i reduir viatges a l'Hospital.

1.1.3. Oferir un model integral i innovador en l'atenció sanitària

19. Oferir un model de salut mancomunat per a poder acompanyar, orientar i programar actuacions en l'àmbit de la salut (consum, relacions socioafectives, addiccions, pantalles, trastorns alimentaris, gestió emocional,..) als joves de la comarca o agrupacions de municipis.
20. Aprofitar les noves tecnologies per facilitar l'atenció sanitària a distància, sense que això vagi en detriment de l'atenció presencial. Ampliar l'àmbit d'intervenció dels farmacèutics i servei sanitari de cara a les cures ambulatories tot desenvolupant plataformes de telemedicina. Innovar en el subministrament de serveis bàsics al món rural explorar les opcions mòbils i itinerants. Promoure equips d'experts de suport en forma digital als metges rural.
21. Generar la figura d'un tècnic de salut mancomunat per a poder acompanyar, orientar i programar actuacions en l'àmbit de la salut (consum, relacions socioafectives, addiccions, pantalles, trastorns alimentaris, gestió emocional,..) als joves de la comarca o agrupacions de municipis.
22. Actualitzar el cens de localització GPS en cas d'emergència en masies i cases aïllades.
23. Apostar per els plans de bus salut, valorant les necessitats específiques de cada territori. Garantir i millorar el transport públic per serveis assistencials de salut.
24. Implantar equips de cures pal·liatives a tot el territori.

1.1.4. Promoure les col·laboracions público-comunitàries en l'atenció a les persones

25. Desenvolupar col·laboracions público-comunitàries en l'atenció a les persones per a oferir serveis de integrals i dignes a la població rural. Cal posar a les persones al centre i disposar de mecanismes i recursos públics per impulsar iniciatives público-cooperatives per dignificar el treball del sector de l'atenció a les persones. Incentivar la creació de cooperatives de serveis bàsics amb la participació de l'administració local que puguin complir funcions de d'atenció a les persones, dinamitzar la creació de xarxes de suport mutu, incorporar els paper de món associatiu i fomentar la creació i organització d'espais comuns que esdevinguin revitalitzadors de la vida comunitària dels municipis.
26. Creació d'un banc de professionals d'atenció a les persones al servei comunitari per al benestar de les persones.

1.2. Adaptar i enfortir el sistema públic d'educació del món rural

1.2.1. Garantir l'accés a l'escola pública

27. Garantir l'accés a l'educació rural al llarg de la vida en totes les franges d'edat amb un desplaçament equiparable al del conjunt de la ciutadania des del domicili. No tancar cap escola rural sempre i quan hi hagi un mínim de demanda tenint en compte criteris d'equilibri territorial i risc de despoblament. Oferir acompanyament als ajuntaments per preservar el futur de les escoles rurals i les escoles bressols com a serveis essencials. Adequar les ràtios en funció de la realitat multigrada de l'escola o la Zona Escolar Rural (ZER).
28. Potenciar la creació d'instituts-escoles i instituts ZER al món rural. Generar una aposta clara per fomentar el model d'institut escola a l'àmbit rural per evitar que els joves marxïn a les capitals de comarca i desconnectin dels seus orígens.
29. Promoure la igualtat com a principi dels drets entre les persones i superar el rols tradicionals, ja sigui en l'àmbit domèstic, laboral i social. Educar en què les activitats productives i reproductives han de ser compartides, i no una eina per determinar desigualtats.
30. Potenciar continguts rurals en el temari de l'escola pública, tant per escoles d'entorn rural com especialment urbà. Hi ha una gran desconexió entre aquests dos mons i caldria reconnectar-los des de la infància. Potenciar continguts mediambientals sostenibles, així com presentar el sector primari com a gestor del territori o productor d'aliments de proximitat, bons i sostenibles.
31. Accedir i millorar el model d'escoles bressols rurals. Garantir l'accés a una escola bressol a un mínim de distància en el propi municipi o en algun altre proper, preferiblement de la ZER. Augmentar l'oferta pública de places d'escoles bressols als municipis petits i augmentar les hores d'acollida. Consolidar i ampliar la integració física i pedagògica d'escoles bressol a escoles de primària. Mancomunar serveis de manteniment entre els diferents ajuntaments i implicar d'altres administracions com les Diputacions i Consells Comarcals.
32. Revisar el model ZER buscant l'equilibri entre la singularitat de l'escola i la cohesió de la ZER. Buscar altres models d'agrupament d'escoles, pensant en donar resposta a les necessitats de les escoles i dels territoris on cal repensar un re encaix del model ZER. *(Per exemple: xarxa territorial de coordinació, recuperar agrupaments funcionals,...)*

1.2.2. Potenciar el territori educador

33. Dissenyar una política educativa rural arrelada al territori i en xarxa. Potenciar les relacions entre escola-ajuntament-comunitat de manera real i efectiva a través d'una educació col·laborativa. Dissenyar i implementar projectes comptant amb la participació ciutadana, així com la seva apropiació o vinculació. Crear una Taula d'Escoles Rurals d'Educació Rural per dissenyar una governança intersectorial amb els diferents agents educatius que abasten tots els temps educatius. Redefinir la classificació de zones escolars rurals en funció de criteris de temps de proximitat i afinitat de projecte per sobre de les divisions de serveis territorials o comarques per facilitar la cooperació entre escoles properes. Potenciar l'estructura de ZER en tots els àmbits educatius i més enllà de l'escola, treballant de manera col·laborativa entre els municipis.
34. Impulsar el model d'educació a temps complet. Aprofundir, contextualitzar i fer possible el concepte de Poble Educador. Potenciar l'escola com a eix educatiu, cultural i comunitari als pobles. Repensar els espais escolars per al benestar i l'aprenentatge dels infants i joves, fomentar l'ús social dels espais escolars i dels espais públics al servei de la comunitat. Fomentar la simbiosi, optimització i ús educatiu dels espais públics: biblioteca, instal·lacions esportives, culturals. Promoure relacions i interacció amb les entitats, associacions, persones, etc.
35. Fomentar la creació de la figura del mestre rural amb el suport dels serveis territorials del Departament d'Educació, de les universitats i de les entitats representatives de caire pedagògic com el Secretariat d'Escola Rural de Catalunya, i de les organitzacions sindicals representatives. Generar un pla de formació a llarg termini per al conjunt de mestres rurals, amb indicadors d'impacte i/o millora per a la construcció del perfil de docent de rural. Millorar la formació inicial del professorat, la inducció en l'inici professional a l'escola rural, la formació permanent a l'escola rural, la formació de directius d'escola rural (escola i ZER) i de centres per al desenvolupament professional i la millora de la qualitat educativa, vinculant la pràctica educativa a la recerca, la innovació i la formació del professorat. *(Per exemple el projecte FOPROMAR, entre d'altres. Incentivar que el professorat romangui a l'escola rural i hi hagi estabilitat de plantilles, proposant interinatges de tres o quatre anys per afavorir aquesta estabilitat).*
36. Revisar el model educatiu al món rural a través dels 7 reptes de l'escola rural de l'Observatori de l'Educació Rural Catalana (OBERC): un currículum contextualitzat, la participació de l'escola en la construcció de projectes comunitaris, la mobilitat dels infants i les seves famílies per anar a l'escola rural, la multigraduació i el seu tractament a l'aula, l'autonomia de l'escola en el marc de la ZER, la necessitat d'una formació específica del mestre d'escola rural i l'adaptació de la normativa a les necessitats de l'escola rural i la ZER.
37. Potenciar continguts rurals en el temari de l'escola pública, tan per escoles d'enton rural com especialment urbà. Hi ha una gran desconexió entre aquests dos móns i caldria reconnectar-los des de la infància. Potenciar continguts mediambientals sostenibles, així com presentar el sector primari com a gestor del territori o productor d'aliments de proximitat, bons i sostenibles.

1.2.3. Promoure la innovació a l'escola rural

38. Desenvolupar projectes educatius singulars en el marc del Projecte Educatiu de les ZER i el treball en xarxa. Desenvolupar projectes d'innovació pedagògica aprofitant les característiques singulars de les escoles rurals. Afavorir el desenvolupament de la dimensió territorial a través del coneixement de l'entorn i la implicació dels agents territorials territori. Promoure un banc de recursos de caire patrimonial material i immaterial a cada territori, que faciliti el seu coneixement a l'àmbit escolar la contextualització del currículum escolar, el coneixement d'entorn proper, la vinculació i arrelament el territori i la promoció de promoure l'intercanvi i visites entre ER i/o ZER's.

39. Vehicular les oportunitats i possibilitats que ofereix la digitalització i les tecnologies per a fer una educació rural des de la perspectiva local però oberta a una dimensió global. Desenvolupar projectes i eines de digitalització a les escoles, garantint la connectivitat. Promoure experiències d'intercanvi i treball cooperatiu dins la ZER i amb infants d'altres contextos nacionals i internacionals aprofitant els recursos tecnològics. Fomentar la itinerància de mestres especialistes en tecnologies de la informació per acostar el món global a les zones rurals. Oferir formació específica als centres i la comunitat educativa en aquest àmbit. Crear un Campus d'Escola Rural on es pugui accedir i es pugui contribuir en a l'elaboració de recursos educatius, formatius, d'intercanvi i cooperació entre les els diferents agents de la comunitat educativa rural.
40. Potenciar continguts rurals en el currículum de l'escola pública, tant per escoles d'entorn rural com per les d'entorn urbà.
41. Potenciar el desplegament integral del programa de cooperatives d'alumnes i de foment dels valors de l'ESS i el cooperativisme a les escoles.
42. Potenciar la dimensió territorial en el procés d'aprenentatge apropant la tasca dels centres d'estudis locals a les escoles per afavorir el coneixement de l'entorn. Potenciar el programa apadrinament del patrimoni i del coneixement de l'entorn dels que ja disposen les escoles. Fomentar espais d'aprenentatge in situ. Fomentar més la relació de les escoles amb el treball agrari, que es facin més visites potenciant les visites a agricultors i ramaders propers, també així com a obradors de productes agroecològics per assegurar el coneixement i contacte amb els productors locals i les escoles de formació agrària del territori.
43. Fomentar l'intercanvi entre escoles rurals i urbanes. Promoure projectes educatius per posar en contacte escoles del món rural amb escoles del món urbà.

1.2.4. Adequar les infraestructures i els serveis escolars

44. Mantenir i potenciar els menjadors escolars vinculats al projecte educatiu de l'escola i de la ZER. Repensar-los des d'una perspectiva ecològica i comunitària pot esdevenir Són una eina de transformació social, agroecològica i de proximitat al territori ja que poden permetre generar llocs de treball i enfortir i permetre el salt d'escala del productors locals i ecològics. Revisar com s'atorguen els concursos públics. Primar empreses del territori, si pot ser amb valor social, i que s'abasteixin en gran mesura amb productes de la comarca o territoris propers, ecològics en la mesura del possible. Això acompanyat com diu d'una dimensió educativa en alimentació sostenible i sobirania alimentària. Definir una política de beques de menjadors escolars.
45. Analitzar i mantenir en bon estat els edificis escolars. Revisió arquitectònica, compliment i adaptació de la normativa, adequació al projecte educatiu, mirada respectuosa amb l'arquitectura rural, espais de els patis escolars com a espais naturalitzats per a la de convivència i l'aprenentatge.

1.2.5. Promoure la igualtat d'oportunitats educatives i el paper de les extraescolars

46. Promoure les entitats d'educació en el lleure infantils i juvenils de base voluntària perquè esdevinguin peça important del teixit social.
47. Promoure l'ampliació i la igualtat d'oportunitats educatives fora de l'escola, fomentant fórmules innovadores d'extraescolars. Garantir la igualtat d'oportunitats a persones amb necessitats especials, oferir beques i ajuts (tarificació social). Crear un catàleg d'activitats extraescolars conjunt. Donar suport i finançar els llocs de treball de monitors vinculats a l'estacionalitat a les zones rurals.

48. Donar suport a les Associacions de Famílies (AFA) i a altres entitats educatives com a generadores d'oportunitats dotant-les d'acompanyament tècnic i econòmic. Obrir i enriquir l'oferta d'activitats culturals i educatives dels equipaments, municipals, escolars i comunitaris, també en període de vacances. Facilitar i promoure l'accés de les entitats als equipaments públics, i a les instal·lacions de titularitat municipal i als espais escolars per al desenvolupament d'activitats educatives.
49. Facilitar la mobilitat entre municipis per a garantir la participació en activitats extraescolars (transport escolar intermunicipal).
50. Incorporar la figura de dinamitzador que promogui la participació de l'alumnat en activitats educatives fora de l'escola. Pot ser una figura a mancomunar entre diferents municipis.

1.2.6. Ampliar i garantir l'accés a l'oferta educativa post-obligatòria

51. Afavorir l'accés a les escoles d'oficis, la formació superior i especialitzada al propi territori, adaptada als contextos rurals d'acord amb una estratègia socioeconòmica d'equilibri territorial.
52. Promoure l'acompanyament i orientació ocupacionals als joves a través dels serveis dels Espais Jove si les Oficines Joves comarcals.
53. Fomentar els Cicles Formatius d'Oficis professionals amb l'objectiu de garantir relleu generacional i de poder preveure necessitat de nous oficis i fomentar la formació pel retorn dels antics oficis (forn, ferreria, fusteria, pedra seca, etc.).
54. Descentralitzar l'oferta educativa post obligatòria, aprofitant les opcions tecnològiques que redueixen el cost d'inversió en infraestructures per permetre consolidar la formació contínua dels professionals de l'entorn rural. Establir convenis amb universitats per estudis grau, postgrau i doctorat al món rural.
55. Potenciar les taules locals/comarcals de Formació Professional vs. les Taules territorials del SOC per a trobar el punt entre oferta i demanda
56. Incrementar el suport a la formació dels joves que viuen en les àrees rurals a través de beques formatives en la formació superior. Definir una política de beques de transport escolar. Renovar els criteris d'adjudicació de les beques, que contempli un sistema més just en consonància als territoris rurals (no només econòmics, també d'ubicació territorial).
57. Ampliar l'oferta educativa post-obligatòria i oferta formativa per persones sense graduat escolar.
58. Potenciar i millorar la Formació Professional (FP) Dual com una oportunitat per a les empreses rurals. Oferir ajuts en concepte de desplaçaments als estudiants de FP que vulguin fer pràctiques en zones rurals (la majoria són de zones urbanes). Crear incentius al format FP Dual per motivar als alumnes a escollir fer les pràctiques a les empreses dels pobles rurals, que no els hi suposi un cost addicional i evitar que tot es concentri a la costa o a les ciutats grans. Vincular a les Escoles de capacitació forestal.
59. Incorporar al temari dels cicles la fórmula jurídica de la cooperativa com a eina per emprendre en detriment del foment de la figura de treballador autònom i de les societats mercantils.

1.2.7. Promoure projectes formatius al llarg de la vida

60. Potenciar en el món rural l'educació al llarg de la vida. L'escola ha de ser un punt de trobada, no només pels infants i joves, sinó un espai de desenvolupament i formació permanent pels adults. Han de poder existir "Projectes educatius de poble", com existeixen els de "Ciutat".
61. Oferir formació al territori de reciclatge laboral per tal de millorar les competències dels habitants de les zones rurals.

1.3. Reforçar els serveis socials i fomentar la cohesió social

1.3.1. Adequar l'atenció dels serveis socials al món rural

62. Reforçar la coordinació i treball transversal entre els serveis socials i els serveis sanitaris del municipi.
63. Vehicular la participació dels serveis socials locals en l'elaboració dels plans estratègics del municipi/territori.
64. Mancomunar serveis entre municipi i fins i tot entre comarques. Alguns dels serveis que es podrien mancomunar són: servei de teleassistència, centre de serveis, àpats a domicili; transport adaptat a demanada, entre altres.
65. Realitzar estudis d'impacte en qualitat de vida, social i de retorn econòmic, d'acord amb una metodologia compartida pels serveis socials.
66. Implementar projectes d'inclusió laboral per a col·lectius desfavorits amb el compromís del municipi, del tercer sector i els respectius territoris.
67. Oferir formació continua dels professionals.

1.3.2. Implementar polítiques i plans d'acollida

68. Crear comitès d'acollida i/o oficines d'immigració rural per facilitar i orientar als qui volen viure als municipis rurals.
69. Revisar les polítiques d'acollida de forma coordinada entre les diferents administracions. Promoure la creació de les Oficines d'Acció Comunitària amb la seva dotació de recursos i promoure els seu desplegament en el territori de forma transversal i enxarxada.
70. Crear la Comissió Interdepartamental d'Acció Comunitària liderada pel Departament de Drets Socials. Aquesta Comissió hauria de constituir-se com un Consell Assessor.
71. Impulsar la creació d'una plataforma dinamitzada digital que centralitzi necessitats del territori que permeti socialitzar bones pràctiques (*per exemple: [Viure a rural](#)*).
72. Sensibilitzar i conscienciar la població de la importància de l'acollida a nousvinguts. Fer pedagogia i sensibilitzar per treballar l'antiracisme i l'anticlassisme als pobles petits.
73. Desplegar l'Estratègia d'Antenes d'Acollida LEADER.

1.3.3. Cooperar i generar comunitat com a eina clau de la cohesió social

74. Fomentar i dinamitzar les associacions i la vida cultural al món rural. Donar suport tècnic i finançament al teixit associatiu que promouen la dinamització social, la cohesió i la integració als diferents nuclis de població amb perspectiva comunitària.
75. Fomentar organitzacions populars que vetllin per la comunitat. Crear la figura de referents de bon veïnatge en els municipis, persones referents als pobles que acompanyen nousvinguts o persones en situació de vulnerabilitat, donant a conèixer recursos i serveis a disposició de la població i oferint suport emocional.
76. Incentivar projectes de suport mutu i fomentar treball comunitari. Desenvolupar projectes comunitaris com els Bancs de temps d'àmbit municipal. Impuls d'iniciatives veïnals per crear economia local. Donar suport a agrupacions autogestionades i independents a la Institució, espais que cal defensar i potenciar.

77. Establir canals de col·laboració i coordinació entre municipis per promocionar el bon veïnatge, voluntariat i associacionisme, i així facilitar l'intercanvi d'informació sobre les iniciatives i activitats realitzades i generar sinergies.

78. Facilitar la màxima integració a persones amb discapacitat dins els municipis rurals.

1.3.4. Adequar espais comunitaris per a la cohesió social

79. Promoure espais comunitaris dels pobles amb una agenda d'activitats regular per tal de teixir cohesió entre veïns i veïnes. Ajudar i facilitar la recuperació d'espais comunitaris, com a locals socials gestionats pels veïns i orientats a les activitats socials, com a punts de trobada i socialització. Revisar els espais disponibles i que poden estar en desús i replantejar el seu funcionament des d'una mirada comunitària i la reobertura d'espais tancats per la realització de noves activitats.

80. Potenciar la creació d'espais autogestionats als pobles, posant en valor la figura dels "Ateneus socials i culturals".

81. Potenciar espais socials intergeneracionals, espais socials on hi tinguin cabuda persones de totes les edats (els antics "centrus" dels pobles).

82. Crear espais de formació i intercanvi d'experiències de diferents col·lectius minoritaris (racialitzats, per motius de, gènere, LGTBQI).

83. Posar les infraestructures i el patrimoni eclesiàstic a disposició de la població per usos comunitaris.

1.3.5. Consolidar serveis d'atenció a les persones amb discapacitat

84. Oferir serveis mancomunats d'atenció a les persones amb discapacitat.

85. Millora i adaptació dels serveis de transport.

86. Construcció d'espais accessibles.

87. Implementar itineraris personalitzats de formació i treball que contemplin sectors emergents a l'àmbit rural i accions de sensibilització a professionals de l'educació i al col·lectiu d'empresaris en general.

88. Promoure l'ús de noves tecnologies com a estratègia d'informació, apoderament i promoció de l'autonomia de les persones amb discapacitat.

1.4. Millorar de les condicions de vida de la gent gran

1.4.1. Millorar els serveis per a la gent gran i fomentar un envelliment actiu

89. Assegurar serveis específics per a les persones en situació de dependència als municipis rurals: treballadors socials, serveis d'atenció i suport a les famílies, serveis farmacèutics de repartiments de medicaments, tramitació, transport, bugaderia, podologia, fisioteràpia, menjador, etc.

90. Capacitar i professionalitzar als familiars i/o residents de les zones rurals com a cuidadors que puguin ser contractats total o parcialment per l'administració.

91. Fomentar nous instruments i programes orientats a detectar i atendre les persones grans que pateixen solitud no desitjada en coordinació amb tots els agents locals.

92. Fomentar la participació de la gent gran per tal d'adaptar les activitats i serveis a les seves demandes i afavorir el sentiment de pertinença a la societat. Donar suport a associacions de gent gran i impulsar noves activitats i tallers.
93. Focalitzar accions que afavoreixin l'envelliment actiu i saludable de la població tant en la trama urbana com en les masies. Desenvolupar un programa d'activitats intergeneracionals: participació de la gent gran en les activitats culturals, escolars, d'oci, horts, etc).
94. Impulsar programes de formació per a la gent gran en noves tecnologies amb activitats intergeneracionals). Promoure l'ús d'eines digitals per la gent gran (*per exemple: Bleta -tablets per gent gran on s'hi puguin incorporar temes de salut*).
95. Fomentar plans comarcals d'equipaments i activitats comuns per a la gent gran al llarg del territori compensats amb servei de transport d'uns als altres. Mancomunat serveis i activitats.
96. Desenvolupar un servei cívic per a combatre l'aïllament de la gent gran i amb dificultats funcionals a zones rurals. Fomentar grups de voluntariat cap a la gent gran.

1.4.2. Redefinir el model d'atenció a la gent gran

97. Promoure la creació de centres residencials públics als municipis rurals, ja que aquestes es troben als municipis més grans. Crear microresidències deslocalitzades i amb unes condicions laborals dignes i estables pels treballadors.
98. Fomentar noves residències de gent gran com a centres integrals de serveis. Afavorir el canvi del model assistencial a la gent gran, menys residències i més assistència domiciliària. Fomentar la creació d'habitatges que comparteixen serveis i tenen garantit l'accés als serveis sanitaris, fomentar la creació de pisos tutelats per a gent gran.
99. Crear centres de serveis oberts amb nous formats, com espais integrals multiusos (serveis a demanda segons necessitats).
100. Potenciar la creació de casals de la gent gran, com espais de relació i activitat. Oferir programes d'activitats diàries als centres de dia.
101. Crear centres de nit per a persones grans. Dormen en un centre i durant el dia, poden tornar a casa per seguir fent la seva vida.
102. Reformar el concepte de casal d'avis en pobles molt petits i buscar models més ajustats a la realitat, programes d'acompanyament i interacció de petit format i més individualitzat.
103. Promoure el concepte de Centre de dia obert per persones grans, mantenint la seva residència original i l'habitatge amb pisos compartits.

1.4.3. Millorar els serveis d'atenció domiciliària

104. Avançar cap a un model d'atenció domiciliària que integri i coordini les parts interessades en l'atenció social de la gent gran, famílies, serveis generals, salut, etc.
105. Dotar de més finançament per oferir més servei d'ajuda a domicili que empoderi la gent gran a viure més autonomament. Reforçar el servei d'ajuts a domicili, sobretot en aquells nuclis poc poblats i que presentin índexs elevats de sobreenvelliment.

106. Consolidar els serveis de teleassistència assistida (domòtica) per facilitar un entorn més favorable i un seguiment a les persones dependents des de casa. Reforçar el programa de teleassistència i telealarma en nuclis i masies aïllades.
107. Apostar pel servei i empreses especialitzades de cura a gent gran. Els serveis de proximitat a la gent gran poden ser generadors de llocs de treball locals. Serveis d'acompanyament a la gent gran en l'entorn rural en base al model cooperatiu o amb col·laboracions público-privades.

1.4.4. Promoure l'adaptació d'habitatges i noves formes d'habitatge per a la gent gran

108. Recuperar les ajudes i subvencions per a la rehabilitació d'habitatges per adequació a les necessitats de la gent gran. Acompanyar a la gent gran en la seva tramitació. Establir un programa de suport tècnic i financer.
109. Fomentar les llars compartides (cohousing), habitatges col·laboratius i cooperatius per persones que no tenen problemes de dependència però s'han quedat soles.
110. Incorporar noves tecnologies a les masies per cura gent gran i adaptar la connectivitat a les necessitats de les persones més aïllades.

1.4.5. Implementar millores laborals en l'atenció a la gent gran

111. Promoure la creació de llocs de treball en l'àmbit d'atenció a la gent gran.
112. Revaloritzar els professionals que cuiden a la gent gran (remuneració). Oferir programes de formació continuada a les persones que atenen i cuiden a la gent gran i programes de formació i suport per a les famílies que tenen cura de gent gran.
113. Impulsar noves fórmules contractuals en la contractació pública com el contracte reservat de serveis per a la gent gran.
114. Crear i gestionar per part de l'administració local, una borsa de professionals d'atenció i cura a la gent gran per les necessitats que puguin sorgir en una família.
115. Promoure la creació de cooperatives de serveis d'atenció a les persones que permetin la dignificació de les condicions laborals de les persones treballadores i la seva professionalització amb l'objectiu d'oferir serveis de qualitat als usuaris.

1.5. Garantir la cultura com a element vertebrador del món rural

1.5.1. Promoure la cultura com a element de cohesió social

116. Definir propostes que posin en valor la dimensió comunitària de la cultura, entenent-la com a vehicle de cohesió social. Fer pedagogia als pobles petits com a possibles programadors d'esdeveniments culturals. Posar de manifest el potencial dels espais públics –places i carrers –en tant que entorns on traçar complicitats i des dels quals crear comunitat.
117. Fomentar la creació cultural i suport en la divulgació cultural.

118. Fomentar la producció cultural des de la pròpia comunitat, fomentar i donar suport al sorgiment d'entitats locals formals i informals com grups de teatre, corals, grups de música, etc.
119. Fomentar l'educació artística a les escoles. Col·laboració entre artistes, entitats culturals i agents educatius. Fomentar el desenvolupament de públics: cultura a les escoles.
120. Oferir una programació cultural inclusiva i multicultural en base a la participació. Vincular les entitats culturals i equipaments culturals en els programes d'acollida. Tenir en compte les diferències que existeixen en el marc del món rural i atendre totes les sensibilitats culturals que hi conviuen per tal de definir propostes en coherència amb les necessitats específiques de cada entorn. Donar suport a la diversitat cultural.
121. Fomentar la constitució de cooperatives del sector cultural a nivell supralocal que esdevinguin una eina professionalitzadora i acceleradora per la promoció i la dignificació dels artistes i que estableixin una agenda cultural territorial.

1.5.2. Descentralitzar les activitats culturals

122. Crear circuits intermunicipals i en xarxa. Descentralitzant els serveis i desenvolupant projectes de col·laboració entre municipis per generar una programació compartida.
123. Apostar per assolir una distribució territorial equitativa de les activitats i recursos culturals (programacions artístiques, festivals, cicles de teatre i arts escèniques, activitats del patrimoni cultural, de formacions artístiques etc.) al món rural, que permeti la generació d'activitat econòmica i d'ocupació amb l'objectiu d'incidir en l'arrelament social i territorial. Promoure, dinamitzar i divulgar institucionalment i conjuntament agendes, activitats i projectes culturals i turístics. Programar esdeveniments culturals itinerants en les àrees rurals. Oferir activitats d'oci i lleure durant tot l'any i no només en èpoques d'afluència turística.
124. Fomentar la promoció de la cultura a través dels agents públics i les entitats locals, oferint suport tècnic i econòmic per poder contractar i millorar la gestió cultural dels municipis. Donar suport als ajuntament amb idees, propostes, formació, pressupost, per aconseguir un oci i cultura en el món rural de qualitat.
125. Facilitar ofertes laborals culturals en les zones rurals, especialment en l'àmbit públic. S'han de repensar els municipis rurals com a espais a on també es poden desenvolupar ofertes culturals potents i de forma regular, potenciant les qualitats de cada territori, els artistes i creadors locals i tenint en compte les inquietuds de la població. Crear una figura professionalitzada de la gestió cultural a nivell d'administracions municipals (o supramunicipals).
126. Donar més suport al teixit associatiu/cultural del món rural. Promocionar activitats culturals i de lleure i educació no formal que complementin l'oferta educativa als pobles. Oferir activitats de lleure per infants i joves.

1.5.3. Impulsar la innovació i la dinamització cultural

127. Posar la cultura com a eix econòmic de desenvolupament rural. Que aportí valor transversal. Impulsar programes especialitzats per impulsar el sector cultural.
128. Promoure els laboratoris culturals, com a espais multidisciplinaris, polivalents i intergeneracionals de creació i experimentació artística i cultural.
129. Desenvolupar nous formats de cultura. Promoure projectes innovadors per portar la vida cultural escènica al medi rural, a partir del desenvolupament d'una xarxa de programació d'arts escèniques

en municipis petits i allunyats de grans nuclis urbans. Desenvolupar i promoure una xarxa de festivals innovadors, econòmicament sostenibles. Oferir cultura contemporània accessible, amb formats oberts, apropar nous llenguatges, trencar barreres. (Per exemple: CIATRE, Fest–Museu Vida Rural, Priorat en Persona, Canti La Font al Lluçanès, Festival Sirga de Flix, entre d'altres).

130. Apostar per nous formats digitals de prestació d'activitats culturals permeten l'accés a la cultura des de qualsevol punt del territori i fomenten la democratització dels drets culturals des de qualsevol punt del territori, eliminant la clivella urbà-rural.
131. Treballar projectes culturals amb el concepte de cultura participada.
132. Impulsar l'economia creativa com una estratègia de gestió del patrimoni rural i un foment de la indústria cultural en l'àmbit rural. Incentivar l'estada d'artistes en nuclis creatius seleccionats.
133. Afavorir l'accés a l'oferta cultural, aprofitant els espais més enllà dels llocs convencionals. cinema al carrer, arts escèniques itinerants, espais oberts, assajos oberts, etc.
134. Potenciar els Museus virtuals. Els entorns rurals són molt rics en història, cal posar en valor el patrimoni cultural tant arquitectònic com etnogràfic. (Per exemple: *Les Falles del Pirineu amb el Projecte Interreg POCTEFA Prometheus*).

1.5.4. Millorar els espais i els equipaments culturals

135. Explorar espais convencionals i no convencionals per democratitzar l'accés a la cultura. Fomentar l'aprofitament d'espais públics com a espais culturals cal la cessió i rehabilitació d'espais en desús, i la cessió d'espais privats per a ús col·lectiu. Apostar per la multifuncionalitat d'equipaments culturals i crear estratègies per mancomunar serveis, amb l'objectiu d'incrementar la seva oferta, reduir costos i millorar l'accés a la cultura. Garantir la presència d'equipaments públics, xarxa de museus, biblioteques i d'arxius de la Generalitat al conjunt del Territori i revisar el criteri per poder acollir equipaments públics com l'arxiu, la biblioteca o un museu en comarques amb poca població.

1.6. Garantir el dret a l'habitatge al món rural

1.6.1. Fomentar polítiques d'accés a l'habitatge adaptades a les necessitats rurals

136. Destinar ajudes directes al lloguer als edificis de 1a residència especialment per a joves i col·lectius vulnerabilitzats.
137. Desenvolupar polítiques d'habitatge públic centrades i específiques pels micropobles (consideracions específiques pels municipis sense nucli, rehabilitació i ampliació de masos i masies, facilitats de canvis d'ús d'edificacions existents).
138. Desenvolupar polítiques d'habitatge al món rural que entenguin l'accés a l'habitatge des d'un punt de vista com a dret, no un bé de mercat o especulatiu.
139. Lligar ofertes laborals amb facilitar l'accés habitatge.
140. Promocionar l'accés a l'habitatge juvenil. Disposar d'allotjaments amb recursos compartits destinats a un primer aterratge de gent jove que decideixi experimentar un possible canvi de vida. Facilitar ajuts i subvencions. Crear un grup de treball exclusivament centrat en la promoció de l'habitatge rural assequible dirigit a les joves.
141. Fomentar polítiques més flexibles i innovadores d'accés a l'habitatge amb mediació entre propietaris i llogaters..

- 142. Reforçar els sistemes d'assessorament i suport en relació a la transmissió patrimonial, posant èmfasi en la redacció de contractes i la mediació entre les parts .
- 143. Crear un model de cens d'habitatges en desús per fomentar la compravenda i treballar el repoblament. Oferir diagnòstic i solucions personalitzades per fomentar la compravenda, el lloguer o les alternatives d'accés a l'habitatge com la masoveria o la cessió d'ús, sempre amb l'objectiu d'afavorir el repoblament.
- 144. Creació de l'observatori de l'habitatge de Catalunya amb un grup específic de treball de l'habitatge al món rural.
- 145. Facilitar la construcció de vivendes sostenibles i ecològiques amb criteris ambientals.
- 146. Facilitar la constitució de cooperatives de construcció especialitzades en bioconstrucció per la descarbonització d'habitatges així com la transició en la construcció convencional cap a la bioconstrucció.

1.6.2. Fomentar la recuperació de les masies, cases rurals i altres construccions en sòl no urbanitzable

- 147. Simplificar el procés d'obtenció de les llicències d'obres en sòl rústic per tal de reduir substancialment els temps d'espera.
- 148. Fixar criteris comuns a tot el territori sobre l'abast i el contingut dels catàlegs de masies i cases rurals, per tal de facilitar la interpretació del marc normatiu, i alhora donar resposta a les diferents necessitats que es plantegen des del territori. Adaptar l'estructura del catàleg de masies a les diverses unitats de paisatge presents al municipi, per tal de permetre una visió global de les masies i cases rurals incloses en cadascuna de les unitats. Agrupar els elements inclosos al catàleg atenent a la seva localització. Permetre, d'acord amb les raons arquitectòniques, històriques, ambientals, paisatgístiques o socials, usos que permetin esvair les barreres tradicionals i funcionals camp-ciutat. Promoure, un cop establert el catàleg, la ordenació i classificació dels diferents cossos edificats.
- 149. Promoure inventaris amb totes aquelles edificacions que no compleixin amb els requisits fixats per formar part del catàleg.
- 150. Per als municipis sense nucli de població, comptar amb un instrument de plantejament d'ordenació integral del territori altre que el POUM, que fos més àgil i que tingués el Catàleg de masies com a eix central. Promoure un instrument senzill d'ordenació urbanística integral del territori, capaç d'abastar un terme municipal o per desenvolupar les previsions dels plans territorials en sòl no urbanitzable.
- 151. Definir la xarxa de camins i la seva jerarquia i titularitat; definir els espais simbòlics tradicionals i la seva descripció com equipaments o espais lliures; identificar aquelles construccions o edificacions que presenten formes, materials o contenen materials contaminants; identificar els emplaçaments que pertorben els valors que els plans territorials volen protegir, i articular fórmules per a la seva desconstrucció o adaptació al context.

1.6.3. Promoure polítiques per a la rehabilitació d'habitatges

- 152. Facilitar la rehabilitació d'habitatges (públics i privats) per destinar-los a primera residència. Invertir pressupost de les administracions supralocals per rehabilitar i repoblar el parc d'habitatges.

153. Implementar eines i procediments a tots els nivells (legal, administratiu, financer, etc.) per tal d'afavorir la rehabilitació de masies i espais rurals en desús o abandonats, fomentant l'ús per la producció agrícola o ramadera de caire agroecològic. En aquest sentit, facilitar l'accés dels nous pobladors a ajuts a fons perdut o amb préstecs a interès zero per tal que puguin emprendre amb seguretat la rehabilitació dels habitatges i la recuperació dels espais agraris.
154. Seguir criteris de sostenibilitat en la rehabilitació d'habitatges: materials locals, arquitectura passiva i/o bioclimàtica, amb criteris d'eficiència energètica, per tal de fer una gestió responsable dels recursos mediambientals i acostar-nos cap a la sobirania energètica. Oferir ajuts per la rehabilitació de vivendes amb materials sostenibles i eficiència energètica.
155. Fomentar la rehabilitació sostenible d'habitatges amb criteris ambientals, caracteritzades per la falta d'aïllaments, les limitacions d'accessibilitat i problemes d'impermeabilitat.

1.6.4. Fomentar el lloguer públic d'habitatge i establir borses d'habitatges

156. Destinar ajudes directes al lloguer als edificis de primera residència, especialment destinades al l'emancipació joves a les localitats.
157. Invertir en la compra d'edificis per aconseguir sòl públic per als municipis rurals i destinar-lo a habitatge públic. Obrir concursos públics o contractes amb cessió d'ús. Oferir cessions de sòl públic per a projectes de propietat i gestió col·lectiva. Oferir habitatges buits gratuïtament a canvi de tenir un projecte laboral o social pel bé de la comunitat.
158. Impulsar l'habitatge social de primera residència per a diferents col·lectius: nous models de famílies i cal adaptar l'oferta a aquests, lloguers socials pels joves, habitatge social amb serveis per a gent gran, pisos d'emergència per gent amb dificultats, immigrants, etc.
159. Desenvolupar un format d'habitatge de lloguer social adaptat a les necessitats de pobles petits. Assumpció per part de l'Incasòl/Generalitat de projectes sol·licitats amb una línia de finançament forta per poder fer front a aquests costos.
160. Crear i gestionar borses d'habitatge supramunicipals. Crear una borsa d'habitatge amb beneficis fiscals. Dur a terme accions de sensibilització per fomentar el lloguer i garantir el pagament del lloguer. Promoure accions de comunicació per atraure potencials usuaris de les borses d'habitatge social.
161. Desplegar una estratègia ambiciosa d'habitatge públic, per part de la Generalitat, que baixi els preus dels lloguers i altres formes d'accés a la vivenda. Dotar tots els pobles d'habitatge públic (HPO), de venda i de lloguer.
162. Crear una xarxa/associació que gestioni les masies/bordes en desús i/o abandonades i incentivi a la seva venda, lloguer o contracte de masoveria, i posi en contacte el possible comprador o usuari amb el propietari.
163. Fomentar la col·laboració entre entitats i ajuntaments per augmentar projectes de custòdia del territori i per combatre l'abandonament de masies per part de propietaris.
164. Ajudar a actualitzar les cèdules d'habitabilitat, tenint en compte la diversitat d'habitatges que hi ha al món rural, especialment en les construccions més antigues amb característiques que no s'adiuen als requisits estandar.

1.6.5. Fomentar l'habitatge compartit

- 165. Promoure el model d'habitatge cooperatiu arrelat en la participació i autogestió.
- 166. Promocionar i facilitar el cohabitatge i les cooperatives amb visió intergeneracional. Impulsar cooperatives d'habitatge sènior mixtes i inclusives com a complement del model de residència geriàtrica i possibilitant feina, habitatge, convivència, vincles, etc.
- 167. Facilitar espais compartits d'habitatges per a joves a través de models alternatius d'accés i tinença d'habitatge. Fomentar residències per a joves per tal que puguin estudiar des de l'àmbit rural.

1.7. Mantenir, atraure i fer créixer la població als municipis rurals davant del repte demogràfic

1.7.1. Revertir o prevenir situacions de despoblament

- 168. Promoure crides per repoblament. Fer campanyes i projectes per aconseguir un mínims poblacionals.
- 169. Impulsar iniciatives per revertir el despoblament en municipis amb una tendència sostinguda de disminució de la població. *(Per exemple projecte "Arrelament al Territori" de l'Associació Catalana de Municipis o iniciatives europees aplicables a escala supramunicipal o comarcal, com el Hueco o el programa StartupVillage).*
- 170. Impulsar polítiques actives per afavorir la natalitat i la promoció econòmica i social de la família.
- 171. Creació d'un portal a nivell de Catalunya on hi figurin tots els processos, tràmits, ajudes, etc. Centralització de tràmits i accions en un ens supramunicipal. Disposar d'un servei comarcal que reculli les diferents iniciatives dels municipis per revertir la despoblació.
- 172. Promoure ajuts pel retorn de joves al món rural després de l'etapa de formació.
- 173. Promoure ajuts directes per a famílies amb nadons que s'estableixin al territori.
- 174. Potenciar l'arribada d'immigració de forma ordenada des de països en vies de desenvolupament. Impulsar accions d'acollida als països d'origen on es pugui informar, formar i canalitzar els fluxos de persones cap als municipis d'acollida garantint ofertes laborals i bones condicions de vida.
- 175. Definir el Carnet jove municipal/comarcal.

1.7.2. Potenciar la identitat i l'arrelament

- 176. Posar en valor els tangibles i intangibles del món rural, dotant-los de projectes i inversions. Posar en valor els espais periurbans i dotar-los de projecte i inversions pel seu paper com a connectors essencials entre el món rural-urbà. Desenvolupar activitats que lliguin món rural i urbà. Pensar les relacions entre el camp i la ciutat des del diàleg i la reciprocitat.
- 177. Impulsar programes i activitats de forma participativa i cocreada, per reforçar la identitat i arrelament rural dels joves i dels infants que viuen als pobles.
- 178. Generar vincle i sentiment de pertinença al territori i a l'entorn rural. Fomentar l'autoestima rural i l'arrelament de les persones, amb campanyes de promoció i l'orgull de pertànyer al món rural, adreçades a la gent jove. Difondre iniciatives i projectes inspiradors locals. Fomentar accions per l'intercanvi de coneixement intergeneracional al món rural.

179. Fomentar les associacions i centres d'estudis ja que promouen l'arrelament al territori.
180. Promocionar el patrimoni orientat a la població local, amb finalitat de promoure la vinculació emocional positiva amb el propi entorn.
181. Promoure la divulgació, comunicació, sensibilització i apropament entre Pobles i Ciutats. Transmissió de coneixement de les activitats rurals i la importància històrica dels pobles al públic urbà.
182. Promocionar un discurs positiu i realista, escoltant els protagonistes del territori. Promoure activitats comunicatives i educatives sobre els atractius de la vida rural. Promoció interna del patrimoni orientada a la població local, amb la finalitat de promoure la vinculació emocional positiva amb el propi entorn. Articular un discurs positiu vers la pagesia i el món rural. Treballar el reclam dels "territoris rurals acollidors".

1.7.3. Generar oportunitats laborals per atraure talent

183. Descentralitzar l'oferta laboral de l'administració aprofitant el teletreball i les noves tecnologies. Oferir places públiques de llocs de treball adaptats al teletreball i ubicats en zones rurals per afavorir les ofertes laborals i lligar la gent al territori.
184. Desenvolupar polítiques actives de mobilització del talent. Atraure persones amb talent que es posin al capdavant de projectes innovadors, tractors i resilients. Fomentar la incorporació de gent jove a les noves oportunitats laborals. Aprofitar el canvi de perspectiva cap al món rural que ha propiciat la COVID-19, per visibilitzar les oportunitats i reptes que representa viure al món rural.
185. Prioritzar la lluita contra l'atur juvenil i de llarga durada, i reduir la taxa de risc de pobresa en el treball i la precarietat laboral entre els joves.
186. Reforçar els Grups d'Acció Local (GAL) i els seus projectes per joves, com per exemple l'ODISSEU (retorn del talent) i garantia juvenil. Fomentar l'intercanvi de talent amb interessos comuns de manera transversal arreu del territori català rural. Fomentar els Erasmus Rurals.
187. Promoure l'acompanyament i orientació ocupacional als joves a través dels serveis dels espais joves i de les oficines joves comarcals.
188. Descentralitzar l'oferta laboral de l'administració aprofitant el teletreball i les noves tecnologies. Oferir places públiques de llocs de treball adaptats al teletreball i ubicats en zones rurals per afavorir les ofertes laborals i lligar la gent al territori.
189. Aconseguir un territori competitiu que atregui talent. Definir una estratègia territorial que identifiqui quin perfil de persones es vol atraure al territori.
190. Fomentar polítiques de dinamització econòmica per a l'emprenedoria juvenil, el relleu empresarial i la primera instal·lació rural amb accions com: Reempresa rural, optimitzar els canals de difusió d'oferta i demanda d'activitat econòmica i d'implantació de "projecte de vida", fomentar l'emprenedoria juvenil des d'una òptica cooperativista, màrqueting territorial orientat a la captació, etc.
191. Garantir l'acompanyament i ajuts econòmics per a la creació d'empreses liderades per joves, tot prioritzant els municipis menys poblats. Promoure que els ajuts de garantia juvenil de la Generalitat es reservi una part del pressupost a projectes d'emprenedoria juvenil en el món rural.

192. Realitzar accions per implicar els joves en la gestió local i territorial, desenvolupant i oferint noves oportunitats laborals i unes condicions de vida que permetin establir-se i evitar que marxin.
193. Impulsar projectes dels joves al món rural i donar les eines i recursos als mateixos joves perquè els impulsin. Crear un campus de projectes rurals amb components de "joventut" i sol·licitar la creació d'un programa Erasmus Rural.

1.8. Normativa i fiscalitat

194. Regularitzar la normativa de treball en aspectes d'acompanyament en ingressos hospitalaris (fomentar el teletreball).
195. Establir una normativa clara i única per tots els Serveis Territorials sobre l'adscripció d'alumnes als centres educatius. Els alumnes d'escola de poble poden accedir a escoles "urbanes" i no al revés, ja que la matrícula en escoles rurals queda limitada al padró municipal.
196. Desplegar la llei de la renda bàsica universal.
197. Gestionar el fet que certs col·lectius no tinguin dret a vot per la seva situació jurídica/ legal (p.ex: persones estrangeres residents al territori).
198. Agilitzar el desplegament de la Llei de la dependència
199. Definir mecanismes jurídics per facilitar el canvi d'ús d'equipaments i immobles en desús públics, a habitatges d'emergència.
200. Modificació legislativa de la Llei de Territori que contempli les mesures anteriors. Modificar la normativa per admetre nous usos en construccions en sòl no urbanitzable: permetre l'ús d'habitatge en les edificacions vinculades al conjunt diferents de l'edificació principal i poder adaptar aquestes construccions a usos i activitats més relacionades amb les demandes de la societat; la possibilitat de la divisió horitzontal d'aquestes construccions; la possibilitat de repensar el concepte de divisió de les finques entre espais productius i construccions; adquirir nous usos associats a les masies respecte a la desconstrucció de les edificacions en desús, etc.
201. Rebaixar IBI municipis rurals. IBI urbà hauria de ser rebaixat per les masies, tinguin o no activitat agrària, ramadera o forestal. Penalitzar IBI a l'habitatge no principal (segones residències).
202. Reforma de la llei de l'habitatge. Regulació del preu de l'habitatge per evitar especulació. Penalització fiscal als pisos no ocupats. Diferenciar habitatge de primera residència respecte habitatge de segona residència/ús turístic, prioritzar usos de l'habitatge com a primera residència.
203. Oferir bonificacions fiscals per promoure la rehabilitació d'habitatges. Bonificar fiscalment la rehabilitació en sistemes de primer habitatge que no siguin la propietat individual (masoveria, cooperatives d'habitatge, etc.). Prioritzar que les noves vivendes siguin per rehabilitació davant d'obra nova. Oferir beneficis fiscals per a les persones que lloguin habitatges a persones joves, en situació de vulnerabilitat, etc.
204. Generar incentius fiscals perquè els joves tornin després de formar-se.
205. Generar incentius fiscals i ajuts d'accés a l'habitatge per a joves. Mobilitzar el parc residencial en desús amb vocació d'atracció per als residents (autòctons, retornats o nouvinguts).
206. Facilitar l'accés al treball, a les persones sense papers (ara cal precontracte 1 any) i adequar els requisits pels accessos al permís de treball.

207. Estudiar la viabilitat de la reversió a propietat pública dels béns immatriculats per l'església Catòlica per ús cultural públic.
208. Canvi model contracte de lloguer facilitant models contractuals adaptats al món rural. Explotar models contractuals més oberts com el contracte de lloguer de l'agència d'habitatge a canvi d'obres.
209. Regular els habitatges turístics, habitatges dotacionals de *coliving*, ajudes al lloguer, rehabilitacions habitatges abandonats, i expropiació pisos tancats.
210. Adequar la legislació vigent per a que l'administració pugui adquirir immobles o sol privats en clar estat de desús.
211. Regular les places turístiques i les segones residències de manera proporcional a la població fixa i els recursos existents.
212. Flexibilitzar normativa a les reformes i construccions sostenibles en sòl rústic.
213. Dotar als ajuntaments de la capacitat legal de fer tots els tràmits per evitar desplaçaments.
214. Disminuir la càrrega burocràtica que suposa iniciar activitats en el món rural, flexibilitzar determinats requisits en funció de la dimensió de l'empresa i la ubicació.
215. Generar avantatges fiscals a associacions esportives i culturals que tinguin polítiques d'accessibilitat i suport a la participació de l'alumnat d'escoles rurals.
216. Promoure millores fiscals per equilibrar les aportacions entre el món rural i les grans capitals (impost en la renda, "impost vehicle verd", etc.).

2. TRANSICIÓ ECOLÒGICA: per una economia circular que faci front al canvi climàtic i promogui la biodiversitat

2.1. Garantir la gestió integral del cicle de l'aigua

2.1.1. Gestionar de forma integral els recursos hídrics

217. Desenvolupar noves estratègies de planificació hidrològica i gestió integral de l'aigua adaptades per poder afrontar el canvi climàtic. Analitzar recursos, infraestructures i usos de regadius existents per poder fer una planificació més adequada a les necessitats i possibilitats davant dels escenaris de canvi climàtic. Promoure la recerca sobre regadius per a un ús més eficient de l'aigua. Assegurar que el consum total d'aigua disminueix i que un ús més eficient no implica una ampliació de les zones de regadiu.
218. Assegurar la disponibilitat d'aigua d'ús de boca, no només a cases disseminades sinó també a tots els nuclis de població. Definir les necessitats existents i establir vies d'ajut específiques als nuclis i cases sense aigua potable.
219. Promoure la captació i ús d'aigua de pluja i la reutilització de l'aigua.
220. Fomentar la gestió integral sostenible i vetllar per la qualitat ecològica dels ecosistemes de ribera i aquàtics, buscant l'equilibri entre els usos a través de consensos i prioritzacions en funció dels recursos disponibles.
221. Prevenir la contaminació per nitrats en aigües subterrànies (revisió dels límits de fertilització amb purins, zones de protecció, normes de maneig, major control pel compliment de la normativa...etc.).
222. Promoure mesures per a la biorremediació d'aqüífers contaminats per nitrats (estudi i aplicació de tècniques de bioremediació).
223. Prevenir la contaminació per pesticides en aigües subterrànies.
224. Instal·lar estacions depuradores d'aigües residuals (EDAR's) en tots els municipis rurals, ja que actualment encara molts d'ells aboquen les aigües residuals directament al medi. Vetllar perquè aquestes EDAR's segueixin criteris tècnics de depuració verda (fitodepuradores). Allà on sigui possible, mancomunar les instal·lacions per tal de fer-les més eficients en la gestió. Fomentar la regeneració i reutilització de les aigües residuals per a usos agrícoles i industrials.
225. Promoure la restauració de zones humides estratègiques per a recuperar la funcionalitat ecològica, tant interiors com costaneres.
226. Fomentar la recerca per establir una millor gestió forestal lligada a la gestió de l'aigua. Els boscos en capçalera és important que estiguin ben gestionats. Que els plans d'actuació estiguin definits de manera específica i no generalista, en funció de la zona i problemàtica. Estudiar la viabilitat d'incentius fiscals i ajuts directes als pobles situats en les capçaleres hidrogràfiques per a la correcta gestió del recurs aigua, amb noves taxes ambientals a l'aigua.

- 227. Revisar i assegurar uns cabals ecològics suficients als cursos d'aigua de les conques hidrogràfiques internes i intercomunitàries. Incrementar el control per a acabar amb les captacions il·legals en cursos d'aigua i pous.
- 228. Promoure accions per recuperar la geomorfologia dels rius i el bosc de ribera, per a minimitzar el risc en avingudes i millorar l'estat ecològic de les masses d'aigua.
- 229. Realitzar memòries valorades i solucions tècniques per optar a subvencions de les Diputacions o de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) per fer portades d'aigua.

2.1.2. Revisar el model de concessions hidroelèctriques i millorar la dinamització d'embassaments

- 230. Definir el pla d'usos de tots els embassaments i dinamització dels embassaments.
- 231. Analitzar les externalitats negatives de les centrals hidroelèctriques i buscar mecanismes per mitigar-les o compensar-les.
- 232. Desmantellar obstacles a la connectivitat fluvial, començant per rescloses en desús.
- 233. Valorar la viabilitat de la gestió pública de les centrals hidroelèctriques.
- 234. Estudiar la viabilitat jurídica i econòmica de revertir les concessions d'aigua o cànon d'ús als municipis.
- 235. Assegurar que quan es creen els complexos hidroelèctrics, les noves infraestructures permetin mantenir l'activitat i els recursos imprescindibles pel seu correcte funcionament actual i de futur.
- 236. Fomentar processos de remunicipalització de l'aigua.
- 237. Fomentar la gestió municipal de l'aprofitament hidrològic per generar energia elèctrica. Que els beneficis generats al territori repercuteixin al territori.

2.1.3. Planificar eficientment les infraestructures de regadiu

- 238. Analitzar recursos, infraestructures i usos de regadius existents per poder fer una planificació més adequada a les necessitats i possibilitats davant dels escenaris de canvi climàtic. Promoure la recerca sobre regadius per a un ús més eficient de l'aigua. Assegurar que el consum total d'aigua disminueix i que un ús més eficient no implica una ampliació de les zones de regadiu.
- 239. Modernitzar les infraestructures actuals i que es facin des del punt de vista col·lectiu i no individual.
- 240. Apostar per regs eficients i impulsar el reg de suport en territoris on és necessari per la viabilitat dels cultius. Desenvolupar ajuts per millorar l'eficiència de reg. Millora dels regadius, especialment tecnificats, amb estalvi d'aigua i energia.
- 241. Simplificar, agilitzar i unificar els tràmits per la pagesia per les concessions de reg i així evitar l'abandonament per dificultats administratives.
- 242. Introduir mesures per democratitzar les comunitats de regants, introduïnt elements de paritat entre d'altres..

2.2. Promoure la millora i manteniment del sòl, preservar els espais naturals i millorar l'estat de la biodiversitat

2.2.1. Tenir cura de la qualitat del sòl

243. Definir i implementar mesures quantificades i temporalitzades per garantir la preservació de la qualitat del sòl. Fomentar estratègies de prevenció de l'erosió, salinització i desertització del sòl.
244. Promoure pràctiques agrícoles que cuidin la salut del sòl, l'acumulació de matèria orgànica al sòl i per tant l'estoc de carboni, a través dels programes de desenvolupament rural, el fons europeus associats a la nova Política Agrària Comuna (PAC), etc.
245. Aportar recursos econòmics als plans de fertilització de l'Oficina de Fertilització, per tal d'incrementar la xarxa de camps d'assaig, implementar mesures de divulgació de la fertilització orgànica i de pràctiques de fertilització adequades.
246. Protegir el sòl d'ús agrari (especialment el més fèril) i millorar-lo, en la mesura que és un element estratègic per a garantir l'alimentació de la població i retornar els sòls erms de més qualitat productiva a l'activitat agrària, amb especial atenció a aquells que poden ser estratègics per a configuració de mosaics agroforestals.

2.2.2. Millorar la gestió d'espais naturals i agraris

247. Millorar els recursos econòmics destinats a la gestió dels espais naturals protegits per fomentar les pràctiques de gestió necessàries. Garantir una gestió activa dels espais naturals ja protegits, amb les eines i els recursos adequats, que permetin un estat de conservació favorable dels hàbitats, de la fauna i la flora, i el desenvolupament d'activitats econòmiques relacionades amb la natura. Establir mesures per tal que puguin conviure els usos agraris dins dels espais naturals de forma sostenible.
248. Revisar la governança dels espais naturals protegits per millorar la representació dels ens locals i dels propietaris privats inclosos als espais i de les entitats ambientals locals.
249. Afavorir la diversificació dels conreus, incloent les varietats tradicionals, i educar al consumidor a exigir diversitat d'aliments a la seva dieta i als mercats.
250. Promoure l'aprovació d'un pla sectorial de connectivitat ecològica, tal i com preveu l'Estatut de Catalunya (article 149.1.c), per a impulsar millores estratègiques de la connectivitat ecològica.
251. Incentivar els acords de custòdia forestal i agrària en els espais naturals protegits.
252. Repensar la gestió del medi natural per garantir la prevenció dels incendis, la gestió de les poblacions de fauna salvatge, la gestió forestal per a l'adaptació al canvi climàtic i la biodiversitat.
253. Assegurar el manteniment i afavorir la recuperació de sistemes agraris d'alt valor natural, amb pràctiques extensives, mosaic d'hàbitats i increment de la quantitat i connectivitat dels hàbitats semi naturals (prats de pastura, franges herbàcies, marges arbustius, basses, bosquets, guarets, etc.).
254. Incrementar la connectivitat dels espais naturals, eliminant barreres al moviment de la fauna i afavorint zones menys intensivament gestionades, per a augmentar la permeabilitat de la matriu agrícola.
255. Evitar la intensificació o l'abandonament de la gestió dels hàbitats d'interès comunitari que depenen de pràctiques agrícoles, i fer un seguiment del seu estat de conservació.
256. Prioritzar la gestió forestal i d'espais naturals en programes ocupacionals, voluntariat i altres.

2.2.3. Desenvolupar polítiques destinades a la gestió des del paisatge

257. Promoure inversions per al manteniment i la recuperació del mosaic agro-silvo-pastoral. Oferir suport tècnic i econòmic als ens locals i la societat civil per la posada en marxa de processos d'apoderament, autoafirmació i de transició ecològica a través d'un enfocament integral basat en el paisatge (landscape approach). (Per exemple: Cartes de paisatge, plans d'ordenació, inventaris de recursos naturals i serveis ecosistèmics, planificacions d'usos del sòl i cultius en base a previsions climàtiques, etc.).
258. Promoure cartes del paisatge amb caràcter vinculant. Impulsar la Carta del Paisatge en un procés participatiu com a eina per aconseguir una alta autoestima territorial. Com un instrument de concertació territorial, recollit a la Llei de Paisatge de Catalunya, ja que hi ha àrees agrícoles que estan greument amenaçades per creixements urbanístics, infraestructures viàries, projectes d'aprofitament energètic.

2.2.4. Monitoritzar l'estat dels ecosistemes

259. Desenvolupar eines de monitorització i mapeig per tenir indicadors per capes cartogràfiques, per veure com afecten les nostres intervencions a l'ecosistema.
260. Elaborar un mapa de vulnerabilitat forestal.
261. Mantenir i impulsar el mapa de Catalunya de contingut de carboni orgànic del sòl.
262. Impulsar l'índex de biodiversitat potencial com a eina de diagnosi indirecta de la biodiversitat.
263. Avaluar els efectes de les pràctiques agrícoles i de gestió forestal sobre la biodiversitat i els serveis ecosistèmics, per a incentivar les que tinguin un impacte positiu. Elaborar un mapa de vulnerabilitats de cultius i espècies animals d'interès productiu a Catalunya més susceptibles de patir els impactes climàtics previstos.
264. Potenciar el seguiment de la biodiversitat en plantes i diferents grups d'animals, així com d'hàbitats, per a conèixer l'estat i tendències del patrimoni natural, i les seves causes, ampliant el programa global de seguiment de la biodiversitat SISEBIO.
265. Impulsar la ciència ciutadana (col·laboració ciutadana en projectes de recerca) per incrementar i millorar la informació del medi i els ecosistemes a través de mètodes com l'Aprenentatge Servei.

2.2.5. Garantir recursos destinats a la regeneració de marges i manteniment camins

266. Crear una línia d'ajuts a ens locals per a la redacció de l'inventari de la xarxa de camins i el seu manteniment (públics i privats). Mantenir i adequar la xarxa de camins rurals i ramaders.
267. Revaloritzar amb més èmfasi el patrimoni cultural del món rural, en especial la pedra seca i les seves construccions derivades. Malauradament i, tot i els esforços que s'estan fent per part d'entitats com l'Associació Pedra Seca Arquitectura Tradicional (APSAT), particulars i alguns organismes per recuperar aquesta tradició mil·lenària, encara falta molta feina per fer i suport. Fomentar la formació i l'ofici de marger i barracaire.
268. Establir programes de formació i acompanyament en la creació i implementació de protocols de gestió i manteniment de les vores de camins i carreteres, marges, bardisses, etc., amb criteris de protecció i manteniment de la fauna i flora silvestres (biodiversitat).

269. Establir ajudes pel manteniment de marges de pedra seca. Actualment la superfície de construccions de pedra seca resta dels ajuts agrícoles.

270. Desenvolupar accions de neteja dels camins rurals dels municipis.

2.2.6. Establir sistemes de protecció i ampliació dels boscos madurs

271. Identificar i protegir els pocs rodals de boscos madurs que hi ha a les zones rurals de Catalunya, per evitar-ne l'explotació silvícola. Definir de forma clara el concepte de bosc madur. Explorar quin és el mètode més apropiat per conservar-los.

272. Establir una xarxa de boscos en evolució natural que garanteixi la preservació dels boscos de Catalunya més madurs i biodiversos. Promoure l'aplicació de l'article 17 de Llei 16/2017, del canvi climàtic de Catalunya, on es diu d'establir una xarxa de reserves forestals destinades a la lliure dinàmica natural representativa de la diversitat dels ecosistemes forestals de Catalunya, centrada en boscos madurs i d'alt valor natural.

273. Protegir els boscos illa de les planes agrícoles. En territoris amb una clara vocació agrícola on els espais forestals (boscos-illa) són escassos i actuen de refugi de la biodiversitat i possibiliten un paisatge en mosaic agroforestal d'alt interès.

274. Promoure la creació d'una xarxa de boscos terapèutics amb la implicació de la propietat privada.

2.2.7. Fomentar la biodiversitat i posar en valor els serveis ecosistèmics

275. Promoure l'aprovació d'un Pla sectorial de connectivitat ecològica tal com preveu l'Estatut de Catalunya.

276. Promoure mesures per valorar, compensar i monetaritzar dels serveis ecosistèmics. Impulsar el coneixement de la societat del què són i la funció dels serveis ecosistèmics. Impulsar nous instruments financers per finançar els serveis ecosistèmics del món rural. Impulsar altres sistemes de pagament per serveis ambientals com les mesures silvo-ambientals contingudes en el PDR aprovat per la UE i que no s'han implementat a Catalunya.

277. Integrar a dins dels instruments d'ordenació forestal, la biodiversitat i la seva gestió. Crear una partida per vigilar, estudiar i innovar en temes de biodiversitat, junt amb els departaments i instituts universitaris de la matèria. Incloure l'opció de "no intervenció" com una opció de gestió vàlida, que es pugui aplicar de manera planificada allí on sigui recomanable i respongui a la voluntat de la propietat i/o als requisits de conservació.

278. Implementar mesures agroambientals per tal de preservar la biodiversitat, sobretot en aquelles zones en les quals s'està portant a terme una agricultura i ramaderia industrial de tipus intensiu, amb notables efectes sobre el medi. En aquest sentit, treballar prenent de base la custòdia agrària, on la producció agrària no ha d'estar renyida amb la conservació i potenciació de la biodiversitat.

279. Recuperar varietats autòctones d'arbres i plantes.

2.3. Promoure la reducció i gestió sostenible de residus i l'economia circular

2.3.1. Millorar la recollida selectiva de residus

280. Promoure l'estratègia catalana de residu 0. Implantació de sistemes de recollida que garanteixin la recollida selectiva de més del 60% amb contenidors amb targeta, illes tancades o porta a porta. Identificar municipis on no es faci i implantar-ho. Desenvolupar campanyes de sensibilització per augmentar la confiança dels ciutadans en el sistema de gestió de residus, que actualment és bastant baixa.
281. Promoure la implementació de petites plantes de compostatge o compostadors comunitaris, explorant nous sistemes com podria ser el vermicompost, als municipis o petites agrupacions de municipis. Establir un projecte territorial global per a la recollida, gestió i venda de compostos i generació de llocs de treball.
282. Fomentar reutilització i reparació de productes i/o aparells: creació de centres a nivell comarcal per reparar i adaptar-los. Aquests centres poden oferir formació per la utilització d'aparells a col·lectius desfavorits. Gestió liderada pels Consells Comarcals en coordinació amb les deixalleries municipals.
283. Implementar campanyes de conscienciació, sobretot en zones turístiques, perquè s'emportin els residus i no els abandonin als camins, espais naturals, etc.

2.3.2. Incentivar canvis en el model i promoure la reducció d'envasos d'un sol ús

284. Fomentar l'estratègia catalana de residu zero, fomentant la no generació de residus, fomentant el consum a granel, involucrar a la indústria agroalimentària i els productors en la responsabilitat en la generació de residus. Fomentar els sistemes de dipòsit, devolució i retorn d'envasos.
285. Introduir instruments per incorporar la responsabilitat del productor en els productes que les empreses posen al mercat que permetin una reducció efectiva dels residus. Promoure la responsabilitat ampliada de la producció.
286. Reduir ús de plàstics i utilització de plàstics biodegradables i compostables a l'agricultura. Oferir bonificacions fiscals a les empreses agràries que gestionin i tractin correctament els residus.
287. Crear cursos de formació a empreses per donar a conèixer alternatives a l'ús de plàstics. (*Per exemple: projecte Interreg MED REINWASTE*).

2.3.3. Millorar la gestió i tractament de les dejeccions ramaderes

288. En àrees amb alta densitat ramadera, fomentar plantes de tractament compartides de dejeccions ramaderes, en particular, per afavorir els petits ramaders.
289. Aplicar més inversió pública per a la creació i manteniment de plantes de dejeccions ramaderes.
290. Donar valor afegit als fertilitzants que s'obtinguin del tractament de les dejeccions ramaderes.

2.3.4. Gestionar els subproductes de la indústria

291. Donar un segon ús als subproductes per fomentar l'economia circular.

292. Revisar la catalogació dels subproductes per facilitar-ne la seva reutilització.

293. Donar a conèixer els tractaments disponibles.

2.3.5. Implementar l'economia circular com a oportunitat

294. Promoure que l'economia local i circular innovi per reduir el consum de recursos naturals, allargar el cicle de vida de les matèries i fomentar nous sistemes de producció ecològica, per mitjà de plans de reconversió per aquelles activitats que generen més residus i emissions.

295. Apostar per una economia local i circular que involucri tots els sectors. Conscienciar la població local dels objectius de desenvolupament sostenible a partir de campanyes de sensibilització ambiental i d'economia circular. Impulsar la formació en economia circular a les escoles a través de l'adopció de nous hàbits.

296. Fomentar la innovació en l'àmbit de la bioenergia, la bioeconomia circular i la digitalització. Captar fons europeus *Next Generation* i projectes tractors a nivell europeu per impulsar projectes d'economia circular.

297. Implementar l'Estratègia de la bioeconomia a Catalunya alineada amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible i la Ris3cat.

298. Generar estratègies d'economia circular en tota la cadena de valor del sector primari, d'aprofitament i reaprofitament de recursos entre diversos productors. Promoure accions de valorització energètica de les dejeccions ramaderes, fomentar l'aprofitament del biogàs i altres biocombustibles com la biomassa, implusar la producció de fertilitzants orgànics i promoure projectes per a la valorització de la fracció orgànica dels residus sòlids municipals i del sector de la restauració i hostaleria. Potenciar el tancar cercles dins les explotacions agràries.

299. Promoure que l'economia local i circular innovi per reduir el consum de recursos naturals, perllongar el cicle de vida de les matèries i fomentar nous sistemes de producció ecològica, per mitjà de plans de reconversió per aquelles activitats que ocasionen més residus i emissions.

300. Promoure la creació de nous models de negoci basats en la bioeconomia circular i la digitalització. Impulsar la recerca per trobar més productes dins la bioeconomia.

301. Elaborar un catàleg de disponibilitat de recursos naturals i vincular-ho amb proveïdors de serveis per fomentar oferta-demanda i dinamitzar l'economia local entorn els bioproductes.

2.4. Planificar i promoure la implantació d'energies renovables com a model principal

2.4.1. Garantir la planificació descentralitzada i participada a nivell de país per a la transició energètica

302. Definir una política de transició ecològica participada, descentralitzada i ordenada. Falta planificació territorial per decidir on i com volem els nous projectes de renovables. Desenvolupar l'Agenda verda ha de ser un dels eixos al voltant dels quals ha de pivotar el desenvolupament rural. Apostar per un model d'implantació de les energies renovables que sigui sostenible, planificat a nivell de Catalunya i que garanteixi una distribució equitativa arreu del país. Que tingui en compte els petits propietaris, que fomenti l'autoconsum i l'aprofitament de les zones industrialitzades. Evitar l'especulació

energètica per part de grans empreses que només busquen el benefici propi. Incentivar la inversió en instal·lacions solar a petita escala en explotacions agràries, per tal de generar energia local als municipis rurals i fomentar la diversificació d'ingressos.

303. Potenciar el desenvolupament del Pla d'Acció per l'Energia Sostenible i el Clima (PAESC).
304. Prioritzar instal·lacions de parcs solars en zones no productives o en espais en desús. Per exemple es poden ubicar en zones de bosc de baixa qualitat o antics camps de conreu abandonats, en sòl industrial no urbanitzat, aprofitar les infraestructures existents com mitjanes i talussos d'autopista, grans canals de rec i transport d'aigua, polígons industrials, etc.
305. Preservar els sòls agrícoles enfront de macro projectes energètics. Cal un pla d'acció detallat i accions amb impacte real, facilitar iniciatives, destinar-hi pressupost, etc. La Generalitat ha de tenir un lideratge en aquesta planificació i tenir definides ja les estratègies/instruments (Pla Territorial Sectorial Agrari, de Renovables i instruments de planificació forestal àmbit vegueries) i que sigui participat per totes les entitats generals i locals, públiques i privades.
306. Assegurar que la implantació de parcs eòlics i solars no té impacte sobre hàbitats i espècies amenaçades, evitar la concentració de projectes i prioritzar cobertes i infraestructures per a la instal·lació d'aquests parcs.
307. Desenvolupar projectes de col·laboració públic-privada per impulsar la transició energètica cap un sistema més sostenible i eficient.
308. Apostar pel decreixement energètic, amb l'acompanyament de renovables, però sempre amb la consciència de la procedència dels materials que utilitzem per aquesta "transició energètica". Fomentar accions per reduir la demanda energètica.
309. Implementar l'Estratègia per a l'aprofitament energètic de la biomassa forestal i agrícola a Catalunya 2021-2027, desenvolupada per la Generalitat amb el suport del Clúster de Bioenergia de Catalunya (CBC).
310. Revisar els objectius de producció de biomassa per tenir en compte els impactes ambientals. Excloure de l'aprofitament els boscos protegits, madurs o amb elevada biodiversitat.
311. Potenciar el biogàs perquè permet incorporar la seva producció a la xarxa natural de gas i afavorir la gestió de costos de la infraestructura.
312. Fomentar la solidaritat energètica entre territoris i impulsar projectes per enxarxar.
313. Oferir informació, formació, assessorament per càrrecs electes, secretaris, interventors i personal tècnic de les administracions per tal de crear una estratègia conjunta, compartida i consensuada amb la ciutadania a nivell energètic. Dotar d'eines perquè els ajuntaments puguin desenvolupar un model energètic verd autosuficient.
314. Promoure que les mesures d'estalvi energètic impulsades per la ciutadania en els nuclis urbans es completin per polítiques dels ajuntaments de mitigació de l'efecte d'illa de calor, amb la plantació d'arbrat, el foment de la vegetació als espais públics (menys paviment i més plantes), el proveïment d'ombra vegetal en general que participa en fer decreixer la temperatura del espais exteriors.

2.4.2. Incentivar les energies renovables i l'estalvi energètic

315. Incentivar la inversió en instal·lacions solar a petita escala en explotacions agràries. Prioritzant aprofitament de teulades de granges, edificacions, erms, etc. Per generar energia local als municipis rurals i fomentant a la diversificació d'ingressos sector primari, com a productors d'energia renovable.
316. Simplificar els tràmits administratius dels ajuts a energies renovables. Ajudar al ciutadà a poder sol·licitar aquests ajuts.
317. Ambientalitzar les licitacions en la contractació pública, és a dir, que en les licitacions es condicioni l'ús de materials sostenibles i de proximitat. Fomentar que els ajuntaments licitin el subministrament elèctric públic a companyies 100% verdes.
318. Incentivar per part del ICAEN les inversions en renovables en nuclis de població petits d'autoconsum com la solar tèrmica, solar fotovoltaica i la minieòlica juntament amb la biomassa.
319. Desenvolupar un protocol o guia comuna per a noves energies renovables per a tots els municipis.
320. Potenciar les energies renovables d'autoconsum amb bonificacions a l'IBI i que aquestes no siguin decisió dels ajuntaments sinó que hagi de ser per a tothom.
321. Promoure ajuts a empreses i entitats que inverteixen en energies renovables, tant per disminució de consums com per millores en l'eficiència energètica d'edificis.
322. Impulsar les ajudes per implementar sistemes d'estalvi energètic als establiments turístics (allotjaments, empreses, restaurants, etc.).
323. Potenciar les ajudes per posar plaques solars en cases particulars.
324. Impulsar ajuts Leader que incentivin determinats tipus d'empreses, discriminació positiva envers la transició ecològica.
325. Impulsar ajuts a la recerca, investigació, proves pilot d'energies alternatives als combustibles fòssils.

2.4.3. Establir mecanismes de monitorització de la transició energètica

326. Impulsar el Pla territorial Sectorial Agrari en consonància amb les estratègies de implantació d'energies renovables.
327. Limitar la petjada ecològica, tenir indicadors a temps real i públics de la petjada ecològica per persona, família i municipi.
328. Promoure i impulsar la bioenergia adaptant els objectius del Pla de l'Energia i Canvi Climàtic de Catalunya als nous objectius establerts per la UE per l'horitzó 2050.

2.4.4. Municipalitzar la producció i gestió de l'energia renovable

329. Desenvolupar Agències Locals d'Energia per a la producció d'energia renovable a nivell municipal o comarcal, que donin servei a municipis sense recursos tècnics necessaris per dissenyar i executar projectes de transició energètica i autoconsum. Desenvolupar comunitats Locals d'Energia a les zones rurals.
330. Potenciar la transformació energètica dels pobles, especialment, a través de les illes energètiques i altres sistemes de producció col·lectiva d'energia. Bioenergia (biomassa-biogas) i fotovoltaica, potenciar-les a través de xarxes de calor i comunitats.

331. Crear empreses públiques o público-comunitàries de producció i comercialització procedent d'energies renovables. Hauria de ser participada de les agències de l'energia comarcal; que haurien de disposar de més atribucions. Revisar convenis de les diputacions amb els consells comarcals.
332. Impulsar *District heatings* de biomassa d'estella local, subvencionats i gestió cooperativa. Promoure la biomassa, amb una gestió forestal i producció neta i sostenible amb calderes comunitàries. Incorporar als districtes heatings el teixit industrial dels municipis per l'alta demanda que suposa. (Per exemple: AGFMP, Associació forestal Montseny Ponent).
333. Impulsar mecanismes de finançament a municipis petits perquè no quedin fora alhora d'implantar projectes energètics locals.
334. Centralitzar equipaments municipals per una gestió més eficient de l'energia.

2.4.5. Promoure l'autoconsum energètic

335. Fomentar i incentivar l'ús d'energies renovables en projectes a petita escala, enfocats a l'autosuficiència. Promocionar l'autoconsum energètic en habitatges i PIMES. Promoure la construcció i/o transformació en vivendes autosuficients i passives. Donar més formació/informació a la població sobre les implicacions que té el seu consum d'energia i la sobirania energètica.
336. Promocionar conjuntament des dels Grups d'Acció Local (GAL) i les agències de l'energia l'autoconsum i que la ciutadania pugui sortir afavorida d'aquesta interacció.
337. Impulsar l'autogeneració energètica distribuïda, autònoma o en xarxa, amb ajudes per plaques solars, molins de vent, facilitació amb l'ACA de micro-turbines hidràuliques, pagament als clients/generadors per l'energia transmesa a la xarxa en cas de superàvit. I el pas d'eines i transports amb benzina, a elèctrics.
338. Impulsar la creació de cooperatives rurals energètiques per l'autoconsum.
339. Promoure la instal·lació de calderes de biomassa en les comunitats d'habitatges.

2.6. Normativa i fiscalitat

340. Accelerar el procés d'elaboració i tramitació de la llei de transició energètica . Que sigui una prioritat pel govern.
341. Modificar normatives per la implantació de Comunitats Energètiques Rurals que, minimitzant els impactes ambientals, permetin incrementar l'autoconsum en zones rurals de forma agrupada.
342. Millorar les especificacions de les normatives en quan a gestió general de l'aigua en diferents àmbits. Definir normativa que protegeixi les aigües de manera integral amb la intenció de garantir els objectius de la directiva marc de l'aigua.
343. Treballar mesures legislatives vers l'oligopoli de les companyies elèctriques.
344. Promoure canvis legislatius per ús d'envasos més sostenibles i per afavorir el retorn d'envasos.
345. Desenvolupar un reordenament territorial incorporant energies renovables. Aquest nou ordenament, més enllà d'establir zones hauria de contemplar criteris sobre prioritats en l'ocupació de superfícies per a captació d'energia, com ara sostres edificats, infraestructures, zones degradades, sòls de baix valor agrícola, forestal o paisatgístic. I viceversa, hauria de contemplar prioritats en la

preservació de sòls per funcions i usos estratègics, com ara entorns d'elevat valor ecosistèmic, els sòls agrícoles o forestals d'elevada productivitat o els entorns amb paisatges emblemàtics, etc.

346. Promocionar bonificacions fiscals per afavorir el retorn d'envasos i l'autogestió de residus orgànics. *(Exemple: illa de Menorca amb el projecte Garden Hotels, on els residus orgànics dels hotels en fan compostatge i ho utilitzen per agricultura ecològica; o el cas d'Alemanya amb el retorn d'envasos.*
347. Desenvolupar, a nivell d'urbanisme, legislació sobre la relació de desenvolupaments urbanístics i les noves necessitats d'aigua a les capacitats d'abastiment existents i futures.
348. Impulsar una modificació del Decret Llei 16/2019 de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables, i engregar un debat a nivell territorial, tant amb ajuntaments, comarques com amb entitats del territori.
349. Definir normativa per la responsabilitat ampliada al productor de plàstics per els diferents sector econòmics però en especial per al sector primari.
350. Modificar el Decret Llei 16/2019 de 26 de novembre, de mesures urgents per a l'emergència climàtica i l'impuls a les energies renovables per no paraitzar la transició energètica, incloure els aspectes de biodiversitat.
351. Incorporar criteris ambientals i regeneratius en la Política Agrària Comuna (PAC).
352. Desenvolupar normativa per que hi hagi una responsabilitat en els costos mediambientals que es produeixen.
353. Regular l'acampada lliure als espais naturals mitjançant ordenances de forma conjunta amb les entitats d'educació en el lleure.
354. Definir normativa que permeti establir pagaments-compensacions per serveis ecosistèmics.
355. Actualitzar la Llei de patrimoni per incloure la protecció de l'arquitectura rural i agrària (marges i les construccions de pedra seca, sèquies, etc.)
356. Adaptar la normativa per a instal·lacions a zones antropitzades i en terrenys industrials perquè puguin ser usats per a serveis de producció elèctrica. Prioritzar la ubicació de fotovoltaiques en zones antropitzades abans que ocupació de sòl. Clarificar la legislació al voltant de les CLE per poder potenciar-les ja que és clau per l'autoconsum.
357. Modificar la llei perquè es puguin incorporar agents privats als district-heatings.
358. Donar suport financer amb bonificacions fiscals i ajuts per a la implantació de Comunitats Energètiques Rurals que permetin incrementar l'autoconsum en zones rurals de forma agrupada. Promoure més incentius fiscals a empreses i entitats que inverteixen en energies renovables, disminució de consums i millores en l'eficiència energètica d'edificis.
359. Afavorir per normativa la instal·lació de plaques solars sense limitacions per les catalogacions urbanístiques.

3. TERRITORI CONNECTAT: Una Catalunya equilibrada a nivell de comunicacions

3.1. Fomentar el transport públic i mantenir la xarxa viària per una mobilitat sostenible

3.1.1. Garantir la mobilitat de la població mitjançant el transport públic

360. Repensar la xarxa de transport públic, tant pel que fa a l'abast territorial, les freqüències i horaris, la connectivitat entre municipis i tarifes subvencionant les tarifes rurals del transport públic per tal d'equiparar els preus a les tarifes urbanes i racionalitzar les zones de transport integrat. Valorar integrar el conjunt de Catalunya dins del Projecte de la T-Mobilitat amb tarifes ajustades a l'ús del servei així com descomptes socials. Al mateix temps, eliminar l'exclusivitat del transport escolar per que hi puguin accedir al servei adults i col·lectius pel desplaçament als centres de treball, educació i altres.
361. Fomentar una plataforma que permeti al ciutadà/usuari tenir informació del servei en temps reals i comunicar incidències i propostes de millora a l'autoritat adient.
362. Oferir cobertura de servei de taxi subvencionat en zones on hi ha poca cobertura de transport públic, i crear plataformes de servei de taxi mancomunat entre diferents municipis limítrofs que permetin els serveis de transport a l'anada i a la tornada.
363. Implementar una xarxa de microtransport públic a demanda, subvencionat per persones amb dificultats de mobilitat.
364. Crear una xarxa de transport públic comarcal durant la temporada d'estiu a zones turístics que tingui parada en les principals àrees rural d'interès. *(Per exemple: el bus del Parc de la Vall Fosca).*

3.1.2. Fomentar la mobilitat sostenible

365. Implantar serveis de *car-sharing rural*, també entre particulars i difondre aquest servei/fomentar l'ús mitjançant campanyes de comunicació adients donat que és important que aquests siguin dinamitats pel seu bon funcionament.
366. Habilitar punts de càrrega de vehicles elèctrics a tot el territori.
367. Servir-se de les arts i la cultura per posar en qüestió l'excessiva mobilitat actual i per dissenyar campanyes que incentivin formes de mobilitat més sostenible.
368. Fomentar l'ús de vehicles elèctrics tant per transport públic (ex: autobusos elèctrics) a l'administració i a l'àmbit privat (ex: bicicletes elèctriques).
369. Fer renting/lloguer de cotxe al propi Ajuntament per mobilitat ocasional.
370. Fomentar les compres comunitàries per estalviar desplaçaments amb vehicles.
371. Aplicacions integradores per a persones amb diversitat funcional tant a l'hora de fer la petició del servei com pel transport.
372. Crear aparcaments segurs per a bicicletes, patinets i altres vehicles sostenibles en punts claus com són els aparcaments municipals o estacions de transport públic.

373. Adaptar els autobusos i trens per permetre portar les bicicletes.
374. Fomentar el “bus-bicing escolar”. Creació de rutes establertes i degudament senyalitzades on persones voluntàries ajuden a que els infants es desplacin fins al centre escolar.
375. Reducció de la velocitat a 30 kms/hora dins dels municipis.
376. Fomentar l'ús i implantació de transports mixtes de passatgers i mercaderies.

3.1.3. Mantenir i millorar la xarxa de carreteres i camins

377. Mantenir la xarxa de carreteres secundàries que condueixen a poblacions o equipaments que queden apartats de la xarxa viària principal o comuniquin nuclis. Garantir la comunicació viària entre pobles i nuclis petits, com a mesura directa per a l'estabilitat demogràfica i per afavorir la implantació de noves activitats econòmiques a la zona. Aquestes inversions i actuacions haurien de respectar els potencials valors històrics i patrimonials que tenen determinades carreteres secundàries (murs de pedra seca, fileres d'arbres, etc.), i integrar-se en els paisatges que creuen.
378. Crear i mantenir la xarxa de camins, vies verdes i carrils bicis per tal de garantir la circulació segura i fomentar la mobilitat quotidiana “sense cotxe”. Aquestes xarxes haurien de permetre desplaçaments a llocs de treball com ara els polígons industrials a les afores dels pobles. També millorar la senyalització (per exemple amb plafons informatius i/o divulgatius) als camins i zones transitables (i no transitables) per bicicletes i vianants, i acompanyar aquesta senyalització amb campanyes de comportament cívic. Millorar l'atractiu/seguretat d'aquests carrils plantant arbrat per a millorar la bellesa i que faci ombra o posant fonts, bancs, franja de vegetació que ho separi de la carretera.
379. Invertir en la conservació i manteniment de les vies existents, tant per a optimitzar la rendibilitat econòmica, social i ambiental de la xarxa construïda, com per a garantir la coherència de les polítiques de seguretat viària basades en la visió «zero víctimes» i millorar la seva seguretat (*p.ex: dobles carrils, accessos fàcils*).
380. Recuperar els camins ramaders i prioritzar la ramaderia extensiva transhumant, pel seu potencial econòmic, ecològic i social.
381. Canviar la titularitat d'aquelles carreteres que actualment són locals i les quals els ajuntament no poden mantenir per l'elevada despesa que comporta.
382. Realitzar un pla zonal de carreteres dotat de finançament per tal d'identificar, planificar i tenir en compte en l'ordenació i la titularitat.
383. Fomentar plataformes que permetin notificar a l'ajuntament les possibles incidències que puguin sorgir a les infraestructures.
384. Procedir amb els plànols de túnels que encara no s'han dut a terme i que poden comportar millores d'accés a poblacions- (*P.ex: Bonaigua i Toses del Ripollès, entre d'altres*).
385. Reservar espai per les bicicletes a les carreteres mitjançant carrils bici o distàncies mínimes de 1,5 metres entre la carretera i la vorera/terreny/bosc, etc.
386. Pavimentar tots els accessos a les cases.

3.1.4. Consolidar i ampliar l'oferta ferroviària

- 387. Millorar els horaris i freqüència de pas dels trens.
- 388. Realitzar plans de recuperació d'infraestructures i línies ferroviàries en amenaça o en desús, amb la finalitat de facilitar la connectivitat territorial tenint en compte les necessitats de mobilitat de la població, i amb l'objectiu d'afavorir el repoblament.
- 389. Connexió de les línies regulars de bus amb les estacions ferroviàries i aèries mitjançant serveis d'aportació a les línies troncal.
- 390. Obrir la possibilitat que altres operadores operin en les línies ferroviàries ja existents i gestionar el possible pas de línies a Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya.
- 391. Estudiar les oportunitats i necessitats de possibles ampliacions de xarxa ferroviària amb perspectiva d'equilibri territorial.
- 392. Fomentar l'ús del ferrocarril desdoblant vies tant pel transport de persones com de mercaderies.
- 393. Adaptar l'accés al tren a la gent gran i a la gent amb diversitat funcional.
- 394. Tenir estudis amb estadístiques contínues per veure en quin estat viatgen els passatgers en els diferents moments del dia (asseguts, dempeus, temps d'espera, endarreriments, etc.).

3.2. Garantir l'accés al món digital a tot el territori

3.2.1. Assegurar l'accés a la xarxa mòbil i internet d'alta velocitat

- 395. Garantir internet d'alta velocitat donant suport a empreses locals que ofereixin aquest servei a les zones rurals amb poca densitat de població, mitjançant discriminació positiva a nivell fiscal a les empreses del sector que treballin a l'àmbit rural. Prioritzar els territoris desfavorits a l'hora de fer concessions en el desplegament d'infraestructures de telecomunicacions.
- 396. Crear una xarxa pública pel desplegament de la fibra òptica i/o el servei de telefonia mòbil (tal i com existeix amb l'electricitat), enlloc de diferents companyies de mòbil i internet, per evitar situacions d'incoherència i paradoxa. En aquest sentit, buscar solucions col·lectives a necessitats individuals, per evitar solucions individuals menys adaptades al territori a nivell col·lectiu.
- 397. Dotar al món rural d'una partida específica per a la plena digitalització i el manteniment de les xarxes mòbils i d'internet.
- 398. Garantir la cobertura de mòbil i internet de qualitat al territori rural, incloent nuclis disseminats i masies (latència, velocitat i altres paràmetres). *(Per exemple: seguir l'exemple de les taules de compensació d'Adrinoc).*
- 399. Donar a conèixer alternatives a la fibra òptica per territoris no connectats com ara el ràdio-enllaç i equiparar els preus en el cas que, per exemple, l'única possibilitat de connexió sigui via satèl·lit.
- 400. Canviar el model de la Xarxa Oberta de Catalunya cap a un model distribuït final participada.
- 401. Fer complir els acords de cobertura digital signats pels operadors.
- 402. Aprofitar els manteniments i les obres públiques per preveure o fer la instal·lació de fibra òptica soterrada.

- 403. Baixar el preu de connexió a la Xarxa Oberta de Catalunya fent que aquest sigui proporcional a la quantitat de població de cada nucli on es desenvolupa.
- 404. Incorporar una xarxa de punts de wifi lliure als municipis rurals, amb cofinançament de fons per part de la Generalitat de Catalunya o europeus.
- 405. Fomentar l'ús del cable en contraposició a l'ús de la wifi per evitar potencials impactes a la salut.

3.2.2. Millorar la formació i els suport en eines digitals a tota la població

- 406. Crear un servei de suport tecnològic permanent (o centres d'atenció físics amb agents cívics o persones que donin atenció a la ciutadania amb competències tecnològiques) per resoldre qüestions relacionades amb tràmits i/o necessitats digitals i formació. Es tractaria d'un servei d'assessorament, formació i programació de cursos i acompanyament per tal de reduir l'esclatxa digital. És important acompanyar aquests serveis amb eines per poder fer-ho de forma apropiada.
- 407. Formar en noves tecnologies de la informació i comunicació, especialment a les persones grans. En aquest sentit, també cal adaptar eines tecnològiques per què la població de la tercera edat tingui accés als serveis que es prestin a través de les noves tecnologies.
- 408. Realització de cursos i jornades per ensenyar a usar les eines digitals de l'administració pública (per exemple t-cat i idcat mòbil).

3.2.3. Disposar de dades obertes i plataformes col·laboratives

- 409. Disposar de dades obertes amb la informació territorial.
- 410. Visualitzar les dades obertes com una oportunitat de negoci, i capacitar a les empreses per poder-les utilitzar per millorar la seva viabilitat. La utilització de dades obertes pot optimitzar recursos i permetre ser més eficients en la gestió dels mateixos.
- 411. Promoure la creació de plataformes col·laboratives a partir d'interessos comuns per estar connectats i poder generar oportunitats i sinergies.

3.3. Millorar i mantenir les xarxes elèctriques

- 412. Millorar el manteniment de les xarxes elèctriques per part de les empreses subministradores del servei.
- 413. Limitar el temps de resposta de l'atenció al client en cas d'incidència.

3.4. Normativa i fiscalitat

- 414. La normativa ha de garantir que tots els municipis, independentment de la seva mida i localització, tinguin accés a internet d'alta velocitat. Aquest ha d'estar garantit també en tots els nuclis habitats, incloent masies i urbanitzacions. Legislar l'accés a la xarxa mòbil i internet com un servei bàsic amb independència del benefici econòmic.
- 415. La Llei General de Telecomunicacions hauria de preveure les realitats de micropobles rurals i l'especificitat dels ens locals d'aquests municipis en termes de facilitar el desplegament de fibra òptica. Les zones fosques haurien de ser una prioritat a l'hora d'implementar les xarxes. La normativa hauria de garantir el finançament dels ens locals en l'àmbit de les telecomunicacions.

416. Cal definir clarament les competències que corresponen a cada administració pública respecte a l'àmbit de les telecomunicacions i cal una avaluació d'impacte de la normativa sobre les competències i finançament dels ens locals, en base a uns indicadors comuns i predefinits.
417. Tota la normativa i polítiques públiques han de garantir l'accés telemàtic i atenció presencial per evitar la bretxa digital en col·lectius que no tinguin accés a les TIC, per qüestió d'edat, o per manca de recursos i/o capacitats.
418. Vetllar per a que els ajuntaments facin efectiva l'obligatorietat de fer un inventari de camins per promoure la mobilitat activa i/o sostenible per camins no motoritzats (preservant a la vegada espais singulars i fràgils).

4. SISTEMA AGROALIMENTARI: Avançar cap a la Sobirania Alimentària

4.1. Promoure l'accés als recursos productius i protegir els espais agraris

4.1.1. Facilitar l'accés a la terra

419. Crear bancs de terres impulsats per institucions públiques o associacions sense ànim de lucre amb l'objectiu de mobilitzar terres agrícoles en desús o amb usos de baixa intensitat. Les terres dels bancs podrien anar vinculades especialment a espais test, iniciatives de dinamització agroecològica i de joves agricultores i ramaderes, tot i incorporant criteris per potenciar models agraris més sostenibles.
420. Buscar mecanismes i incentius per a què les terres en desús es puguin cultivar, sobretot per part de la nova pagesia. També es pot gravar fiscalment la terra en desús i, quan sigui necessari, introduir i aplicar el procediment d'expropiació de l'ús de la terra agrària abandonada. Cal incentivar econòmicament i tècnicament la posada en funcionament de terres abandonades o en desús.
421. Garantir l'accés a la terra d'alt potencial agronòmic, encarada a la incorporació de joves i prioritant l'establiment de projectes amb major impacte ambiental i social.
422. Crear una borsa de treball agrícola vinculada als bancs de terres.
423. Davant del problema de la fragmentació de la terra, explorar nous mecanismes socialment innovadors i processos cooperatius de consolidació i agrupament de terres. *(Per exemple: les iniciatives de Gestió en Comú descrites en la nova Llei d'Estructures Agràries del País Valencià, i aplicades ja amb èxit a diferents cooperatives agràries a través del Go Innoland).*
424. Recuperar terres de conreu identificant la propietat de la terra i canviant usos arbustius-forestals a agrícoles.
425. Evitar la concentració de terres, fet que dificulta la dinamització del sector i l'entrada de nous pagesos/es. Protecció de les petites propietats enfront dels fons d'inversió i multinacionals.
426. Cedir terrenys públics agrícoles per dedicar-los a la producció.
427. Posar els mecanismes necessaris per tal de canalitzar o incentivar la compra pública de sòl agrícola en desús.
428. Considerar la singularitat dels béns comunals i aplicar sistemes de governança local que impliquin totes les parts per realitzar-ne una gestió eficient.
429. Facilitar l'accés a la informació clau per a la dinamització de projectes agroecològics i la custòdia del territori amb una cartografia de sòls públics incloent les propietats demaniales i patrimonials de la Generalitat, INCASOL i altres empreses públiques així com dels ens públics locals.

4.1.2. Protegir els espais agraris i posar en valor el paisatge agrari

430. Assegurar que en l'elaboració dels Plans de Gestió dels espais naturals protegits es compti amb la participació del sector agrari (especialment en les ZEPA).

431. Preservar el sòl agrari i concebre'l com un bé comú. Això implica planificar-lo i dinamitzar-lo com a tal, prioritant el desenvolupament d'activitats agrícoles ambientalment sostenibles, socialment justes i arrelades al territori. Protegir i donar suport a la gestió dels béns comuns amb totes les parts implicades del territori.
432. Protegir i dinamitzar espais periurbans: fonents d'horts i vergers urbans amb suport, col·laboració i participació ciutadana (professionalitzada i ecològica) i potenciar l'agricultura social com a estratègia educativa, de sensibilització i integració.

4.1.3. Fomentar la biodiversitat cultivada i les races autòctones

433. Impulsar la recuperació, posada en valor i comercialització de varietats tradicionals cultivades i races autòctones, i la seva cultura associada.
434. Catalogar el banc genètic i de llavors de varietats tradicionals i promocionar-lo, com a estratègia d'adaptació al canvi climàtic.
435. Donar suport als bancs de llavors i crear infraestructures compartides per netejar i reproduir llavors.
436. Reivindicar i fomentar el dret de guardar, reproduir, multiplicar, intercanviar, donar, compartir, vendre i regalar lliurement les llavors de varietats tradicionals per part de pagesos i aficionats.
437. Impulsar la viabilitat econòmica de les varietats locals tradicionals i de les races autòctones, tancant el cercle perquè aquests productes arribin al consumidor final i siguin viables.
438. Vincular la pagesia que té el coneixement per la recuperació i difusió de les varietats i races autòctones conjuntament amb els experts i la ciutadania.

4.1.4. Millorar els serveis d'acompanyament i suport a la pagesia, impulsar la dinamització agroecològica i els espais test

439. Repensar la funció dels organismes existents per tal de facilitar la simplificació administrativa als petits productors agroalimentaris, perquè puguin accedir a les diferents formes de finançament.
440. Dotar d'eines i recursos als municipis i consells comarcals per activar processos de transició agroecològica mitjançant l'assessorament, la formació, acompanyament i la dinamització i fomentar l'acompanyament per crear explotacions agroalimentàries.
441. Impulsar Espais Test Agraris (finques d'experimentació i acompanyament de nous projectes), especialment vinculats al format cooperatiu, per facilitar el relleu agrari i facilitant la incorporació de les persones d'origen no pagès.
442. Facilitar l'accés a ajuts i sistemes col·laboratius per adquirir i/o utilitzar maquinària per les explotacions agràries de dimensió petita i mitjana que tenen més dificultats per disposar de la maquinària agrària adequada.
443. Explorar la creació de serveis especialitzats d'emprenedoria agroalimentària (en tots els àmbits model de negoci, màrqueting, digital, etc.), per tal d'aportar valor i especialització al sector.
444. Crear bancs de maquinària (ex: empacadores o tractors) i eines amb gestió pública o cooperativa.
445. Promoure, des de les administracions locals, amb la col·laboració del DARPA i altres entitats vinculades al desenvolupament rural del territori, la informació i/o formació del sector agrari vers els

aspectes normatius, cada vegada més complexos i que moltes vegades en condicionen, l'acompliment per desconeixement: reconversió a la producció ecològica, prevenció de crisis sanitàries en l'àmbit ramader, decret de dejeccions ramaderes, etc.

4.2. Avançar cap a un model productiu més divers i ecològic

4.2.1. Planificar i diversificar la producció agrària

- 446. Fer planificacions a escala territorial a partir de la diagnosi de les necessitats i estat del sistema agroalimentari. L'objectiu d'aquests estudis és planificar una producció, distribució i comercialització dels productes a escala local/territorial, abans que dedicar-la a l'exportació.
- 447. Diversificar la producció per tal de dirigir-la a l'alimentació humana i no a l'elaboració de pinso i farratges.
- 448. Adaptar els conreus al canvi climàtic tot potenciant la biodiversitat.
- 449. Facilitar i potenciar l'ús de tracció animal moderna, com fan a municipis francesos, per la recollida de fems, mobilitat intra-interurbana, serveis de jardineria i manteniment.

4.2.2. Impulsar l'agricultura ecològica i regenerativa

- 450. Dissenyar estratègies per incentivar la transició agroecològica de les finques mitjançant l'assessorament, formació i suport econòmic a la producció agrària ecològica i exempcions en fiscalitat en finques actives en gestió agrícola, forestal i ramadera sostenibles, així com eliminació dels cànon i pagaments diversos quan es tracta d'activitats rurals en modalitats sostenibles i de proximitat per tal de promocionar i preservar el sector.
- 451. Facilitar la transició agroecològica entesa com una progressiva reducció en l'ús de fitosanitaris i fertilitzants químics en la línia de l'estratègia "From farm to fork" de la Comissió Europea i la reducció de gasos d'efecte hivernacle. En aquest sentit, potenciar la fertilització orgànica (tancant cicles) i potenciar els anàlisis dels sòl per aplicar la fertilitat "a mida", millorar l'eficiència en l'ús de l'aigua, etc. no només a nivell de finques petites però també en les grans explotacions cerealístiques/farratgeres.
- 452. Donar suport a les pràctiques agrícoles regeneratives (ex: *polyfarming*) basades en la salut del sòl i l'adaptació/mitigació al canvi climàtic. El *polyfarming* es basa en una gestió integrada del bosc, ramat mitjançant pasturatge controlat, fruiters i horts.
- 453. Impulsar la creació d'entitats col·lectives d'assessorament agrari per acompanyar tècnicament la conversió ecològica (ADV).
- 454. Reforçar el paper de les entitats de custòdia agrària en el sistema d'assessorament agrari, per tal de que aquestes acompanyin la pagesia en la consecució d'objectius ambientals.
- 455. Creació de la Llotja Ecològica Catalana, independent de les llotges actuals, on es cotitzessin els productes ecològics (també en format llotja virtual).
- 456. Fomentar els mercats ecològics per part de les administracions locals.
- 457. Sensibilitzar sobre els productes ecològics a la població en general.
- 458. Establir sistemes de responsabilitat dels costos mediambientals que produeixen els sistemes productius extractivistes i contaminants.

459. Consolidar els projectes de referència d'agroecologia com el Parc Agrari del Baix Llobregat. Potenciar i obrir les portes de projectes de referència perquè les noves incorporacions o les transicions tinguin un referent.

4.2.3. Afavorir i recuperar la ramaderia extensiva

460. Impulsar els ramats locals de bestiar de ramaderia extensiva. Incentivar aquesta acció econòmicament per a que sigui rendible donant un valor afegit als productes ramaders, impulsant la seva comercialització i promovent un canvi d'hàbits de consum vinculat al consum de proximitat.

461. Articular un pla per reduir els impactes negatius de la ramaderia intensiva, aplicant polítiques de control, sancions i integració dels costos de les externalitats en els preus.

462. Incentivar la reconversió de la ramaderia industrial a ecològica i/o extensiva, en la qual s'inclouï la formació professional, l'especialització. Aquesta reconversió cal que vingui acompanyada de campanyes de canvi d'hàbits de consum i ajuts associats a la transició.

463. Articulació d'una estratègia catalana de suport als petits ramats articuladors de l'activitat ramadera de proximitat.

464. Potenciar la ramaderia extensiva amb models d'acords de custòdia (tipus iniciativa boscos de pastura).

465. Trobar alternatives sostenibles que no es regeixin només per les normes de dins de la UE, sinó que hi puguin haver produccions adaptades a les necessitats locals.

466. Elaborar indicadors i criteris que permetin diferenciar explotacions ramaderes en funció del seu grau d'extensivitats, dotar-los de marc legal i utilitzar-los per orientar el disseny de polítiques.

467. Donar prioritat a la ramaderia extensiva i reorientar la ramaderia intensiva. Cal definir els mecanismes per arribar a aquest objectiu (externalitats negatives), i també reduir l'impacte socioambiental negatiu en països tercers -per exemple reduir (+50%) les importacions de soja i moresc el 2030 i el 90% el 2050-.

468. Fer un pla de desintensificació ramadera per revertir el creixement de l'agroindústria càrnia.

469. Estudiar les càrregues ramaderes i potenciar ramaderia ovinocaprina de sotabosc i pastures arbustives.

4.3. Promoure la pesca sostenible cogestionada amb les confraries

470. Promoure i millorar la selectivitat pesquera (amb la regulació d'aparells i mesures de gestió) especialment en la pesca d'arrossegament (amb nous models semi pelàgics) per evitar les captures sense interès comercial i reduir al màxim el rebuig i la pesca accidental d'espècies d'interès per la conservació.

471. Ampliar el sistema de reserves naturals integrals i zones de protecció i gestió pesquera (reserves de pesca entre d'altres figures) promoguts per les confraries de pescadors, amb vigilància efectiva.

472. Promoure programes de certificació de pesca sostenible, com el sistema *internacional Marine Stewardship Council (MSC)* i els sistemes locals amb els logos del peix de llotja i cogestió i fomentar-ne el consum preferent davant del peix no certificat.

- 473. Treballar amb els col·lectius de pescadors en la conservació dels ecosistemes aquàtics, la recuperació d'espècies autòctones i el control d'espècies exòtiques invasores.
- 474. Formar al sector pesquer per a la implementació de mesures que redueixen les captures accessòries d'espècies protegides.
- 475. Promoure l'aqüicultura ecològica i deixar de subvencionar les grans flotes.
- 476. Aplicar el principi de precaució al cultiu d'espècies exòtiques condicionant-lo a la demostració científica de l'absència d'impactes en els ecosistemes i les espècies marines.
- 477. Continuar reforçant el coneixement científic de la situació marina incorporant una visió ecosistèmica a la mateixa i no només limitar-ho a les espècies d'interès pesquer.
- 478. Fomentar la investigació en comunitats i no en pesqueries.
- 479. Derivar el pressupost de l'ICATMAR a la investigació ecosistèmica i no de grans caladors.

4.4. Donar suport a la petita i mitjana empresa transformadora agroalimentària de proximitat i fomentar les infraestructures compartides

4.4.1. Impulsar la petita i mitjana indústria de transformació agroalimentària

- 480. Potenciar la creació d'indústria agroalimentària de proximitat i de petita escala i la creació de llocs de treball especialitzats en aquest sector. Crear infraestructures compartides com els obradors d'elaboració de productes, obradors per netejar llavors, escorxadors, sales de desfer de baixa capacitat, càmeres de fred comunitàries tot potenciant i prioritzant les estructures ja existents infrautilitzades o en desús. Els obradors haurien d'estar ben connectats amb el territori i podrien exercir també de centres logístics i formatius creant sinergies entre cooperatives i altres tipologies d'empresa. En aquest sentit cal crear centres logístics de distribució dels productes dotats de les infraestructures necessàries a nivell comarcal o al nivell territorial que sigui necessari segons les necessitats de cada regió que abasteixin, entre d'altres, els petits comerços. Aquests haurien de ser descentralitzats i connectats en forma de xarxa nodal i amb l'objectiu de facilitar la distribució als petits i petites productores.
- 481. Potenciar i valoritzar la diversitat productiva de cada territori a Catalunya. Analitzar què es produeix a escala territorial per afavorir la transformació alimentària a la zona prioritzant el que aporti major valor afegit i el que es pugui consumir en l'àmbit del Km0 o proximitat.
- 482. Posar en valor socialment al territori tant els oficis nous que sorgeixen com aquests nous ensenyaments a nivell de mòduls formatius, lligats en aquesta nova transformació i elaboració agroalimentària a petita escala. Fomentar un treball transversal amb ensenyament pel disseny d'aquest nou circuit formatiu i implicar els centres docents i d'ensenyament per organitzar i oferir la formació necessària. Habilitar beques que cobreixin desplaçaments o altres despeses o facilitats per accedir a aquesta formació.
- 483. Oferir línies de finançament directes pels productors i elaboradors agroalimentaris a petita escala per accedir a projectes innovadors i que reverteixin en el territori.

4.4.2. Facilitar la implantació d'infraestructures d'elaboració compartides: obradors i escorxadors de baixa capacitat i sales de desfer

484. Assessorament unificat als elaboradors i transformadors a petita escala sobre tots els requisits necessaris per la constitució de la forma jurídica i exercir l'activitat: registres agroalimentaris i sanitaris, formes jurídiques, comercialització, etc.
485. Promoció de projectes cooperatius dins del marc de l'Economia Social i Solidària per generar infraestructures que permetin que petits projectes puguin transformar per afavorir el salt d'escala.

4.5. Potenciar els circuits curts de proximitat, la venda directa i la distribució compartida

4.5.1. Impulsar la distribució compartida

486. Vincular els projectes compartits de producció, transformació i elaboració amb punts de venda i distribució on hi hagi compra agregada que ho faci viable.
487. Promoció de projectes cooperatius dins del marc de l'Economia Social i Solidària per fer millores en la distribució compartida per afavorir el salt d'escala dels projectes, dotats de recursos per contractar persones que dinamitzin aquestes iniciatives.
488. Desenvolupament d'estructures público-cooperatives destinades tant a la distribució com centres logístics. Donar suport i promocionar les organitzacions que aglutinin petits productors locals per generar projectes de distribució compartida.
489. Generar línies del transport en fred més descentralitzades al territori (en algunes zones només hi ha una companyia que fa aquest servei).
490. Aprofitar les rutes de transport públic de persones per transportar productes i aliments als pobles.
491. Creació d'un sistema cooperatiu de logística per garantir el transport i la distribució dels productes alimentaris a Barcelona i l'àrea metropolitana de Barcelona.

4.5.2. Promoure els productes de proximitat: venda directa i circuits curts, compra pública, restauració col·lectiva i cooperatives de consum

492. Els projectes de comercialització i distribució han de tenir en compte les necessitats productives, de consum i que siguin viables econòmicament enxarxant la pagesia que faci un impacte positiu en l'entorn.
493. Incentivar/recuperar els mercats setmanals municipals i posar en valor els mercats setmanals amb producte local. Facilitar que els mercats setmanals municipals ofereixin avantatges fiscals als paradistes que venen productes de proximitat i ecològics.
494. Incorporar el producte local i ecològic a les cuines públiques i apostar per una compra pública responsable d'aliments de proximitat i saludables des de les diferents administracions catalanes, així com des dels centres de restauració col·lectiva que depenguin d'una gestió pública o des d'entitats privades amb servei públic. Activar la compra pública de pesca local en els menjadors escolars ecològics.
495. Impulsar les agrobotigues i els punts de venda especialitzats per tal de dinamitzar el comerç local.

496. Promoure els productes de proximitat dins de les referències de les empreses de distribució d'aliments. Fer "corners" de producte local a les botigues del poble i centres comercials.
497. Buscar estratègies per valorar els productes autòctons i agroalimentaris. Potenciar la venda de proximitat i la promoció dels productes a través d'esdeveniments i fires gastronòmiques (ex: obrir botigues de productes alimentaris vinculades a les D.O a Barcelona i altres ciutats com Reus o Lleida).
498. Potenciar les plataformes de comerç electrònic conjuntes integrades en un paraigües comú que faciliti arribar al consumidor amb una despesa menor de màrqueting i comercialització.
499. Impulsar els projectes de comercialització participatius com els supermercats cooperatius o les cooperatives de consum. Es pot vincular a ajudes per incorporar una persona treballadora que dinamitzi el projecte.
500. Establir quins són els criteris per definir els "productes de proximitat" de manera que es puguin diferenciar clarament en l'oferta alimentària. Definir i quantificar els conceptes Km0 i proximitat, tenint en compte a cada territori o zona què es produeix i què es pot consumir.
501. Promoure l'ecoetiquetatge dels productes. Acompanyament del sector en l'obtenció d'ecoetiquetatge, processos sostenibles, amb incorporació de la petjada de carboni associada a la distribució dels productes.
502. Millorar l'eficiència i els processos administratius en sol·licitar permisos per crear nous negocis rurals vinculats al territori de transformació i venda directa de productes alimentaris.
503. Tenir un IVA reduït als productes agrícoles i ramaders catalans per fer-los competitiu en el mercat.
504. Incentivar la cuina compromesa en cuines col·lectives, tant públiques com privades, que treballin amb aliments locals, ecològics, justos, de temporada i ètics.
505. Crear xarxes de suport per la transició de les cuines i les persones que treballen en aquestes cuines cap a la cuina compromesa.
506. Donar suport des de l'administració pública a iniciatives com els menjadors escolars ecològics o els restaurants km0-*Slow Food*.
507. En l'àmbit pesquer, i pel que fa a l'articulació del sistema alimentari, millorar els canals de venda directa i local de pesca artesanal amb el suport de les administracions públiques, com ja s'està fent amb algunes confraries, per assegurar la seva supervivència.
508. Promoure un observatori dels preus per millorar la transparència i facilitar/guiar les noves incorporacions i saber quin percentatge del preu va a cada esglaó de la cadena alimentària. Aquesta transparència també permetrà a al consumidor prendre decisions de compra.
509. Donar informació dels fluxes de mercat dels productes alimentaris per conèixer quins productes i en quins percentatges es consumeixen localment i quina quantitat s'exporta.

4.6. Millorar les condicions laborals, el relleu generacional i la formació i transferència agrària

4.6.1. Garantir i millorar les condicions laborals al sector agroalimentari

510. Simplificar els tràmits administratius, facilitar que els propis pagesos puguin fer les gestions sense l'obligatorietat d'haver de recórrer a entitats externes. Replantejar el model d'administració agrària a nivell de territori partint dels principis de simplificació administrativa, finestra única, flexibilitat i atenció al productor, potenciant la xarxa d'oficines comarcals i el suport tècnic qualificat.
511. Establir per a les pràctiques agràries sostenibles, voluntàries o obligatòries no remunerades íntegrament deduccions fiscals i vetllar que la normativa europea permeti establir remuneracions a la pagesia vinculades amb les tasques de protecció del paisatge, teint en consideració els serveis ecosistèmics que desenvolupa.
512. Millorar les condicions laborals al sector primari i la indústria alimentària (especialment en alguns sectors com ara els escorxadors o la collita de fruita).
513. Definir mecanismes estables de col·laboració entre l'administració i el sector agrari per tal d'assegurar unes condicions d'acollida dignes per les persones temporeres.
514. Facilitar la regularització de persones migrants a través del sector agrari i de l'economia rural.
515. Millorar les prestacions de jubilació de les persones que han cotitzat al règim agrari.
516. Generar una borsa de treball agrícola.
517. Crear una agència que reguli els preu que reben els productors, que controli els marges d'intermediació i així assegurar sous dignes a les baules més vulnerables (petits productors).
518. Promocionar sistemes participatius de garantia, alternatius a la certificació per tercera part, que incorporin criteris que valorin la proximitat i les condicions laborals dels i de les treballadores agràries.
519. Foment del cooperativisme dels treballadors i treballadores agràries i del sector agroalimentari com a forma d'organització del treball i de les necessitats productives.
520. Fer inspeccions laborals més efectives que permetin condicions de vida digna per als treballadors i treballadores agràries.

4.6.2. Incentivar el relleu generacional agrari

521. Presentar el sector primari com a sortida professional en àmbits acadèmics (activitats en escoles i instituts) i apropar el món rural/sector primari a consumidors i escoles.
522. Promoure un Pla Nacional per al relleu generacional agrari que inclogui mesures de millora de la incorporació de joves agricultors, mesures que fomentin el mentoratge a nous agricultors, entre altres.
523. Facilitar el relleu agrari dels joves a través de la forma cooperativa.
524. Crear un Erasmus per estudiants de FP Agrària.
525. Crear una xarxa de persones disposades a ensenyar i traspasar els seus coneixements agraris a gent sense aquest bagatge.

526. Promoure una “re-empresa pagesa” adaptant sistemes de pagesia i fer-lo atractiu per a les noves generacions amb fons de terres i mentoratge i acompanyament de les noves incorporacions per part de la pagesia a punt de jubilar-se.

527. Reforçar i impulsar plataformes d’informació i intermediació que facilitin la confiança entre agricultors en retirada i noves entrants.

4.6.3. Impulsar la formació i la transferència tecnològica

528. Consolidar línies d’ajuts per a la innovació en el sector agroalimentari orientades a la petita empresa (seguint l’exemple dels Cupons d’Innovació) però a escala de país i amb coordinació per part del Departament d’Agricultura.

529. Fomentar les Escoles Agràries del Departament d’Agricultura i vincular-les més amb el treball agrari (ex: visites a camp).

530. Donar suport i impuls a l’Escola de Pastors per tal de professionalitzar la pastura. Garantir la persistència dels centres que fomenten la professionalització de l’activitat de pastura.

531. Impulsar la formació empresarial dins del sector primari (ex: negoci de llarg termini, inversions, visió integrativa del negoci).

532. Implementar mesures de suport a les innovacions del sector agrari en adaptació al canvi climàtic i mitigació.

533. Impulsar formació específica en transformació agroalimentària i fomentar la recerca sobre productes alimentaris autòctons.

534. Acompanyament i formació en eco-etiquetatge dels productes.

535. Donar suport a petites i mitjanes explotacions amb subvencions del Servei d’Ocupació de Catalunya (SOC) per l’ocupació i formació.

536. Impulsar la realització d’anàlisis de cicle de vida (ex: LCA, LCC) per conèixer les etapes productives on més recursos es produeixen i poder implementar mesures correctores per millorar l’eficiència.

537. Compartir i socialitzar totes les recerques agroalimentàries amb el territori, vetllant per la seva aplicabilitat i adequació.

538. Posar en valor el coneixement de la pagesia i aprofitar la seva experiència localment per millorar l’eficiència i les pràctiques als cultius i a les explotacions agràries.

539. Potenciació de l’ús de TIC adaptades a les activitats rurals, foment de la telegestió en ramaderia i agricultura (en aquest sentit, generalitzar l’ús i gestió de les imatges de satèl·lit per al seguiment i potenciació dels cultius (símil França)), el DAAC i les associacions de desenvolupament rural haurien de ser els formadors i proveïdors d’aquesta transformació generalitzada.

540. Fer acompanyament a la digitalització del sector primari i la indústria de transformació agroalimentària.

541. Desenvolupar la digitalització de les petites produccions dins del Pla Estratègic de l’Alimentació.

542. Impuls a l’OSH (Open Sourceware o maquinari de codi obert) per facilitar la producció d’eines desenvolupades amb codi lliure (fab labs) (p.ex: desbrossadora, motoserra, quad/tractoret, petita retroexcavadora), amb el software corresponent.

543. Ampliar i adaptar les ofertes de formació específiques pels treballador i empresaris agro-forestals segons les necessitats de cada moment, tot reduint l'actual i excessiva reglamentació.

4.7. Implementar polítiques alimentàries basades en el dret a l'alimentació i educar en la cultura alimentària

4.7.1. Dissenyar i implementar polítiques alimentàries basades en el dret a l'alimentació

544. Establir accions per tal de facilitar l'accés, a tota la població a una alimentació sana, local, innòcua i adequada al nostre context geogràfic i cultural a través de circuits curts, per avançar cap a una justícia social alimentària.

545. Fomentar la compra pública verda local: facilitar l'entrada i manteniment al sector a explotacions que compleixin determinats compromisos ambientals i socials basats en l'agroecologia. Assegurar que bona part de la producció es comprada mitjançant compra pública verda local i consumida en equipament públics com hospitals o escoles. En aquest sentit, s'insta a fomentar que les clàusules de contractació pública de serveis relacionats amb l'alimentació incloguin producte de proximitat, temporada i ecològic.

546. Incentivar les estratègies alimentàries de les ciutats basades en el Pacte de Milà, per tal que des de les àrees urbanes es catalitzin nous models agrosocials de la nova pagesia, en els que es posen en valor els productes locals, ecològics, de temporada i artesans.

547. Reorganitzar les estructures públiques per crear òrgans de gestió municipals i supramunicipals dedicats exclusivament a polítiques alimentàries.

548. Crear Consells Alimentaris a nivell municipal i/o comarcal.

549. Monitoritzar i avaluar els impactes del model de producció i consum d'aliments sobre l'estat de conservació de la biodiversitat, sobre l'estat dels recursos edàfics i hídrics i sobre la capacitat de resiliència de Catalunya davant el canvi climàtic.

550. Fomentar la participació dels consumidors i de les entitats socials i ambientals en l'establiment d'un model agrari i pesquer i participar en les polítiques agràries, ramaderes i pesqueres a Catalunya.

551. Vincular dret a l'alimentació a les polítiques públiques a través dels bancs d'aliments, menjadors escolars o de centres sanitaris... Avaluar fórmules per garantir el dret a l'alimentació, especialment en els col·lectius vulnerables.

552. Reivindicar que l'alimentació es deixi de regir per les actuals regles de l'Organització Mundial del Comerç per a que donin suport a la petita empresa agrària familiar.

553. Avaluar, analitzar la fórmula per avançar cap a un sistema de preus justos a la pagesia i als consumidors. Internalització de les externalitats negatives en el preu final dels aliments.

4.7.2. Millorar l'educació sobre alimentació i revaloritzar els coneixements pagesos

554. Posar en valor la importància de l'economia local rural en relació als productes alimentaris.

555. Promoure figures del patrimoni agrari que permetin l'activitat agrícola i la reforcin.

- 556. Revertir autoestima i imaginari pagès tant dins del sector com a tota la societat catalana.
- 557. Empoderar al consumidor contrarestant publicitat alimentaria enganyosa.
- 558. Inculcar hàbits de consum alimentari més sans.
- 559. Reivindicar, des de les arts i sobre unes bases afectives, la necessitat de traçar noves narratives al voltant de l'agroecologia i la recuperació de sistemes tradicionals de producció i utilitzar la cultura i les arts com a eina per establir connexions entre els agents agraris del territori.
- 560. Dissenyar una assignatura per escoles sobre sistemes productius, impactes de l'agroindústria, solucions i iniciatives a escala local.
- 561. Crear programes de promoció gastronòmica en territoris identificats que impliquin les diferents baules de la cadena alimentària identificant prescriptors en els àmbits de la restauració, transformació alimentària i marques de qualitat alimentària (DOP i IGP).
- 562. Potenciar l'agricultura social com a estratègia educativa, de sensibilització i integració.
- 563. Afavorir la diversificació dels conreus, incloent les varietats tradicionals, i educar al consumidor a exigir diversitat d'aliments a la seva dieta i als mercats. En aquest sentit, cuiners i cuineres i, especialment, els que tenen una imatge pública poden col·laborar a aquesta difusió.

4.8. Impulsar i donar suport a models d'organització cooperatius i participatius al sector agroalimentari i pesquer

- 564. Fomentar l'accés de les dones al món de la pesca, donada la participació molt minoritària actual.
- 565. Fomentar i reactivar les figures de cooperativisme i l'associacionisme al sector agroalimentari a través de línies d'ajuts/subvencions adaptades al model cooperatiu i modificar els coeficients econòmics exigits a les cooperatives.
- 566. Garantir una participació representativa en les decisions polítiques sobre agricultura posant èmfasis en facilitar la participació de sectors per ara menys organitzats (petits i mitjans productors no convencionals).
- 567. Fomentar la participació dels consumidors i de les entitats socials i ambientals, en l'establiment d'un model agrari i pesquer: participar en les polítiques agràries, ramaderes i pesqueres a Catalunya. Conscienciar els consumidors per fomentar la seva participació en associacions i entitats (grups de consum, associacions de producció i consum).
- 568. Fomentar, acompanyar i protegir nous sindicats de petita pagesia agroecològica.
- 569. Promocionar associacions que construeixin projectes agraris (xarxes de col·laboració mútua, vivers d'empreses agràries, estructures per facilitar accés a les terres agrícoles, estructures de suport i formació de projectes, plataformes de finançament, tutories, etc.) i de comercialització.
- 570. Mancomunat serveis entre la pagesia (p.ex: gestió de dejeccions ramaderes, grups de compra conjunta d'energia) i fomentar les cooperatives de maquinària agrícola per disminuir costos en inversió i manteniment de les activitats agrícoles i ramaderes.
- 571. Incorporar serveis de treball agrari a les cooperatives agràries per mantenir el teixit agrícola local.

4.9. Normativa i fiscalitat

572. Desplegar el reglament de la Llei d'espais agraris amb celeritat i anar més enllà del Registre de terres en desús, articulant mecanismes proactius per incentivar econòmicament i tècnicament la posada en funcionament de projectes amb major impacte socioambiental (incentius fiscals, assessorament, pagament per serveis ambientals, finançament, ajudes per l'articulació de la comercialització, ajudes per a la implementació de mesures de gestió per a la conservació de la biodiversitat, etc.). Així, cal contemplar i fomentar altres valors potencials de l'espai agrari (ecològics, socials, culturals, educatius) més enllà del productiu.
573. Establir mecanismes legals que permetin una regulació dels preus dels productes agroramaders així com una millora dels observatoris dels preus dels diferents productes.
574. Millorar la normativa per a que el consumidor tingui una informació més acurada sobre la traçabilitat del producte i la normativa que regeix la seva producció en origen.
575. Desplegar el reglament de la Llei d'espais agraris, especialment en allò referent a la identificació dels espais d'alt valor agrari, definits pels plans territorials sectorials (Pla Territorial Agrari de Catalunya i Plans Territorials Sectorials Agraris específics).
576. Evitar penalitzacions fiscals als productors i millorar la compensació de les pràctiques agràries sostenibles, voluntàries o obligatòries mitjançant de deduccions fiscals.
577. Millorar les condicions d'accés i les línies de finançament a les quals pot accedir la pagesia per assegurar i garantir la continuïtat de les explotacions agràries. Impulsar que l'Institut Català de Finances es converteixi en entitat financera pública.
578. Revisar la normativa de dejeccions ramaderes de manera que sigui més flexible amb els adobs orgànics i menys permissiva amb els adobs químics per tal de promocionar la fertilització orgànica correcta. Hauria d'anar acompanyat d'ajuts, formació i divulgació.
579. Impulsar, implementar i desenvolupar l'Estratègia marítima de Catalunya, per executar-la plenament, reforçant-ne el rang jurídic normatiu d'algunes disposicions clau per a la conservació. Reforçar el compliment de la legislació existent i augmentar la transparència del conjunt del sector.
580. Facilitar que la normativa acompanyi el manteniment i obertura d'obraders compartits i escorxadors mòbils i/o municipals o formatgeries artesanals amb normes adaptades a les necessitats de petits productors. De forma paral·lela caldria adaptar i flexibilitzar els tràmits administratius i normativa urbanística.
581. Flexibilitzar el paquet higiènic-sanitari i facilitar diferents tràmits administratius en l'àmbit ramader. Entre d'altres: a) facilitar el procés de matança pels i les ramaderes; b) protegir la línia de petit bestiar als escorxadors i instar a que es reobrin les tancades; c) adaptar la normativa per reobrir els escorxadors municipals; d) engegar un sistema de rotació pel territori d'escorxadors mòbils per facilitar la venda de proximitat i el benestar animal; e) adaptar els escorxadors privats, comarcals i municipals per processar animals procedents de la caça; f) facilitar la instal·lació d'escorxadors a la pròpia finca a fi de reduir despesa i garantir benestar i proximitat.
582. Flexibilitzar la normativa actual, per permetre la venda de producte de proximitat a peu de carretera (tal i com es fa per exemple a França) i per permetre la senyalització d'empreses productores (actualment només es pot senyalitzar si es considera un atractiu turístic).
583. Desplegar la Llei 3/2020 de l'11 de març sobre reducció de pèrdues i malbaratament alimentari. Adaptar la normativa per afavorir el reaprofitament de co-productes i subproductes de la indústria

agroalimentaria.

584. Implementar, normativament, una fiscalitat verda al sistema alimentari que aporti beneficis i rebaixes fiscals per l'agricultura i ramaderia ecològica, la ramaderia extensiva, aprofitament de productes i subproductes industries agroalimentàries i les iniciatives d'economia circular. Internalitzar els costos ambientals negatius dels processos de producció i distribució d'aliments, gravant fiscalment els productes que impliquin un elevat ús d'insums i contaminació, així com el sobre empaquetament, el malbaratament d'aliments, les llargues cadenes comercials, etc
585. Implementar un IVA reduït als productes frescos i de proximitat.
586. Promoure que la PAC consideri el bosc com a recurs pasturable i es pugui incloure la seva superfície en la sol·licitud d'ajuts. Multiplicar els ajuts de la PAC a la gestió agro-ramadera extensiva i de muntanya i, en general, l'agricultura d'alt valor natural degut als beneficis ambientals, socials i paisatgístics.
587. Activar normatives o eines per evitar l'acaparament de terres agrícoles per part de grans empreses o regular/ordenar el seu ús mitjançant normatives específiques i valentes. Incloure la nova pagesia en el dret d'adquisició preferent de finques i regular limitant la concentració de terres agrícoles per part de les grans empreses per tal de democratitzar l'accés a la terra. Posar un topall a l'acumulació de terres agràries regulant el preu de la terra per ús agrícola.
588. Desenvolupar la Llei d'Espais Agrari per incloure els sistemes comunals.
589. Actualitzar i flexibilitzar la normativa de contractes de conreu per afavorir l'accés a terres als joves agricultors.
590. Crear una llicència directa per infraestructures i activitats petites en el sector agroalimentari per agilitzar tràmits administratius, per afavorir la transició ecològica en el sector agroalimentari a través de la discriminació positiva per a les explotacions que vulguin fer la conversió.
591. Crear un registre municipal de terres agràries a protegir pel seu Ajuntament seguint l'esperit de la Llei 3/2019 d'espais agraris.
592. Aplicar canvis a la Llei de Modernització de les Explotacions Agràries espanyola perquè no només els propietaris d'explotacions veïnes, els actuals arrendataris i altres agricultors professionals ja establerts tinguin drets d'adquisició preferent de finques, sinó que també en tinguin la nova pagesia (i les noves entrants en general, independentment de la seva edat).
593. Aplicar canvis a la Llei de Modernització de les Explotacions Agràries espanyola per estendre exempció d'impostos en l'adquisició d'explotacions agràries a la nova pagesia (i les noves entrants en general, independentment de la seva edat).
594. Regular, mitjançant ordenances municipals, l'establiment de gravàmens sobre l'IBI de les construccions agrícoles i també ramaderes, per tal de que es situïn en la banda baixa del rang permès actualment per Llei (0.3-0.9%).
595. Fer ordenances específiques per l'activació de finques públiques i privades en desús.
596. Millora de la normativa de contractes de conreu per a permetre relacions més flexibles i adaptades al nou temps.
597. Alinear la futura Llei d'Agricultura Sostenible amb allò estipulat a la Disposició final novena de la Llei 16/2017 de canvi climàtic i amb altres polítiques i plans (*From Farm to Fork Strategy*, Estratègia del patrimoni natural i la biodiversitat,...).

598. Definir una normativa que prohibeixi els cultius transgènics.
599. Donar incentius fiscals a les produccions agràries que utilitzin mecanismes alternatius als herbicides.
600. Legalitzar el conreu de la marihuana.
601. Legislar, de forma més estricta, la tolerància a l'estabulament del bestiar.
602. Fer canvis en la normativa urbanística per facilitar la transformació agroalimentària en magatzems agrícoles.
603. Modificar la normativa sobre artesania alimentària per diferenciar segons tipologia de productors, tal i com fa el model francès.
604. Apostar, normativament, per vincular el sector agroalimentari i els menjadors escolars creant ajudes per les empreses de menjador que aposten per productes locals.
605. Promocionar la modificació de la Llei de la Cadena Alimentària mitjançant la transposició de la directiva comunitària sobre pràctiques comercials deslleials, aclarint les condicions en què es pot donar les vendes a pèrdues amb la recerca de la seguretat entre parts.
606. Regular i protegir de forma urgent i efectiva els preus que es paguen a productor i productores d'origen, han de ser justos als costos de produir.
607. Incorporar a la Llei de millora del funcionament de la cadena alimentària dipòsits mercantils del codi de comerç (venda a resultes).
608. Regular el reconeixement de les associacions i organitzacions de productors.
609. Buscar mecanismes d'estabilització d'ingressos general o sectorial, adreçat a les explotacions agràries prioritàries, mitjançant la mutualització del risc.
610. Afavorir fiscalment els supermercats cooperatius.
611. Desenvolupar i aplicar normativament l'estratègia de la Granja a la Taula (*From Farm to Fork*) de la UE.
612. Fiscalitzar les empreses de productes fitosanitaris nocius per a la salut i el medi ambient a a fi de sufragar les externalitats generades per la indústria química (recollida de residus de plàstic, malalties de la població, contaminació de la terra i l'aigua...).
613. Gravar fiscalment els productes insans (determinats aliments processats), reduir l'IVA als productes frescos i de proximitat.
614. Gravar fiscalment les pràctiques comercials amb impactes negatius sobre el medi ambient, com ara el sobreempaquetament innecessari, malbaratament d'aliments, cadenes llargues comercials,...
615. Gravar fiscalment els adobs químics i productes fitosanitaris i reduir la fiscalitat dels productes fitosanitaris de baix risc.
616. Establir un percentatge mínim de producte a granel en els comerços (especialment grans superfícies).
617. Adequar la fiscalitat dels serveis agraris i de les empreses de serveis agraris a un IVA reduït.
618. Donar suport especialment a les explotacions agro-forestals familiars de proximitat dins de la PAC.

619. Revisar el llistat de municipis de Catalunya de zones diferents de les de muntanya amb limitacions naturals significatives per a que s'adapti a la normativa europea aplicada a les limitacions a nivell municipal.

5. SISTEMA FORESTAL: Impulsar una gestió i aprofitament forestal sostenibles

5.1. Facilitar l'accés als terrenys forestals

620. Impulsar bancs de terrenys forestals, per aprofitar-les per silvicultura com però especialment per facilitar la pastura en terres forestals.
621. Crear bases de dades de ramaders que busquin terres, amb suport de l'administració per gestionar els contractes.

5.2. Incrementar la sostenibilitat de la gestió forestal

5.2.1. Promoure els serveis ecosistèmics amb una gestió forestal i agrària activa i econòmicament sostenible

622. Reclamar la part corresponent dels drets d'emissions de CO2 del mercat europeu establint un sistema de comptabilització dels serveis ecosistèmics de les activitats agràries i forestals.
623. Impulsar les millores en la fiscalitat forestal com a incentiu al compromís de millora i gestió del bosc: bonificació del 30% a les inversions en gestió forestal sostenible aplicable a l'IRPF i Impost de Societats. Aplicar exempcions en fiscalitat en finques actives en gestió forestal que compten amb instruments d'ordenació forestal. Implementar un IVA reduït pels biocombustibles (llenya, estella, pellets) per fomentar el seu consum i contribuir a la millora de la transparència del sector.
624. Crear mosaics per disminuir càrrega de combustible i diversificar rendes agroforestals en explotacions agràries/forestals a través de la introducció de conreus alternatius (plantes aromàtiques i medicinals, tòfona, resinació) i ramaderia extensiva, vinculant aquests conreus amb transformació de nous productes i circuits curts.
625. Promoure una revalorització del preu de la fusta que garanteixi un preu just a tots els actors implicats en la cadena de producció i distribució.
626. Divulgar i conscienciar socialment sobre la gestió forestal sostenible a la població local i externa.
627. Garantir la conservació de la biodiversitat als entorns forestals i la preservació de la seva funcionalitat ecològica, mitjançant una incorporació efectiva de criteris de conservació en el plans tècnics de gestió forestals, entre d'altres.
628. Establir reserves integrals i una xarxa complementària de boscos madurs o semimadurs (de centenars d'hectàrees) per a cadascun dels principals hàbitats forestals. per garantir una dinàmica natural a escala de forest, que permeti recuperar els mosaics de diferents estadis i tenir diversitat espacial i temporal. Així doncs cal aplicar l'article 17 de Llei 16/2017, del canvi climàtic de Catalunya (establir una xarxa de reserves forestals destinades a la lliure dinàmica natural representativa de la diversitat dels ecosistemes forestals de Catalunya, centrada en boscos madurs i d'alt valor natural) prioritzant les de propietats públiques i comunals, i incentivant les de propietat privada.

629. Millorar la identificació, amb cartografia a nivell de Catalunya i homogeneitzant diferents fonts d'informació, les àrees amb poca intervenció, àrees d'actuació prioritària (incendis, sequera, erosió, multifuncional...) i zones potencials per conservació.
630. Agrupar i promoure les diferents figures d'ordenació forestal. Prioritzar la visió territorial per aterrar-la després al nivell municipal i veure quines eines són adequades a cada escala.
631. Elaborar Plans de Gestió Forestal municipal integrant propietat pública i privada.
632. Mancomunar la gestió forestal.
633. Promoure el seguiment de les Orientacions de Gestió Forestal Sostenible de Catalunya (ORGEST) i zonificar-les en el territori, unificant criteris i desenvolupar les ORGEST amb objectiu de conservació.
634. Desenvolupar projectes municipals de recuperació de zones de pastura abandonades per tal de conformar un paisatge divers (bosc-pastura-conreu) amb ramats de bestiar autòctons i en règim extensiu (similar a plans d'ocupació).
635. Implementar mesures per promoure la biodiversitat dels boscos gestionats, potenciant la diversitat d'espècies forestals, la fusta morta, els arbres amb microhàbitats, la diversitat estructural. *(Per exemple: LIFE Bioforrest i Life RedBosques).*
636. Formar i educar els propietaris, en la Gestió forestal sostenible i enfocar-la cap a la conservació de boscos madurs i les espècies amenaçades de fauna i flora.
637. Desenvolupar el fons forestal de Catalunya per dotar de recursos a l'administració i les polítiques forestals.
638. Implementar, per als silvicultors actius, un sistema decidit d'ajudes i un marc econòmic de suport per poder exercir les planificacions forestals.
639. Estudiar destinar una part del Cànon de l'Aigua a accions de gestió forestal sostenible per garantir una millor gestió de les capçaleres de riu i més aigua per tothom.
640. Valorar els recursos forestals, sobretot per a l'obtenció d'adob vegetal per a l'agricultura, procurant sempre mantenir els boscos amb la mínima intervenció possible i mantenint corredors naturals de zones verges (sense intervenció humana).
641. Servir-se de les pràctiques artístiques i culturals per tal de donar veu als coneixements del món rural en relació als boscos i la silvicultura.
642. Identificar les zones forestals amb manca de gestió activa més vulnerables que requereixin intervenció immediata i estudiar la possibilitat que l'Administració Pública es faci càrrec de les actuacions.
643. Foment de l'ús de sistemes digitals, DSS (programes de suport a la presa de decisions) en planificació i gestió forestal útils per gestors, propietaris i administració. Usar drons al servei del monitoreig, prevenció d'incendis, plagues i gestió agroforestal en general.
644. Fer el tràmits directament amb el Departament d'Agricultura o Centre de la Propietat Forestal (quan compten amb algun Instrument d'Ordenació Forestal) sense haver de passar pels tècnics municipals (per assegurar interlocutors vàlids i per escurçar els tràmits). Flexibilitzar la burocràcia per a poder fer esclarides forestals.

645. Crear sistemes de col·laboració entre les administracions locals i supramunicipals per millorar la gestió i explotació del bosc.
646. Donar el mateix suport als boscos de propietat municipal no declarats d'utilitat pública que als privats.
647. Promoure un conveni entre l'administració forestal i l'administració de l'aigua per unificar criteris i l'actuació en boscos de ribera (directrius de gestió de boscos de ribera).

5.2.2. Fer un aprofitament fustaner i no fustaner del bosc integrat

648. Crear indústria forestal en el medi rural des del sector primari que aportí més valor a la fusta connectant els diferents esglaons de la cadena (des de la gestió forestal a la comercialització).
649. Fomentar l'ús de les restes orgàniques forestals com a productes amb valor afegit. Valoració de restes com adob vegetal per l'agricultura. Aquesta acció s'evitaria la crema de les restes de poda (maximitzant la captació de carboni al sòl i evitant l'emissió del CO₂). Per tal d'incentivar aquest ús es proposa que entitats municipals o supramunicipals donessin el servei directament o lloguessin una trituradora de poda per hores, tal i com ja s'està fent per gestionar les restes de poda de jardineria en ajuntaments o bé organitzar-se en cooperatives comarcals.
650. Introduir el pagament pels serveis ecosistèmics agro-forestals (regulació aigua blava, regulació climàtica, embornal de carboni, manteniment de la biodiversitat, erosió evitada, etc) des dels àmbits urbans.
651. Establir un mercat de drets de CO₂ per al creixement de la biomassa que no genera risc i està sota la figura d'un Pla Tècnic de Gestió Forestal. Els drets han de ser comercialitzables a la borsa de drets de CO₂ SENDECO. Fomentar una xarxa local de fusta donant valor a la fusta local per construcció i mobles. Apostar per la fabricació de CLT mitjançant la promoció del seu ús per construir habitatges i construcció municipal.
652. Potenciar "marques" de productes locals (fustaners i no fustaners) associades a la gestió forestal sostenible.
653. Promoure la producció fructícola forestal.
654. Apostar per la biomassa que reverteix en el municipi i accions encarades a l'autoconsum.
655. Vincular la gestió forestal amb campanyes de sensibilització sobre el serveis ecosistèmics que suposa la pastura als boscos.
656. Facilitar la implantació d'activitats de primera transformació de productes forestals en terrenys privats (no limitar-ho a activitats amb productes de la mateixa explotació).

5.2.3. Prevenir incendis forestals mitjançant una gestió silvopastoral adequada

657. Incloure la gestió silvopastoral com una "eina" activa per al manteniment i millora dels espais forestals, reducció de la càrrega de combustible, diversificació de rendes i fixació de població al territori. Crear marca de producte i vincle entre productors, carnisseries, restauració i consumidor) i implantar infraestructures vinculades a l'aprofitament ramader.
658. Fomentar ajuts a la ramaderia extensiva per viabilitat econòmica de l'activitat en concepte de servei públic (servei ecosistèmic). Aprofitar la nova estratègia forestal europea per tal d'impulsar el reconeixement de les pastures en zones boscoses que netegen el sotabosc i ajuden a prevenir incendis i reduir els limitants administratius com ara els coeficients de pastura.

659. Fomentar els serveis de pastoralisme als municipis amb ramats municipals/comarcal mitjançant la contractació municipal de pastors i pastores, o creació de convenis, que per una banda serveixin per recuperar l'ofici i ajudar a fer-lo viable, i per altra tingui un impacte positiu en l'entorn mitjançant el pasturatge, reduint de forma considerable la càrrega de biomassa forestal (arbustos i sotabosc), netejant les vores de camins i fertilitzant les terres al seu pas.
660. Potenciar l'extracció sostenible de productes fustaners a fi de reduir el risc d'incendi.
661. Fomentar les actuacions encaminades a la conservació del sòl i de les masses arbrades enfront de fenòmens extrems (especialment incendis i episodis de sequera).
662. Adaptar els boscos al canvi climàtic, amb reducció de densitats i disseny de zones de baixa càrrega de combustible i d'espais oberts per a la prevenció d'incendis forestals.
663. Promoure millores continuades en la xarxa de camins i pistes forestals, per la revisió i extinció d'incendis forestals.

5.3. Millorar les condicions laborals, la formació i la transferència tecnològica forestal

5.3.1. Professionalitzar les tasques forestals

664. Potenciar la contractació del personal treballador amb certificat de professionalitat com una línia estratègica per a la reducció dels riscos d'accidents.
665. Dignificar les condicions laborals de les persones treballadores, i transmetre la importància de la gestió forestal sostenible i el producte forestal de proximitat.
666. Potenciar la innovació i transferència tecnològica i de maquinària al bosc adaptades a les condicions forestals de Catalunya, incloent la necessària per la classificació de la fusta (segons grandària i qualitat CLT).
667. Formar i donar feina a joves o persones en risc d'exclusió per tal de potenciar la millora dels boscos amb feines de neteja i recollida forestal per biomassa.

5.3.2. Ampliar el nombre d'Agents Rurals i reforçar les Agrupacions de Defensa Forestal

668. Ampliar el nombre d'agents rurals als boscos, i dotar-los de més funcions i recursos.
669. Donar valor a les Agrupacions de Defensa Forestal del territori, també com a agents de dinamització social, i facilitar la seva constitució (respecte nombre d'hectàrees, per ex.). Recuperar les funcions de les ADF.
670. Preservar parcs de bombers voluntaris i punts de guaita.

5.3.3. Fomentar la formació i transferència forestal

671. Instaurar tallers de formació ocupacional per a joves en gestió forestal amb l'objectiu de crear ocupació en aquest sector, tot fent esforços per fer una transferència de projectes d'investigació en gestió forestal sostenible.

- 672. Afavorir la formació continuada dels treballadors, creant carrils d'integració i professionalització al sector.
- 673. Recuperar oficis d'aprofitament silvícola tradicionals (resina, fruits mengívols, herbes, fusta, etc).
- 674. Fomentar la transferència de coneixement en el sector forestal.
- 675. Fomentar programes de voluntariat vinculats al treball ambiental al bosc.
- 676. Fer un programa coordinat amb presos i condemnats a treballs en benefici de la comunitat en que es formés als interessats en realitzar treballs de gestió forestal.

5.4. Regular l'ús recreatiu dels boscos

5.4.1. Compatibilitzar l'accés als boscos com a espai d'oci i educatiu amb les activitats agrícoles i forestals i amb la conservació de la natura

- 677. Fer campanyes institucionals per sensibilitzar a la societat sobre com comportar-se en un espai forestal, i fomentar un codi de bones conductes. Prioritzar i informar sobre les activitats agràries i forestals que tenen lloc al bosc.
- 678. Treballar el potencial educatiu del bosc (a les escoles i a la població local, també a nivell turístic) per augmentar la sensibilització ambiental, connectar ciència amb societat, explicar la multifuncionalitat dels boscos, i el seu paper cabdal de biodiversitat i embornal de carboni i serveis ambientals.
- 679. Fomentar l'ús del Codi de Bones Pràctiques en l'organització i celebració de curses i marxes per muntanya.
- 680. Millorar i mantenir les infraestructures i accessos al bosc.
- 681. Clarificar els conceptes d'ús públic i ús social per evitar la confusió entre l'ús públic de camins privats i el caràcter demanial de vies de titularitat pública.
- 682. Fer més participativa a la societat en el manteniment dels boscos i entorns rurals fomentant activitats educatives o de neteja de boscos, per exemple.
- 683. Generar experiències ecoturístiques al bosc per a que la ciutadania el conegui i estimi (banys de bosc, passejades, espais culturals i de reconexió).
- 684. Creació de la figura de Zones d'Acampada Ecològica amb retribució per als propietaris de bosc per tal de facilitar d'una banda un accés i gaudi ple del bosc, i als propietaris rendibilitzar la neteja i recuperació de terrasses i camins. Estudiar la possibilitat de fer una fórmula regulada de terreny d'acampada en terrenys forestals sense els requeriments d'un càmping tal com estableix la llei.
- 685. Planificar, regular i vigilar les zones d'aparcament massificades.
- 686. Fomentar les sessions escolars al bosc.

5.4.2. Regular la recol·lecció de bolets

- 687. Regulació de l'extracció de productes no fustaners, en especial bolets, per assegurar-ne el seu manteniment i pervivència, per controlar el risc de les pertorbacions antròpiques als ecosistemes i per a que aquests representin una renda real que podria revertir-se en inversions en el patrimoni natural d'allà on s'extreuen, així com en les activitats pròpies del medi rural.

688. Implementar un “carnet de boletaire”. Aquest carnet de boletaire turístic hauria de tenir caràcter finalista (gestió forestal sostenible, manteniment de camins, infraestructura forestal i vigilància). Es proposa que aquest “carnet de boletaire” turístic sigui responsabilitat de la Generalitat amb independència dels mecanismes per posar fàcil l'accés als ciutadans (per exemple, que es pugui obtenir fàcilment a bars, restaurants i hotels del municipi).

5.5. Posar en valor la gestió cinegètica i el paper de la caça

689. Posar en valor els recursos cinegètics per donar encara més sentit al control de la fauna salvatge, més enllà de la preservació de cultius, seguretat viària, etc.

690. Facilitar l'ús dels escorxadors amb línia d'entrada d'animals de caça.

691. Fer campanyes de divulgació de la necessitat de regulació de la fauna salvatge.

5.6. Impulsar i donar suport als models cooperatius i associatius al sector forestal

692. Fomentar les associacions de propietaris forestals, especialment les de petits propietaris. Es tractaria de continuar potenciant els mecanismes d'agrupació de propietaris forestals que garanteixin la consecució d'unitats mínimes de superfície que permetin la rendibilitat de la gestió silvícola, amb una política efectiva d'ajudes per part de la Generalitat de Catalunya i fomentar instruments d'ordenació conjunta de la propietat forestal.

693. Promoure mancomunitats de biomassa per a la gestió sostenible dels boscos.

694. Revitalitzar les formes comunals d'organització social i gestió dels boscos. Recuperar la lògica dels comunals, com a certs punts de Navarra i el País Basc, fent que els boscos siguin de propietat i responsabilitat comuna.

695. Impuls de cooperatives i associacions amb privats i cooperatives de gestió forestal (creació en els territoris on no existeixen i promoció i seguiment de les existents), que incloguin pla de gestió forestal, cultiu o empelt, de fruiters, retirada de llenya i biomassa per vendre estella i pellet localment.

696. Establir vincles formals entre les Associacions de Defensa Forestal (ADF), les Associacions de Propietaris Forestals i els Ajuntaments, per tal de ser més efectius en la defensa i la prevenció del territori davant l'amenaça dels incendis forestals.

697. Fomentar, des dels municipis, que els propietaris forestals regulin el cadastre. Disposar d'una llista de propietaris forestals constantment actualitzada.

5.7. Normativa i fiscalitat

698. Aprovar el Pla General de Política Forestal de Catalunya, per tal de fer una planificació general forestal del país, així com els Plans d'Ordenació dels Recursos Forestals per vegueries i impulsar els instruments d'ordenació forestal per propietats o agrupacions de propietats per incentivar les actuacions en gestió forestal sostenible (GFS).

699. Proposar una llei sobre la gestió de la fauna cinegètica per establir nous criteris de necessitats, demandes, emergències cinegètiques i compatibilitats entre sector primari i el sector de la caça, entre altres accions.

700. Regular l'accés al medi natural per garantir l'equilibri entre l'ús social, la conservació i millora del territori i les activitats agràries i forestals.
701. Revisar els coeficients de pastura per tenir accés a les subvencions de ramaderia extensiva i donar subvencions a la pastura en zones prioritàries per la prevenció i extinció d'incendis (especialment en aquells territoris on hi ha associacions forestals).
702. Definició d'un marc jurídic per a la protecció dels riscos laborals dels treballs forestals.
703. Aprovar un decret per a la regulació dels aprofitaments forestals no fustaners al medi natural. S'ha de disposar d'un marc legal per a que propietaris i ajuntaments puguin regular amb seguretat jurídica l'aprofitament de bolets, petits fruits, plantes medicinals, escalada, espeleologia o circuits de bicicletes de muntanya, entre d'altres.
704. Endurir les lleis de control del sistema forestal, sobretot en el cas de les grans rompudes de terreny.
705. Promoure fiscalment la localització al territori d'indústries que aprofitin la biomassa i la cel·lulosa com a font principal de matèria prima, en el marc de la bioeconomia circular.
706. Simplificar el règim de prevenció i control ambiental de les activitats en relació amb els municipis declarats d'alt risc forestal, atès que les peticions d'informe derivades de la declaració solen tenir com a resultat la no necessitat de l'informe.
707. Revisar, actualitzar i unificar de la normativa de prevenció d'incendis forestals.
708. Proposar als municipis la regulació de la mobilitat en els espais naturals del seu terme municipal. En el cas d'espais plurimunicipals treballar per mancomunar la regulació.
709. Revisió de la normativa d'accés motoritzat canviant el sentit de la norma per fer la senyalització en positiu (senyalitzar per on es pot circular i no per on no es pot circular).
710. Introduir criteris orientats a la gestió dels hàbitats i les espècies en els instruments de gestió cinegètica i revisar la regulació de la mitja veda.

6. INNOVACIÓ, DINAMITZACIÓ ECONÒMICA I SOCIAL: garantir serveis econòmics essencials, nous filons d'ocupació, generar oportunitats i innovació en l'economia rural

6.1. Dinamitzar el mercat de treball amb noves polítiques adaptades al context rural

6.1.1. Promoure la concertació territorial de les polítiques del SOC i la seva adaptació a les necessitats del món rural

711. Coordinar i integrar les actuacions ocupacionals previstes en el pla de desenvolupament de les polítiques d'ocupació. El Servei Públic d'Ocupació ha de promoure la concertació territorial amb les organitzacions sindicals i empresarials més representatives de Catalunya, les administracions locals, i si s'escau, les entitats representatives de cada territori, establint espais, com poden ser taules de coordinació.
712. Vincular els plans locals d'ocupació a les organitzacions de l'Economia Social i Solidària (ESS) del territori, ja que ara mateix la contractació està limitada a les administracions públiques.
713. Millorar els ratis que demana el SOC per accedir als projectes, per tal d'adaptar-los a les diferents ruralitats. Canviar els criteris per crear centres de formació homologats pel SOC adaptats a territoris rurals amb poca població.
714. Potenciar programes ocupacionals gestionats per un contracte programa, que tingui continuïtat al mig-llarg termini, ja que ara mateix, són programes de curta durada.
715. Millorar la difusió de les ofertes de feina. Per això cal coordinar el SOC amb empreses i borses de treball municipal i comarcal i associacions privades. El SOC hauria d'ocupar un espai de referència, i compartir bases de dades efectiva.
716. Fomentar i ampliar els plans d'ocupació municipals en base a les oportunitats del món rural. Precedir els plans locals d'ocupació d'una diagnosi prèvia. Impulsar que els plans locals d'ocupació es focalitzin en àrees com la digitalització, l'economia verda i la transició energètica justa o el desenvolupament rural sostenible i l'economia circular. També en àmbits relacionats amb l'atenció a la gent gran o altres filons d'ocupació necessaris en el món rural.
717. Millorar la territorialització del SOC desenvolupant una xarxa d'ocupació rural-urbana.

6.1.2. Apropar les agències de recerca de feina a tot el territori rural

718. Establir una figura unificada de coordinació de la dinamització econòmica- laboral, com una finestreta única que aglutini la polifuncionalitat de la recerca de feina i que s'adapti a la ruralitat. Millorar la intermediació laboral a nivell comarcal i local.
719. Fomentar la recerca de feina a través d'agències de recerca de feina municipals i supramunicipals.
720. Disposar d'una plataforma única supraterritorial que centralitzi les ofertes de treball i faciliti la recerca de feina.

721. Fomentar que els tècnics de recerca de feina puguin prestar serveis a tots els municipis. Mancomunar tècnics entre diversos municipis amb poca població .
722. Facilitar tràmits burocràtics a emprenedors i empreses, potenciar la finestra única empresarial (FUE).

6.1.3. Fomentar el teletreball com a oportunitat

723. Promoure el teletreball com oportunitat per fixar població al territori rural. Potenciar la digitalització i la mobilitat sostenible són clau perquè el teletreball es pugui oferir com una oportunitat real als territoris rurals. Fer una campanya de teletreball per atraure neorurals a través de vendre la millor qualitat de vida.
724. Establir aliances entre centres de coworking rurals i urbans per promoure el teletreball, per exemple, incentivant tiquets d'estada en zones de coworking rural. Fomentar sales de teletreball als micropobles. I potenciar la xarxa entre diferents persones que facin teletreball.
725. Oferir finançament per a les empreses de les grans ciutats per a què contractin empleats en teletreball residents al món rural.
726. Proposar a les empreses públiques, una quota mínima d'empleats teletreballant des del món rural.

6.1.4. Millorar les condicions laborals al món rural

727. Evitar la precarització laboral, fomentar l'estabilitat laboral i evitar l'economia submergida del món rural. Crear cooperatives per afavorir la dignificació laboral de col·lectius vulnerables, com pot ser el treball a la llar o el col·lectiu dels temporers. Disminuir diferències salarials entre les persones que viuen al món rural respecte a les zones urbanes. Realitzar polítiques d'igualtat i d'atenció a les persones al món rural, posar en valor el sector i fer emergir les persones en situació precària, per configurar el sector dins d'un àmbit empresarial modern i dinàmic, i que posi al centre les persones.
728. Dignificar i millorar les condicions laborals de feines típicament rurals (pastor, ramader, treballador forestal, etc.).

6.1.5. Dinamitzar el mercat de treball rural

729. Donar visibilitat a la dona en el món agrari i en el món rural. Treballar per fer visible el paper essencial de la dona per generar espais d'oportunitat. Aplicar mesures de suport a dones per treballar en feines històricament masculines i també promoure la presència de dones en òrgans de representació i govern (consells rectors, sindicats, etc.).
730. Potenciar la creació de noves feines lligades a l'economia rural sostenible i amb qualitat de vida. Treballar els nous filons d'ocupació com l'economia verda, energies renovables, turisme verd, etc., així com, altres sectors clau com la cultura, atenció a la gent gran i sector sanitari, i finalment, nous sectors d'oportunitat com les noves tecnologies i les TIC, bioeconomia, etc.
731. Generar oportunitats laborals de qualitat per als joves que es vulguin quedar a zones rurals.
732. Donar suport i difondre les noves tendències en ocupació: feines pluri-tasques, noves figures professionals i estatus laborals més oberts.

733. Donar suport a les dones per treballar en feines històricament realitzades per homes i també promoure la seva presència en òrgans de representació i govern com consells rectors de cooperatives, la Federació de Cooperatives, sindicats, etc.

6.2. Dinamitzar i diversificar l'economia rural

6.2.1. Promoure plans estratègics sectorials per diversificar l'economia rural

734. Diversificar i desestacionalitzar l'economia de les zones rurals: fugir del monocultiu turístic, i complementar-ho amb el sector agroalimentari i també amb feines que es poden fer a distància de la ciutat (informàtica, disseny, artesanía, etc.).

735. Diversificar l'economia de les zones rurals a partir de les noves economies, com l'economia silver, l'economia creativa, l'economia circular, l'economia verda i l'economia digital, entre d'altres.

736. Impulsar Plans estratègics territorials, buscant l'escala territorial adequada, amb el suport d'entitats supramunicipals (consell comarcal, diputacions, agències de desenvolupament, consorcis, associacions municipalistes, etc.).

737. Promoure espais de debat sectorials permanents i interrelacionats per estimular que sorgeixin propostes concretes de gestió i planificació. Posar especial focus en municipis petits i zones poc poblades.

6.2.2. Promoure i dinamitzar l'Economia Social i Solidària (ESS)

738. Apostar per l'economia social i solidària com a palanca de canvi per una economia per la vida. Promoure l'economia social i solidària a través dels agents dinamitzadors com els Ateneus Cooperatius distribuïts arreu del territori.

739. Desenvolupar una agència o consorci de desenvolupament econòmic amb capacitat administrativa, que pugui oferir assessoria i acompanyament especialitzat en projectes de l'ESS i empenedoria.

740. Evitar el tancament d'empreses per manca de relleu generacional. Crear un servei de Reempresa especialitzat en les dinàmiques del món rural i fomentar el relleu a través de la fórmula cooperativa.

741. Enfortir la xarxa cooperativista per donar més estabilitat, intercanvi i continuïtat en aquest model econòmic en el futur en zones rurals.

742. Facilitar la incorporació de persones com a sòcies treballadores a les cooperatives en funcionament, i afavorir el relleu cooperatiu.

743. Buscar aliances entre món urbà i món rural per promoure projectes d'economia social i solidària a partir de la intercooperació.

744. Potenciar infraestructures productives de suport a l'ESS, com són els obradors compartits, viviers d'empreses, centres logístics oberts, etc.

6.2.3. Dinamitzar els polígons industrials rurals i implementar plans de reindustrialització

745. Agilitzar la tramitació de la reclassificació de sòl en sòl apte per la indústria en els municipis rurals.

746. Dimensionar el sòl industrial a les zones rurals sense ser necessari un gran polígon d'activitat econòmica. Fer possible "un Incasol per a la ruralitat" per desenvolupar sòl industrial públic des d'una òptica rural.
747. Augmentar les ofertes de treball a la petita indústria, incentivant un millor règim fiscal per a aquestes. Desenvolupar programes de formacions professionals que es puguin vincular a demandes laborals de les indústries locals.
748. Impulsar un procés de concertació territorial tenint en compte els polígons d'activitat econòmica. Explorar la viabilitat de polígons industrials mancomunats.
749. Millorar les condicions dels polígons d'activitat econòmica perquè resultin atractius pels emprenedors que volen muntar noves empreses. Millorar les connexions del transport públic dels treballadors dels polígons industrials i garantir els serveis en les vies de comunicació per als transportistes (*com per exemple infraestructures de descans*).
750. Fomentar les xarxes de cooperació empresarial a dins dels polígons del món rural.
751. Impulsar projectes pilot amb noves oportunitats industrials (*per exemple hidrogen verd*) .
752. Promoure la simbiosi industrial.
753. Desenvolupar plans de reindustrialització en zones concretes (Lluçanès, nord de la Ribera d'Ebre, Ripollès, etc.).
754. Fomentar la indústria sostenible localitzada (teixit sostenible, construcció sostenible, cosmètica sostenible, etc.). Recuperar el teixit industrial del món rural amb una òptica innovadora en el nou marc de la bioeconomia.

6.2.4. Assegurar els serveis estructurals de dinamització econòmica per garantir la qualitat de vida als pobles

755. Mantenir i assegurar l'accés als serveis essencials de dinamització econòmica als municipis rurals. Millorar la cartera de serveis de dinamització econòmica als entorns rurals: farmàcies, comerços, oficis bàsics, gestions bancàries i caixers, bars, etc. Posar especial èmfasi en els micropobles.
756. Vetllar pel relleu generacional dels establiments essencials. Motivar un relleu generacional que aporti modernitat i innovació. Desenvolupar polítiques que donin suport a la transmissió de negocis i potenciar el programa Reempresa en entorns rurals. Posar més facilitats burocràtiques per a la transmissió de negocis, facilitar ajuts per adequar-se a les normatives d'actualització de l'activitat, etc.
757. Oferir suport als municipis petits i rurals per donar eines que permetin mantenir i garantir serveis bancaris i caixers, que facilitin les gestions bancàries per empreses, ciutadans i sobretot per frenar la bretxa financera per a la gent gran. Garantir també el servei de correus.

6.2.5. Dinamitzar el sector Serveis

758. Crear un pla per a mantenir una xarxa de comerços als pobles. Impulsar la creació de nous establiments comercials adaptats al territori. Dinamitzar el comerç amb una visió coordinada amb el sector turístic. Realitzar accions de promoció del comerç local, senyalització del comerç, fidelització dels clients, accions formatives per als treballadors, etc.
759. Crear un registre de locals comercials i industrials sense activitat amb mesures per incentivar la seva utilització.

760. Afavorir la creació d'una nova generació de comerços ambulants i d'establiments multiservei. Són nous filons d'oportunitats d'ocupació: exemple barberia ambulant.

761. Impulsar i donar suport a l'artesania. Valoritzar la feina dels artesans i fomentar la seva unió/dinamització.

6.2.6. Promoure la intercooperació del teixit econòmic

762. Aglutinar els agents econòmics de les comarques, crear xarxa, facilitar comunicació.

763. Proporcionar ajuda als clústers del territori (metal·lúrgia, torneria...)

764. Potenciar projectes de cooperació entre diferents agents i territoris. (*Per exemple: Leader Aragó*).

765. Potenciar la cooperació entre empreses per ser més eficients i abaratir costos.

766. Enfortir el teixit industrial de proximitat basat en les microempreses. Generació de xarxes de suport des de la producció fins al consum. Innovació i recerca des d'una òptica de microempreses i d'economia social i solidària.

6.3. Redefinir i fomentar el model de turisme en base a la singularitat de cada territori

6.3.1. Definir una estratègia i oferta innovadora del sector turístic al món rural

767. Desenvolupar una estratègia de turisme sostenible participada amb els agents locals públics i privats, basada en valors del territori i els seus cicles al llarg de l'any que permeti desestacionalitzar els visitants i transitar envers un turisme de qualitat i que no superi les capacitats de càrrega ambiental del territori.

768. Establir noves estratègies per recuperar i potenciar el patrimoni material i immaterial local (camins, ermites, ponts, parets de pedra seca etc.). Reforçar actuacions de valorització del patrimoni i crear productes específics atenent a diversos perfils de viatgers.

769. Buscar noves estratègies de dinamització i promoció per als espais naturals protegits del territori. Discutir la possibilitat d'incloure la Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS) en l'espai. Presentar l'ecoturisme com una possibilitat de dinamització del territori.

770. Estructurar experiències agroturístiques de Km0. Complementar l'activitat agrària amb experiències vinculades a la producció i al consum d'aliments. Obrir les portes al diàleg amb la població urbana perquè conegui la realitat del camp català, dels seus productes i dels seus valors, visites a granges i/o explotacions locals, i més conscienciació i sensibilització dels infants sobre l'origen dels aliments, per tal de recuperar hàbits alimentaris més saludables.

771. Promocionar el turisme rural amb espais per autocaravanes.

772. Desenvolupar programes de foment del turisme industrial propi de la zona.

773. Donar suport a la creació d'una major oferta d'activitats i empreses de turisme actiu.

774. Desenvolupar un projecte transfronterer per la posada en valor del patrimoni rural, natural i cultural (tangibles i intangibles) per a la seva explotació turística amb els objectius transversals de sostenibilitat

i universalitat dissenyats mitjançant processos d'innovació, en particular mitjançant activitats de co-creació amb ciutadans joves del territori.

6.3.2. Difondre i conscienciar de les oportunitats turístiques a les zones rurals i dels seus impactes

- 775. Sensibilitzar i conscienciar el turistes de les zones rurals de la importància d'un turisme sostenible i respectuós.
- 776. Promoure experiències turístiques que posin en valor el patrimoni rural i natural. Potenciar l'ecoturisme participatiu entre "turistes" i la societat rural.
- 777. Ubicar en el mapa els espais naturals poc coneguts i valorats només com a espai on ubicar les externalitats del sistema.
- 778. Fomentar l'obtenció d'un segell de qualitat turística i ambiental entre el sector turístic i disposar d'un recull d'empreses que disposin dels certificats. (Per exemple segells com EMAS, Q de qualitat, SICTED, etc.).
- 779. Individualitzar de manera més eficaç i notòria l'agroturisme de la resta d'allotjaments rurals. Crear una marca singular, una etiqueta, un distintiu que agrupi a totes aquelles iniciatives estrictament agroturístiques (Per exemple: *Associacions com Accueil Paysan o Bienvenue à la Ferme a França*).
- 780. Estructurar una xarxa de Centres d'Interpretació rural i eco-museus que donin a conèixer les particularitats de les comarques i que esdevinguin centres dinamitzadors de la cultura i del patrimoni de les diverses zones del món rural. Aquesta xarxa ha de permetre integrar el sector serveis amb el sector primari i oferir llocs de treball.

6.3.3. Millorar els equipaments turístics i els seus accessos

- 781. Elaborar un Pla d'usos de Turisme Sostenible i Accessible.
- 782. Fomentar la millora i el manteniment d'equipaments turístics, d'acord amb la qualitat i a la sostenibilitat.
- 783. Gestionar el control d'accessos i fluxos de les persones en espais protegits i evitar l'anomenat "overtourism" i els efectes "xampany" de l'era COVID i post-COVID.
- 784. Impulsar programes per donar suport als municipis en la rehabilitació de nuclis degradats (tipus pla de barris).
- 785. Millora de les infraestructures per a un turisme sostenible a les zones de muntanya.
- 786. Destinar una part de la taxa turística a preservar el paisatge i els actius turístics basats en la natura, en especial als pobles més petits i sense recursos per a mantenir grans territoris.

6.3.4. Posar en valor el patrimoni rural com a eina de desenvolupament local

- 787. Augmentar la inversió en la rehabilitació i conservació del patrimoni cultural, que es considera un element clau per a la sostenibilitat dels actius culturals en tot el territori i l'impacte que poden oferir en termes de generació econòmica.
- 788. Recuperar, conservar i difondre de la cultura i saviesa popular i tradicional com patrimoni intangible (patrimoni etnològic, la llengua i cultura local, el coneixement de l'entorn, etc.).

789. Crear Oficines de Gestió patrimonial. Consolidar i crear Arxius Comarcals com a entitat dinamitzadora en gestió del nostre patrimoni en zones rurals. Posar-lo en valor més enllà del seu valor turístic i treballar conceptes lligats a la innovació.
790. Desenvolupar elements patrimonials actius en forma de "museus-experiència" on es faci divulgació. Potenciar la figura dels museus comarcals digitals, a mode de bancs de memòria. Establir un programa de recreació d'elements històrics i tradicionals mitjançant la realitat virtual i/o augmentada.
791. Potenciar Comissions Cíviques del Patrimoni, atorgar-los un paper reconegut per l'Administració Pública.
792. Facilitar la continuïtat d'entitats i associacions que vetllen pel patrimoni cultural. La participació en associacions culturals i centres d'estudis afavoreixen l'arrelament al territori.
793. Potenciar els Inventaris de Patrimoni . Aquests inventaris s'haurien d'estendre fins a cobrir tots els elements patrimonials, considerat el concepte en un sentit ampli. *(Per exemple: Inventari de Patrimoni Industrial de Catalunya, Inventari de Patrimoni Etnològic de Catalunya, Inventari de Patrimoni Cultural Immaterial de les Terres de l'Ebre, etc.).*
794. A partir dels inventaris patrimonials, establir Plans de Recerca Comarcals degudament calendaritzats per donar cobertura a tots els elements inventariats. Els plans de recerca haurien de finançar projectes de recerca concrets en funció de criteris de prioritització, amb suports a centres d'estudis i entitats, per tal d'analitzar i aprofundir en el passat, el patrimoni etnològic, la cultura material i immaterial, des del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.
795. Revaloritzar el patrimoni industrial, especialment hidroelèctric, el patrimoni geològic i el patrimoni miner.

6.3.5. Promoure noves formes d'emprenedoria en el sector turístic rural

796. Desenvolupar programes per contribuir a crear negocis del sector turístic en el món rural.
797. Oferir incentius a la creació d'empreses turístiques que incorporin valors a la seva política empresarial. Oferir cursos formatius a les empreses turístiques per incorporar aquests valors.
798. Promoure la gestió del patrimoni natural i dels recursos naturals renovables (bosc, aigua, etc.), junt amb l'ecoturisme, ja que pot esdevenir una font de treball i riquesa dels pobles situats en espais naturals protegits (Xarxa Natura 2000 és el 30% del territori) i atraure persones joves i emprenedores als nuclis rurals.

6.4. Implementar en el món rural infraestructures i serveis de suport a emprenedors i empreses

6.4.1. Crear agències de suport a l'emprenedoria mancomunades, proactives i amb capacitat d'innovació i especialització

799. Coordinar i crear agències de promoció econòmica comarcal o supramunicipals amb participació de la quàdruple hèlix. Incorporar una visió transversal i de treball en xarxa.
800. Millorar la coordinació i participació activa de l'empresa privada en els programes i polítiques públiques de dinamització econòmica local.

801. Disposar de serveis tècnics especialitzats en empresa als ajuntaments petits o als consells comarcals. Augmentar el nombre i potenciar la figura de l'Agent de Desenvolupament Local (AODL) i dotar-la de major estabilitat temporal ja que en municipis petits aquesta figura és clau.
802. Promoure la creació d'una oficina de promoció del treball i de l'emprenedoria cooperativa mòbil.
803. Fomentar plans de sensibilització en àrees rurals, per posar en valor i conèixer l'emprenedoria com a model econòmic integrat al territori i amb capacitat d'innovació. Treballar el sentiment i valorització de l'emprenedoria com a sortida professional en el món rural.
804. Potenciar el servei de Reempresa en tots els municipis rurals. Treballar des de les Agències d'Emprenedoria i Empreses, la detecció prèvia de jubilacions per preparar els relleus de nous emprenedors, acompanyar en el procés de negociació, transmissió i seguiment.
805. Acompanyar en l'autogestió de la petita empresa i autònoms. Fer un seguiment actiu de les empreses durant els primers anys de funcionament.
806. Donar suport a l'emprenedoria del sector artesà del territori. Millorar l'oferta formativa amb formacions teòriques i pràctiques específiques per a la població local i també per persones interessades a residir al territori.
807. Prioritzar el suport a l'emprenedoria (creació noves empreses petites) per davant del suport a les grans empreses ja existents. Convertir els territoris rurals en "laboratoris de petites empreses".

6.4.2. Facilitar espais de coworking, vivers i incubació d'empreses rurals per una cultura emprenedora innovadora i col·laborativa

808. Potenciar petits centres de *coworking* en pobles petits on es puguin cobrir diverses necessitats en funció del municipi: biblioteca, punt TIC, aules per tallers, bucs d'assaig, servei d'orientació, bar, espai per coworking o teletreball, comerços, etc. Potenciar un espai que crea ocupació i reforça els vincles, el benestar de les persones i la vida comunitària. Un espai que concentra i minimitza recursos compartits. Estudiar la possibilitat de mancomunar usos, serveis (eines de gestió) i productes entre coworkings de pobles petits. *(Per exemple: TIERS LIEUS a França o Third places a Florida).*
809. Facilitar espais de treball conjunt per a nous sectors (obradors agroalimentaris, espais de desenvolupament d'arts, d'oficis, industrials, etc.). Crear espais/tallers de producció artística permanent (espais de serigrafia, modelatge i impressió, etc.).
810. Acompanyar el procés de creació i dinamització de coworkings al món rural. Des de la detecció de necessitats, l'acompanyament al disseny de l'espai, la recerca del perfil d'usuaris i selecció i capacitat del dinamitzador de l'espai i la comunitat.
811. Vincular els centres de formació i recerca al servei dels espais de coworking per tal de millorar la innovació i la transferència de coneixement a les empreses.
812. Reinventar espais en desús o poc aprofitats del patrimoni municipal per destinar-los a coworkings. Recuperar les colònies industrials i masos per fer espais de *coworking*. Promocionar vivers d'empreses en cascs antics, rehabilitant-los amb una tutela pública que gestioni la relació entre propietaris i llogaters. Reformular els polígons fora d'activitat o competitivitat per promoure naus-viver de lloguer assequible.
813. Potenciar els espais de *coworking* rural en xarxa amb espais urbans. Fer intercanvis periòdics entre comunitats.

6.4.3. Millorar les competències del teixit empresarial

- 814. Potenciar la formació en oficis que s'estan perdent. Recuperar la figura de l'aprenent d'ofici posant en valor l'expertesa de l'operari. Oferir una oferta formativa pel retorn d'antics oficis propis del món rural per recuperar la seva valorització i per afavorir-ne el relleu generacional natural.
- 815. Lligar l'oferta formativa reglada, diferenciada per l'entorn rural, amb les necessitats empresarials.
- 816. Posar la formació com a instrument de valor per a mantenir i millorar el teixit empresarial local.
- 817. Incrementar l'oferta de formació i capacitació del sistema en el seu conjunt (administració pública, empreses), a partir d'agendes compartides de transformació social per tal d'impulsar la innovació rural i dinamització econòmica.
- 818. Vehicular la formació de les empreses rurals des de les entitats i associacions del país.

6.4.4. Preveure recursos per a la creació i consolidació d'empreses

- 819. Oferir subvencions i avantatges fiscals a noves empreses i emprenedors del món rural. Obrir els ajuts a tots els sectors no només vinculades al sector primari (com l'ajut de joves agricultors de la PAC). Replicar i adaptar el projecte d'èxit "Tiquet rural" de Cantàbria.
- 820. Incrementar la dotació pressupostària dels ajuts Leader.
- 821. Garantir el finançament per a les empreses i els emprenedors. Promoure que hi hagi bancs/entitats que paguin factures per avançat (ex: ICF).
- 822. Reservar un percentatge de la dotació pressupostària dels ajuts dirigits a empreses per a les empreses ubicades en territori rural. Promoure un canvi dràstic de la política de subvencions per tal de millorar l'assignació a les zones rurals.

6.5. Generar espais i eines innovadores al servei de les empreses del món rural

6.5.1. Promoure la transferència de coneixement i espais d'innovació al món rural

- 823. Crear una xarxa de Labs Rurals que facin recerca i possibilitin la innovació i formació. Crear comunitats al voltant d'aquests Labs Rurals. Apostar per la formació en noves eines i tecnologies; sinergia amb la població local i foment de l'emprenedoria. Pensar en projectes tecnològics vinculats a la tercera edat per adaptar-los (intel·ligència artificial).
- 824. Desenvolupar plans d'especialització territorials com el Pla d'especialització RIS3 amb fons Feder per a cada comarca rural. Fomentar l'especialització integrant a totes els agents de l'hèlix (administració, sector empresarial, recerca i universitats, organitzacions civils i no governamentals, associacions, etc).
- 825. Crear espais i/o centres d'innovació rural on es puguin compartir necessitats, reptes, solucions i bones pràctiques, i es promogui la interacció, col·laboració i creació de noves oportunitats entre actors de la quàdruple hèlix. Poden ser espais de trobada entre empresa-universitat, universitat-administració, empresa-administració, administració-societat, etc.

826. Promoure que els centres de recerca s'interessin per treballar amb empreses i productors de petita o mitjana dimensió que no poden dedicar molt esforç econòmic per a la innovació. Involucrar les universitats al teixit econòmic rural.
827. Reforçar el suport a la innovació, a la transferència i als mercats de productes locals produïts de manera sostenible.
828. Crear un congrés de bioeconomia, innovació i tecnologia per posar en valor tota l'acció innovadora vinculada al sector primari i les zones rurals.
829. Promoure projectes per a la dinamització i transferència de coneixement dels oficis que s'estan perdent creant sinergies entre sectors.
830. Crear campus universitaris especialitzats en estudis de gestió forestal, robòtica ramadera, energies renovables, biomassa, etc.

6.5.2. Impulsar programes d'innovació empresarial al món rural

831. Fomentar programes d'acceleració d'empreses i projectes emprenedors, fomentar projectes d'innovació oberta i col·laborativa. Disposar de finançament per crear una incubadora d'empreses que permeti atraure talent. Promoure viviers de start-up rurals i d'emprenedoria.
832. Promoure programes amb dotació econòmica i continuïtat suficient, per facilitar la innovació a l'àmbit rural que permeti diversificar les activitats empresarials més enllà del sector agrari.
833. Crear línies d'ajuts per al foment de la innovació dirigits a microempreses, com els cupons d'innovació (ARCA i/o ACCIÓ, però oberts a tots els sectors econòmics. Ajuts que es destinin al disseny de la innovació, però també a la seva implementació (inversió).
834. Desenvolupar projectes per ajudar a la digitalització de les empreses de l'àmbit rural: formació, recursos per a consultoria i implantació.
835. Fomentar l'economia circular a través de programes d'innovació amb empreses.

6.5.3. Detectar tendències i oportunitats de negoci

836. Impulsar observatoris locals amb visió cap a la ruralitat per tal que observin el territori i puguin detectar les necessitats. Aquests han de permetre avaluar l'impacte que han tingut les polítiques i accions en el món rural.
837. Impulsar programes d'identificació de noves oportunitats de negoci en els municipis rurals per al foment de la innovació i l'emprenedoria. Desenvolupar estudis i anàlisi de tendències al món rural i crear borses d'oportunitats de negoci locals.
838. Impulsar processos d'innovació social mitjançant "laboratoris de ciutadania" liderats per joves. Aquests laboratoris són espais on les persones i les persones joves, amb diferents coneixements i diferents graus d'especialització es reuneixen per desenvolupar projectes de forma conjunta, explorant diverses formes d'experimentació i aprenentatges col·laboratiu.

6.5.4. Atraure activitats tractoras per diversificar l'economia rural

839. Afavorir la implantació de nous projectes tractoras per a la biomassa, tals com la indústria tèxtil de la cel·lulosa, la fabricació de bioplàstics, la fabricació de compostos de bio refinat, etcètera.

840. Potenciar la creació d'empreses innovadores de producte ecològic dins del propi teixit rural.

841. Fomentar la implantació d'empreses tecnològiques al món rural.

842. Facilitar la creació d'espais tecnològics de nova generació al món rural com les granges de servidors.

6.6. Normativa i fiscalitat

843. Fomentar bonificacions de Seguretat Social per a nous contractes en empreses rurals i de l'ESS.

844. Incentivar i consolidar el teletreball a zones rurals com a model viable de feina mitjançant la seva regulació. Dotar d'avantatges fiscals per a les empreses/autònoms que tenen teletreballadors que viuen en el territori rural. (regulació normativa). Per exemple: deducció impost societats, quota IRPF, etc.

845. Eliminar traves als petits negocis o a les petites empreses que necessiten més espai i es veuen obligades a marxar del seu municipi per trobar el que necessiten.

846. Canviar la llei per afavorir un règim d'autònoms per municipis rurals més flexible i amb especificitats. Discriminació positiva en la quota de forma permanent, exempció de pagament si no hi ha ingressos en activitats estacionals, flexibilitzar la quota en funció de la facturació o en l'inici de l'activitat, crear exempcions per als professionals i organitzacions d'interès públic o d'economia social.

847. Incloure en la Llei de Patrimoni cultural català (LLEI 9/1993, de 30 de setembre) la figura de paisatge cultural. Incloure criteris lligats al patrimoni cultural a les eines de preservació i ordenació del territori, junt amb els criteris paisatgístics i els ambientals.

848. Simplificar els tràmits necessaris per a la implementació de petits comerços d'àmbit local. Adaptar la legislació als petits comerços agroalimentaris d'àmbit local que sigui específica i diferent a la dels comerços de zones urbanes. Es tractaria d'establir uns criteris diferenciats per facilitar la desburocratització d'aquesta mena d'establiments.

849. Desenvolupar un marc normatiu més flexible que permeti la pluriactivitat al món rural. Comptabilització d'activitats agràries i no agràries que facilitin la diversificació, tant de l'economia com dels nous perfils de les persones emprenedores.

850. Regular el desenvolupament d'activitats turístiques i transport sostenibles. Realitzar canvis normatius per facilitar el turisme rural sostenible i la creació d'empreses en el sector.

851. Regular accessos a espais naturals protegits susceptibles de ser massificats. Regular el turisme en espais agraris.

852. Actualitzar el marc legal sobre els "Béns culturals d'interès nacional" i els "Béns culturals d'interès local", criteris de definició dels mateixos, formes de protecció i valorització amb participació de les entitats culturals i socials locals.

853. Simplificar per normativa la burocràcia en la tramitació dels ajuts Leader.

- 854. Oferir millores fiscals per a les empreses de les grans ciutats per a què contractin empleats en teletreball residents al món rural.
- 855. Impulsar bonificacions i incentius fiscals per a professionals de diferents disciplines per atraure i retenir-los.
- 856. Oferir incentius fiscals a les empreses o emprenedors que s'allotgin en espais compartits.
- 857. Oferir incentius per la consolidació dels llocs de treball (empresa i treballadors). Oferir incentius fiscals per empreses i comerços.
- 858. Oferir incentius fiscals activitats tractoros.

7. GOVERNANÇA: Descentralitzar i democratitzar la participació i la presa de decisions

7.1. Enfortir la governança i la planificació estratègica des dels municipis

859. Impulsar la planificació estratègica en l'àmbit local per disposar d'un full de ruta de futur a l'hora de planificar inversions i gestionar serveis. La planificació estratègica inclou un anàlisi de necessitats, oportunitats i capacitat per definir estratègies i dur a terme les polítiques que es planifiquen conjuntament amb la participació ciutadana.
860. Descentralitzar la presa de decisions de l'administració pública per garantir una major presència en els territoris rurals.
861. Dotar els ajuntament de pobles petits del personal necessari per al correcte funcionament de l'ens local amb suport de la Generalitat i les Diputacions.
862. Enfortir la governança dels ens locals al món rural, vinculada a la metodologia LEADER. A partir de l'experiència i coneixement dels Grups d'Acció Local, treballar de manera coordinada i participada les estratègies de dinamització rural i agrari de cada territori rural.
863. Aplicar l'instrument *Ecosystemic Transition Unit* per permetre als municipis petits i de baixa densitat integrar plans i polítiques locals i supramunicipals de forma holística. El model té com a objectiu facilitar la identificació de les estratègies catalitzadores i així permetre una implementació més efectiva de les mesures i objectius estratègics.

7.2. Crear i enfortir espais de governança supramunicipals

7.2.1. Revisar el model d'organització i gestió supramunicipal

864. Consolidar i millorar les competències dels Consells Comarcals, per tal d'afavorir l'equilibri territorial i l'eficiència de la gestió dels recursos segons les necessitats de cada territori millorant el seu finançament per oferir millors serveis als municipis.
865. Consorciar i gestionar els serveis bàsics en agrupacions de municipis de baixa població i territoris extensos com a fórmules per a fer efectius aquests serveis sense haver de fer desaparèixer administrativament aquests municipis (sovint amb una càrrega històrica elevada).
866. Desplegar, per part de la Generalitat de Catalunya, les vegueries per tal d'aproximar l'administració pública als territoris rurals en base al principi de subsidiarietat. Crear consells de vegueria i/o un òrgan de coordinació rural, Direcció General, depenent de presidència amb visió àmplia amb incidència en l'acció de govern. Creació de mancomunitats de comarques com a embrió de les vegueries.
867. Reorientació de les diputacions a l'impuls de l'economia i la societat del coneixement, afavorint projectes transversals.

7.2.2. Millorar la coordinació administrativa al món rural

868. Promoure una visió conjunta i un diàleg entre les administracions que gestionen l'àmbit rural. Donar importància a la transversalitat d'àrees d'administracions públiques per facilitar el desenvolupament de propostes. Coordinació entre departaments, circuits clars i acollida i atenció des de la cura.
869. Incloure a les Comissions Territorials d'Urbanisme professionals de l'àmbit rural, com ara enginyers agrícoles, forestals, agrònoms, o similars, per garantir la visió rural del territori.
870. Incloure representants dels micropobles al Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya (CTESC), al Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC), a l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA), a l'Institut Català d'Energia (ICAEN) i al Centre de la Propietat Forestal (CPF).
871. Designar comissions de treball referents al món rural en cada departament de la Generalitat i organitzar comissions interdepartamentals per preveure polítiques públiques concretes pel desenvolupament rural.
872. Reforçar els Ateneus Cooperatius com a espais d'experimentació en la presa de decisions sobre serveis, empenedoria, transició energètica, etc. a nivell de comarca o de varies comarques.
873. Ampliar els serveis i les competències de l'IDAPA (Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i l'Aran).
874. Creació d'organismes de gestió que incloguin municipis transfronterers, però que comparteixin característiques territorials, econòmiques i socials.

7.3. Implementar accions i polítiques transversals

7.3.1. Planificar i legislar amb visió rural i territorialitzada

875. Impulsar la gestió sistèmica del territori i del paisatge. Fer un treball col·lectiu d'identificació dels valors dels paisatges propis per fonamentar tant el relat propi com el debat al voltant de la gestió.
876. Assegurar, des de la planificació territorial, el caràcter rural dels teixits urbans dels pobles amb la finalitat de preservar la seva identitat, el paisatge, promoure un desenvolupament urbanístic sostenible i preservar els espais agraris de qualsevol transformació per donar continuïtat a l'activitat agrària existent.
877. Crear un fons nacional de cohesió territorial que cal nodrir de les aportacions públiques de les administracions europees, estatals i catalanes i del qual en serà beneficiari el món rural a través dels seus municipis o organitzacions supramunicipals que aquests decideixin.
878. Incloure estudis d'impacte territorial a les iniciatives legislatives del Parlament i a les actuacions de govern.
879. Promoure la filosofia Leader en tots els àmbits de l'administració.

7.3.2. Implementar polítiques de gènere de forma transversal

880. Garantir la representació i la participació paritària de dones i homes en tots els àmbits de presa de decisions, així com la participació, la no invisibilització i la representació de les persones LGTBI, persones amb discapacitat, persones racialitzades i persones joves.
881. Fomentar la perspectiva de gènere en l'urbanisme rural (ús de l'arquitectura efímera per ser més

sostenibles i optimitzar els espais públics com places, carrers i altres indrets).

882. Crear comunitats de dones en xarxa del món rural català amb l'objectiu de fer acompanyaments a les seves necessitats.

7.3.3. Incorporar criteris socials i ambientals en la contractació pública

883. Establir criteris socials i ambientals en la contractació pública per fer de l'administració un element tractor i que esdevingui un exemple de bones pràctiques.

884. Apostar des de l'administració per incorporar clàusules de proximitat en les concursos públics i així fomentar el suport a les empreses locals.

885. Establir criteris de discriminació positiva, per exemple en l'establiment de criteris de selecció en alguns llocs de treball de l'administració pública que puntuen més a persones dels món rurals.

7.3.5. Establir un diàleg rural-urbà

886. Crear una taula de treball dedicada als reptes que uneixen les realitats rurals i urbanes: transició ecològica, sistema agroalimentari, repte demogràfic i ocupació.

887. Reconnectar el món rural i urbà mitjançant "museus-experiència" per prendre consciència de la interdependència que hi ha entre camp i ciutat.

7.4. Promoure la participació del món rural en la presa de decisions implementant models de co-governança

888. Potenciar i prioritzar els processos participatius a nivell municipal, realitzant consultes ciutadanes en diferents temes, oferint eines de participació adequades i al mateix temps, promoure la cultura participativa de la ciutadania per a que aquesta participació sigui efectiva. Fomentar la participació ciutadana a través d'ordenances municipals.

889. Establir un sistema de governança multinivell amb una participació social activa, i oberta. Desenvolupar sistemes de presa de decisió més transparents.

890. Creació del Consell del Poble/Consell Local, com espais de debat dels temes principals del municipi on la ciutadania organitzada hi sigui representada, i sigui també una eines per plantejar propostes polítiques.

891. Establir canals d'informació clars i transparents de tots els mecanismes de presa decisió que tenen afectació sobre el territori i els seus veïns i veïnes. Fer esforç de comunicació de les polítiques municipals i proposar debats públics dels temes rellevants així com de fer-ne consultes.

892. Impulsar una bústia de suggeriments a través d'Internet o fomentar l'ús de les noves tecnologies per tal que els residents puguin fer arribar queixes. Implementar també espais on es puguin fer arribar suggeriments i propostes de manera presencial per a la gent de major edat.

893. Dotar de mecanismes de comunicació dels òrgans de decisió públics (des d'ajuntaments, consells comarcals, diputacions i govern de la Generalitat) cap a les persones que habiten en zones rurals, per afavorir la transparència i la seva participació activa i efectiva en les decisions.

894. Establir canals per incrementar la participació de la societat civil als ens despleats al territori (Parcs Naturals, etc.) i als ens locals representatius.

895. Reformar la governança dels espais naturals de protecció especial (parcs) per retornar el poder de decisió al territori (millora de la representativitat als consells rectors, creació de Permanents dels Consells per dirigir els espais, selecció de Directors de Parcs per part del Consell Rector).
896. Aprofitar la potencialitat dels grups d'acció local per establir òrgans de participació flexibles, oberts a tothom, i amb una organització no tecnocràtica, que faci possible la participació de tots els interessats en cada tema de debat. Cal reforçar el rol dels grups d'acció local en el marc del programa LEADER com a ens proper, eficient i representatiu de la realitat local per a la presa de decisions i implementació d'accions que garanteixin la regeneració i sostenibilitat de les regions rurals a Catalunya.
897. Revitalitzar determinades formes comunals d'organització social i gestió de béns comuns. Reconeixement dels comuns de veïns, allà on n'hi hagi com a màxim òrgan de decisió vinculant amb plena legitimitat democràtica, i amb voluntat de sobirania i eEstablir el dret dels comuns a cobrar per l'ús dels seus terrenys i recursos a agents externs (administració pública i entitats privades).
898. Implementar un sistema de presa de decisions que vetlli pels interessos del món rural.
899. Facilitar models de governança que descentralitzin el poder i siguin més participatius i operatius per crear comunitats més resilients que puguin sostenir-se al màxim amb recursos propis. Es poden aplicar models holocràtics o sociocràtics que permeten ser operatius, transparents i horitzontals en l'equitat del poder.
900. Pressupostos participatius dinàmics, en línia.
901. El sector primari i la propietat forestal, haurien de tenir una major representació en les decisions dels diferents departaments implicats de la Generalitat de Catalunya, no només el DTiS o el DARP, sinó també el Departament de Governació. Igualment, haurien de tenir representació/veu en els consells comarcals.

7.5. Propostes sobre normativa i fiscalitat

902. Ruralitzar les normatives i polítiques: Rural proofing. Es tractaria de crear un organisme transversal de coordinació per l'acció rural i per tenir en compte la visió rural a totes les polítiques que impacten en el territori i reivindicar la necessitat de prendre decisions que s'adaptin a l'especificitat de cada entorn rural.
903. Generalitzar la incorporació de clàusules ambientals i socials en la contractació pública a totes les administracions públiques que actuen a Catalunya.
904. Aprovar el projecte de llei de l'Estatut del Micropoble.
905. Establir mesures de cooperació i suport econòmic als micropobles, preferentment mitjançant la creació de fons de lliure disposició per als ajuntaments.
906. Dotar de millores econòmiques no condicionades als ajuntaments petits per tal de facilitar el desplegament de programes i accions pròpies i necessàries pel municipi.
907. Establir que els municipis més grans de cada comarca de les zones rurals, en els seus pressupostos preveguin col·laboracions amb els municipis colindants més petits, doncs ells també es nodreixen d'aquesta població.
908. Assegurar la gestió local en l'urbanisme estricte (entès com l'ordenació de l'espai edificable) com del conjunt de l'activitat en el món rural, tenint en compte totes les limitacions que hi ha actualment en

usos del sòl, activitats, segregació de finques, etc. Treballar normativa específica per les zones rurals, que reguli tots aquests àmbits.

909. Aprovar la Llei de Muntanya. Els projectes han de ser territorialitzats, amb enfoc interdisciplinari i coordinat entre les diferents administracions (municipal, comarcal, diputació i Generalitat).
910. Modificar la normativa sobre contractació menor als pobles petits per tal que no s'hi apliquin els topalls màxims que deixin fora a petits empresaris locals, en benefici d'empreses d'altres municipis.
911. Eliminar l'extensió als municipis de la Directiva (UE) 2015/1535, depenent de la Directiva Bolkestein, en funció de la qual els Estats Membres tenen l'obligació de notificar a la Comissió Europea els projectes de reglamentacions en l'àmbit dels serveis públics o contractació pública per obtenir-ne el vistiplau abans de la seva adopció.
912. Potenciar un canvi legislatiu en la normativa comunitària a favor de territorialització dels fons Europeus per tal que les regions puguin administrar-los de forma descentralitzada.

8. El futur de l'Agenda Rural de Catalunya

913. Crear un fons llavor amb un pressupost determinat per llançar projectes concrets recolzats des de l'Agenda Rural de Catalunya.
914. Crear una Conferència d'Alcaldes del món rural per debatre l'estat del desenvolupament de les accions legals, econòmiques i polítiques acordades dins l'Agenda Rural de Catalunya en presència i compromís de la Generalitat.
915. Crear un Observatori de la ruralitat o del món rural per tal de tenir un coneixement detallat i constant de la realitat rural de Catalunya.
916. Ruralitzar les accions del Síndic de Greuges.
917. Reforçar i preveure el recolzaments per la creació i gestió financera dels projectes europeus pels territoris rurals a través de les entitats municipals i amb el suport de l'Agenda Rural de Catalunya, tenint en compte que amb la COVID és una gran oportunitat per a millorar la distribució de la població en el territori.
918. Fer confluïr el procés de l'Agenda Rural amb el de l'Agenda Urbana de Catalunya per tal de disposar d'un Nou Pla d'Ordenació Territorial de tot el territori català. Crear una Taula de coordinació entre l'Agenda Rural i l'Agenda Urbana de Catalunya.
919. Establir els lligams entre l'Estratègia Catalana d'Adaptació al Canvi Climàtic (ESCACC) i l'Agenda Rural, especialment en els aspectes de planificació forestal i hidrologia.
920. Incloure l'anàlisi i la perspectiva de gènere de forma transversal als eixos i propostes o bé definir un nou eix específic per a les dones al món rural.

www.agendaruralcat.cat

hola@agendaruralcat.cat

[#agendaruralcat](https://twitter.com/agendaruralcat)